

PHỔ CỘNG HƯỞNG TỪ HẠT NHÂN

NUCLEAR MAGNETIC RESONANCE SPECTROSCOPY

ThS. ĐẶNG HOÀNG PHÚ

dhphu@hcmus.edu.vn

Bộ môn Hóa Hữu cơ – Khoa Hóa

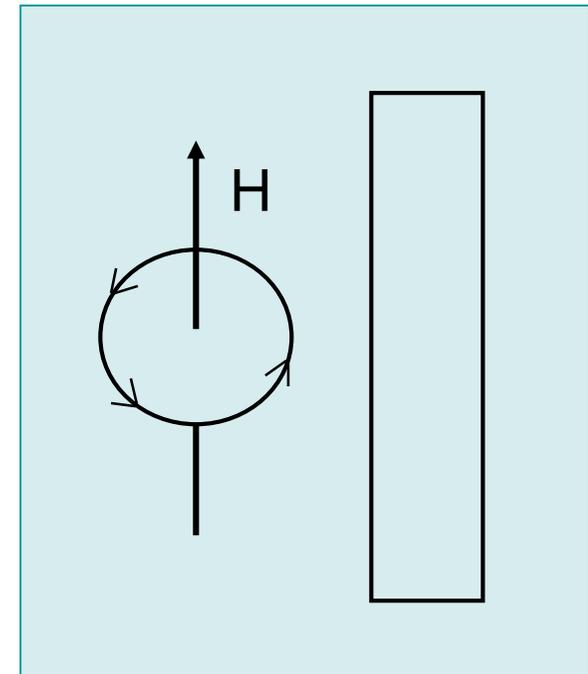
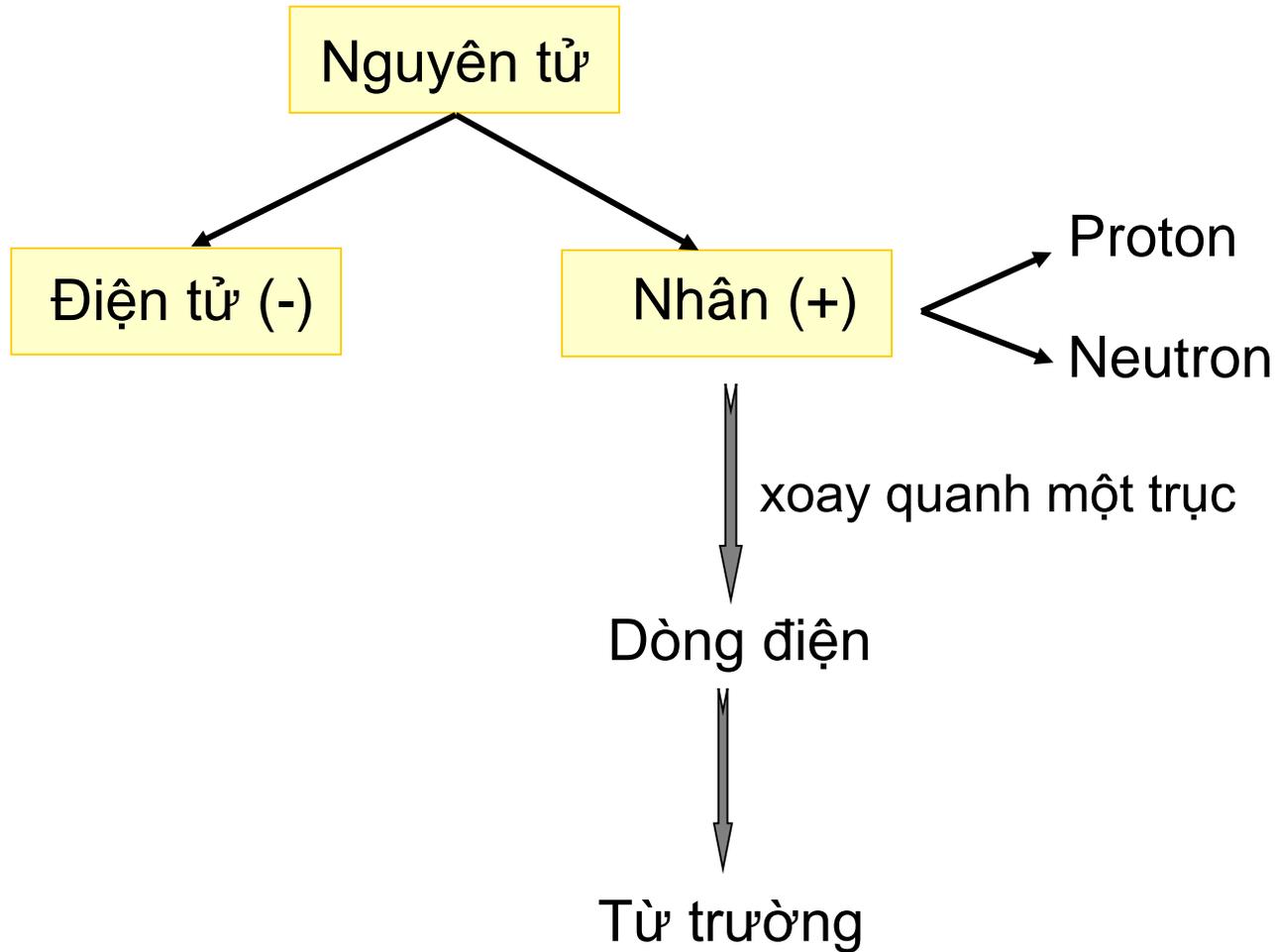
GIỚI THIỆU PHƯƠNG PHÁP CỘNG HƯỞNG TỪ HẠT NHÂN

Là PP nghiên cứu cấu trúc dựa trên tính chất từ của hạt nhân

3 điều kiện cần thiết để đo phổ NMR:

- Chỉ đo các hạt nhân có từ tính ($I \neq 0$)
- Phải đặt hạt nhân vào trong từ trường B_0 để xuất hiện tương tác từ
- Tác động thêm một từ trường xoay chiều B_1 để có thể quan sát được tương tác từ

1. Nguyên tắc cơ bản của phổ NMR

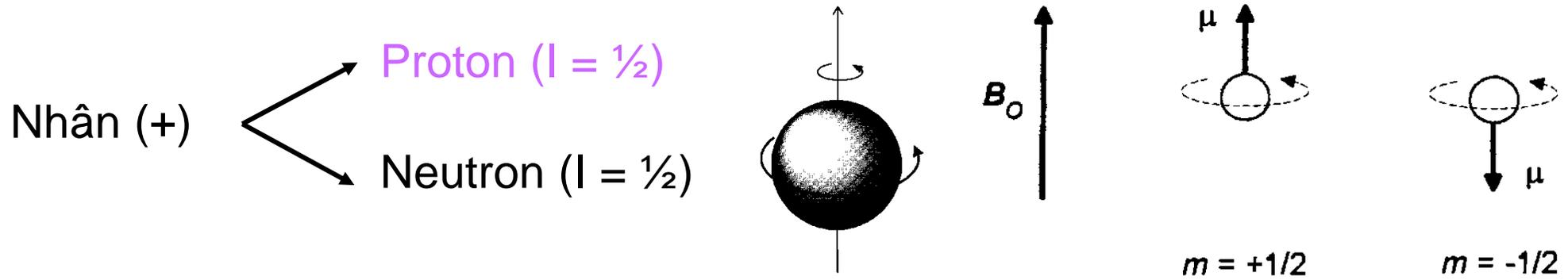

Nhân có từ tính và khảo sát tốt hiện tượng NMR:

➡ ^1H , ^{13}C , ^{19}F , ^{31}P , ^{15}N

2. Từ tính của hạt nhân

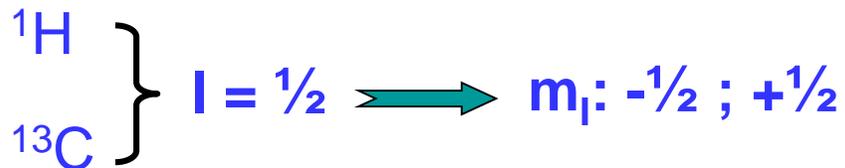
Nhân được xem như 1 nam châm nhỏ, đặc trưng bằng đại lượng số **spin hạt nhân I** .

Tùy thuộc việc các spin này có ghép đôi hay không mà hạt nhân nguyên tử có các giá trị I khác nhau. **Giá trị của I tùy thuộc A và Z của nguyên tử ($I: 0, 1/2, 1, 3/2, \dots$)**

Những hạt nhân không có spin ($I = 0$) thì không gây ra moment từ, tức là không có từ tính dẫn đến **không có cộng hưởng từ hạt nhân.**

Mỗi nhân sẽ có $2I+1$ định hướng khác nhau $\Rightarrow m_I: -I, -I+1, \dots, -1, 0, 1, \dots, I+1, I$

m_I : Số lượng tử moment góc của spin hạt nhân, tương đương số mức năng lượng

Quy tắc kinh nghiệm để tính I:

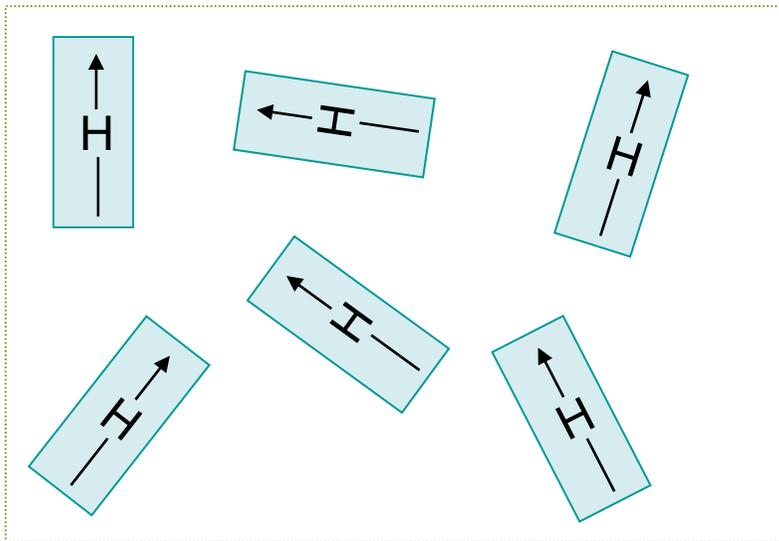
A	Z	I	Ví dụ hạt nhân
Lẻ	Chẵn hay lẻ	$1/2, 3/2, 5/2$	${}^1\text{H}; {}^{13}\text{C}; {}^{19}\text{F}$ ${}^{15}\text{N}; {}^{31}\text{P}$
Chẵn	Chẵn	0	${}^{12}\text{C}; {}^{16}\text{O}; {}^{32}\text{S}$
Chẵn	Lẻ	$1, 2, 3$	${}^2\text{H}; {}^{14}\text{N}$

A	Z	I	Ví dụ hạt nhân	Đặc tính
Lẻ	Chẵn hay lẻ	$1/2, 3/2, 5/2$	$^1\text{H}; ^{13}\text{C}; ^{19}\text{F}$ $^{15}\text{N}; ^{31}\text{P}$	Khảo sát tốt hiện tượng NMR
Chẵn	Chẵn	0	$^{12}\text{C}; ^{16}\text{O}; ^{32}\text{S}$	Không cho hiện tượng NMR
Chẵn	Lẻ	$1, 2, 3$	$^2\text{H}; ^{14}\text{N}$	Có thêm tứ cực điện, khó khảo sát hiện tượng NMR

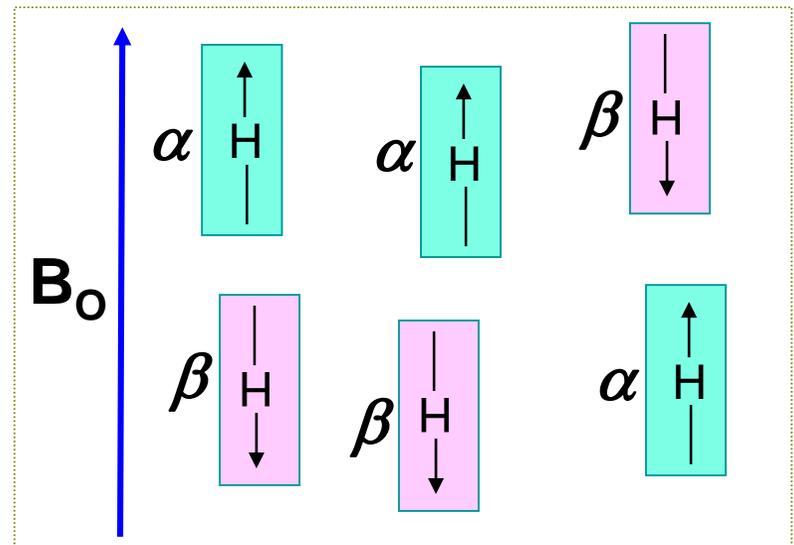
Từ tính của một số hạt nhân

Isotope	% ^b	Z	N	A	I	γ^c	ν^d	μ^e	Q^f	S^g
n	—	0	1	1	$\frac{1}{2}$	-183.26	29.167	-1.91315	0	0.322
¹ H	99.985	1	0	1	$\frac{1}{2}$	267.512	42.5759	2.79268	0	1.00
² H	0.015	1	1	2	1	41.0648	6.53566	0.857387	2.73×10^{-3}	9.65×10^{-3}
⁷ Li	92.58	3	4	7	$\frac{3}{2}$	103.96	16.546	3.2560	-3×10^{-2}	0.293
¹⁰ B	19.58	5	5	10	3	28.748	4.5754	1.8007	7.4×10^{-2}	1.99×10^{-2}
¹¹ B	80.42	5	6	11	$\frac{3}{2}$	85.828	13.660	2.6880	3.55×10^{-2}	0.165
¹³ C	1.108	6	7	13	$\frac{1}{2}$	67.2640	10.7054	0.702199	0	1.59×10^{-2}
¹⁴ N	99.63	7	7	14	1	19.325	3.0756	0.40347	1.6×10^{-2}	1.01×10^{-3}
¹⁵ N	0.37	7	8	15	$\frac{1}{2}$	-27.107	4.3142	-0.28298	0	1.04×10^{-3}
¹⁷ O	0.037	8	9	17	$\frac{5}{2}$	-36.27	5.772	-1.8930	-2.6×10^{-2}	2.91×10^{-2}
¹⁹ F	100	9	10	19	$\frac{1}{2}$	251.667	40.0541	2.62727	0	0.833
²³ Na	100	11	12	23	$\frac{3}{2}$	70.761	11.262	2.2161	0.14	9.25×10^{-2}
²⁷ Al	100	13	14	27	$\frac{5}{2}$	69.706	11.094	3.6385	0.149	0.206
²⁹ Si	4.70	14	15	29	$\frac{1}{2}$	-53.142	8.4578	-0.55477	0	7.84×10^{-3}
³¹ P	100	15	16	31	$\frac{1}{2}$	108.29	17.235	1.1305	0	6.63×10^{-2}
³³ S	0.76	16	17	33	$\frac{3}{2}$	20.517	3.2654	0.64257	-6.4×10^{-2}	2.26×10^{-3}
³⁵ Cl	75.53	17	18	35	$\frac{3}{2}$	26.212	4.1717	0.82091	-7.89×10^{-2}	4.70×10^{-3}
³⁷ Cl	24.47	17	20	37	$\frac{3}{2}$	21.82	3.472	0.6833	-6.21×10^{-2}	2.71×10^{-3}

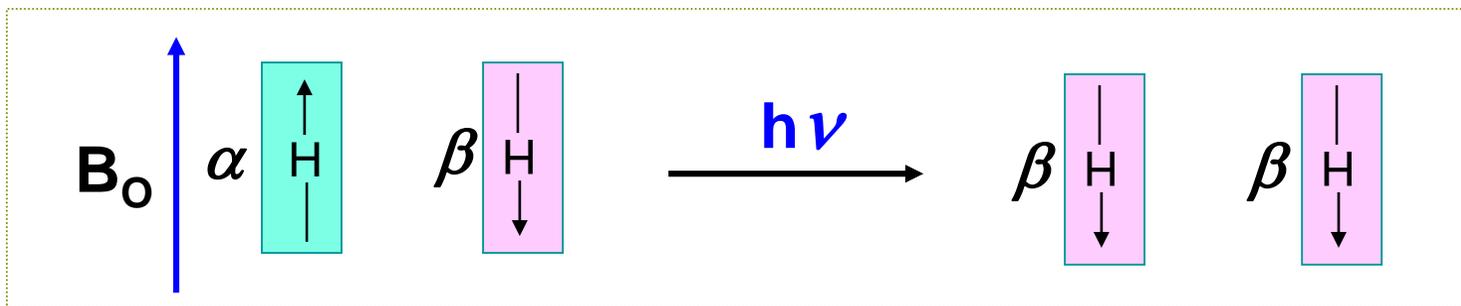
3. Hiện tượng cộng hưởng từ hạt nhân

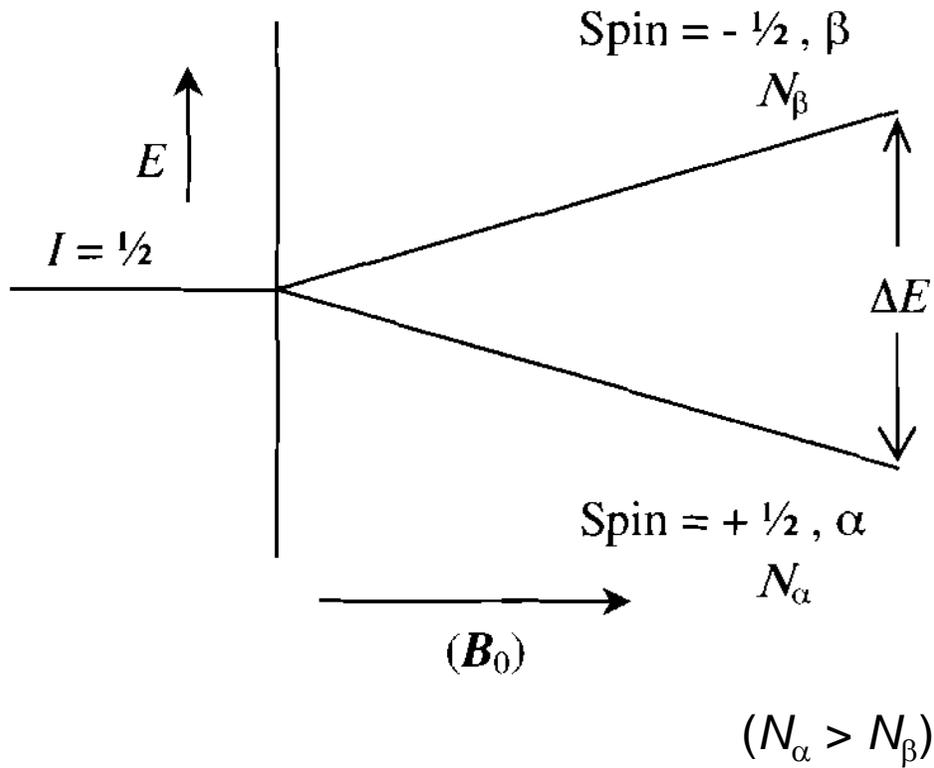
Không có từ trường ngoài

Có từ trường ngoài

Proton trong từ trường

Phân bố Boltzman:

$$\Delta E = h\gamma B_0 / 2\pi$$

- h : hằng số Planck
- γ : hằng số từ hồi
- B_0 : Cường độ từ trường

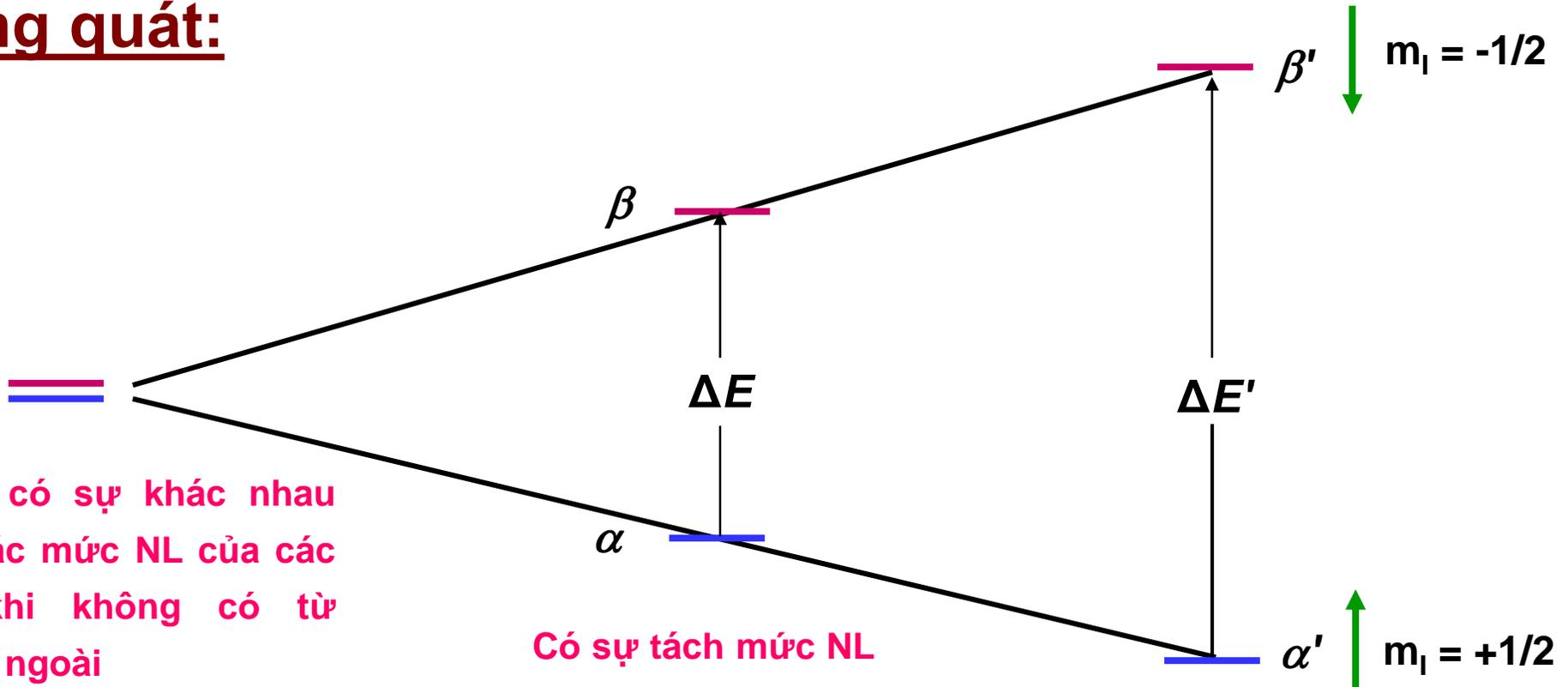
Nếu sử dụng sóng vô tuyến có năng lượng: $h\nu = \Delta E$

$\Rightarrow$ Cộng hưởng

$$\Rightarrow \nu = \gamma B_0 / 2\pi$$

➤ Khi chiếu bức xạ điện từ có tần số thích hợp ($h\nu$) sẽ có sự hấp thụ NL và có sự di chuyển của spin từ mức NL thấp đến mức NL cao. Khi có hiện tượng nhảy chuyển spin như thế, người ta nói hạt nhân đã cộng hưởng với bức xạ chiếu vào.

Tổng quát:

Không có sự khác nhau giữa các mức NL của các spin khi không có từ trường ngoài

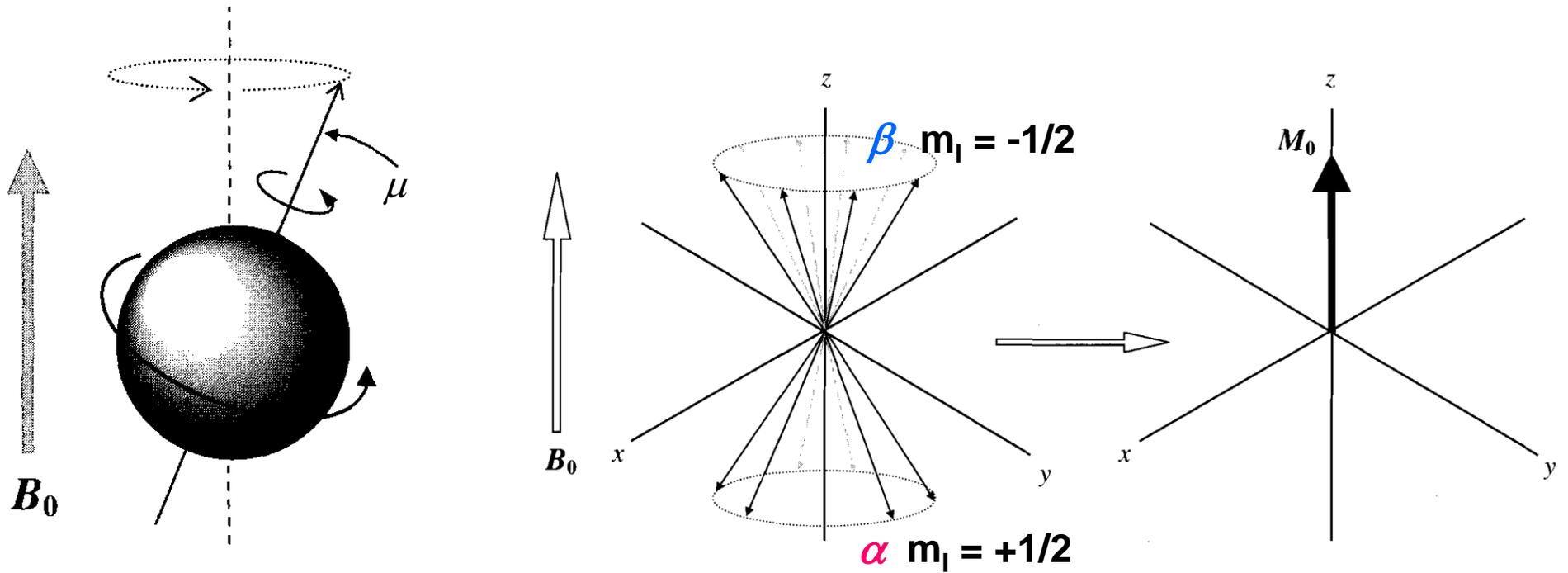
Có sự tách mức NL của các spin khi có từ trường ngoài

Sự tách mức NL của các spin càng lớn khi từ trường ngoài càng lớn

Tần số bức xạ chiếu vào phải lớn hơn từ trường áp đặt

Nếu B_0 từ 10 – 100 kG thì ΔE tương ứng bức xạ có ν từ 50 – 500 MHz

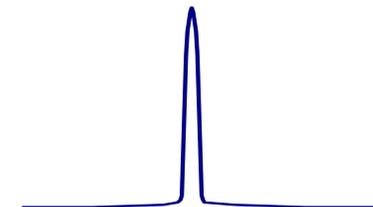
Tần số sóng radio 10

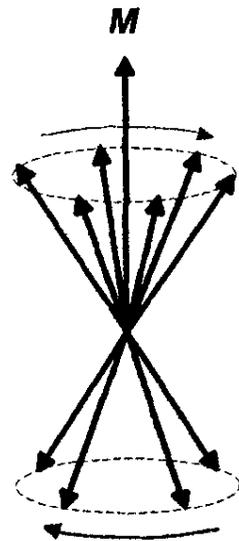
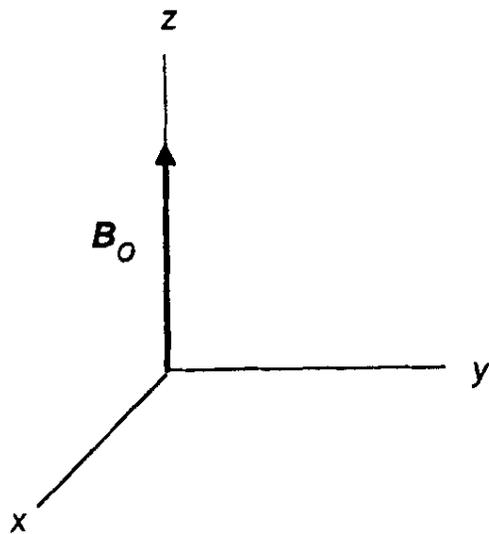

Về mặt cơ học, có thể xem như nhân có vectơ moment từ μ quét 2 hình nón tương ứng với một mức NL thấp α ($m_l = +1/2$) và một mức NL cao β ($m_l = -1/2$)

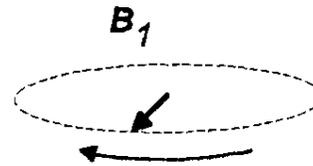
m_l : Số lượng tử ứng với mỗi định hướng

Khi có sự hấp thụ năng lượng thì tín hiệu được biểu diễn dưới dạng 1 mũi gọi là mũi cộng hưởng

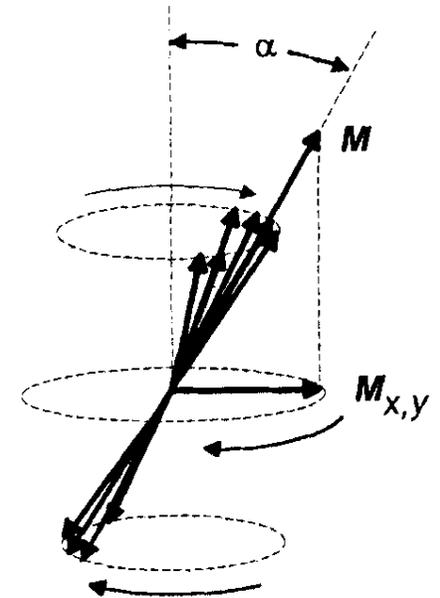

(a)

(b)

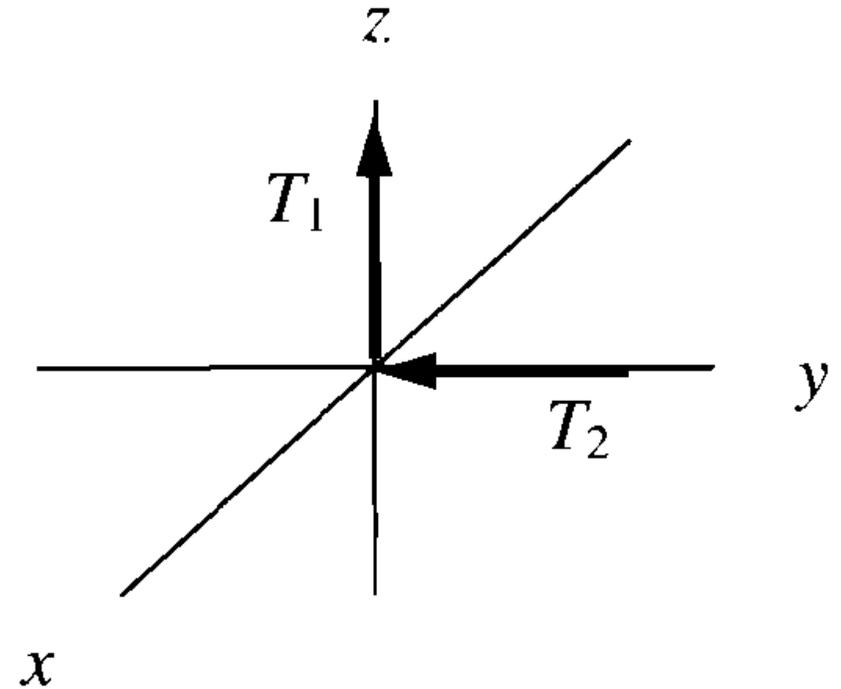
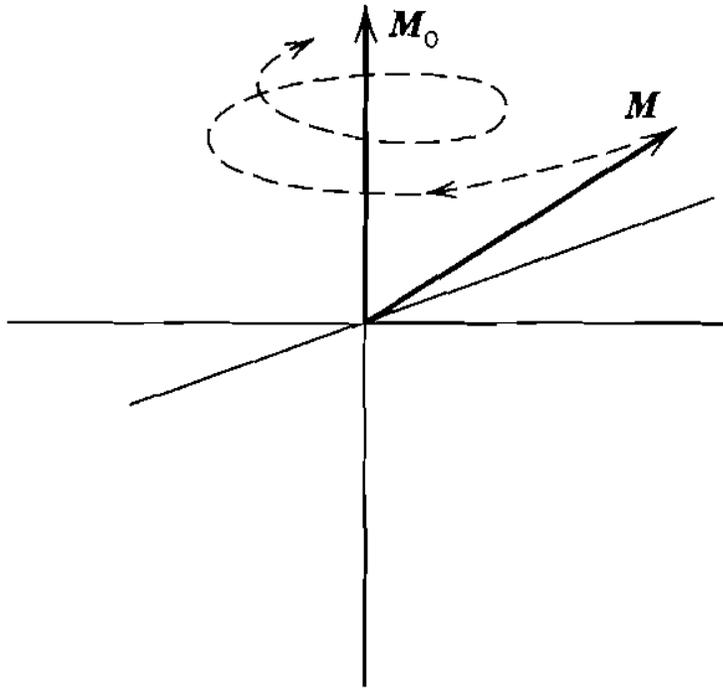
(c)

(a) Spin proton quay quanh trục z của từ trường ngoài B_0

(b) Từ trường thứ cấp B_1

(c) Spin proton bị tác động của B_1

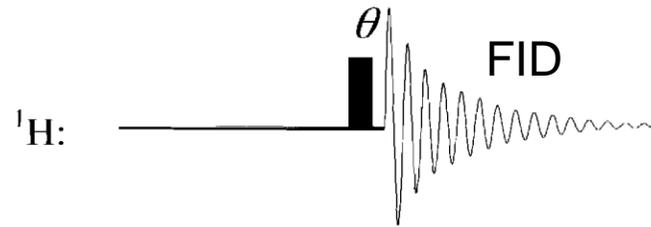
Sự hồi phục (Relaxation)

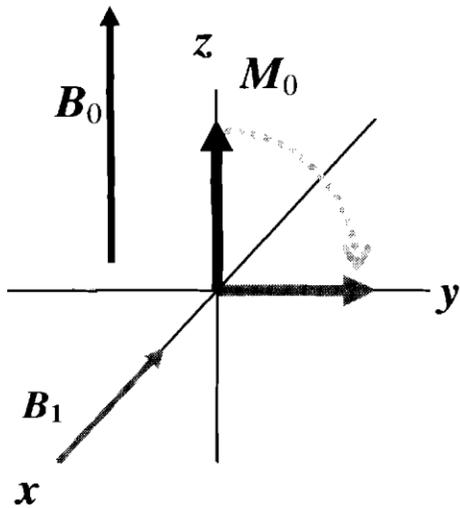
T1: Thời gian hồi phục dọc (spin-lattice hoặc longitudinal relaxation)

T2: Thời gian hồi phục ngang (spin-spin hoặc transverse relaxation)

Ghi phổ proton

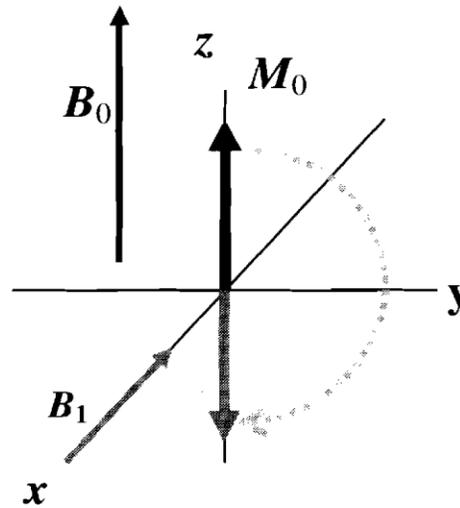

$\theta = 90^\circ$

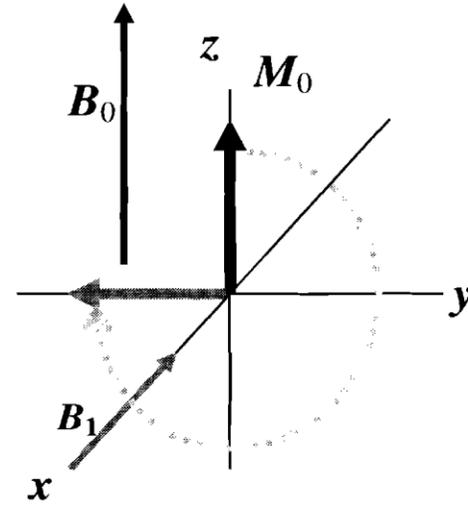
Tín hiệu dương

$\theta = 180^\circ$

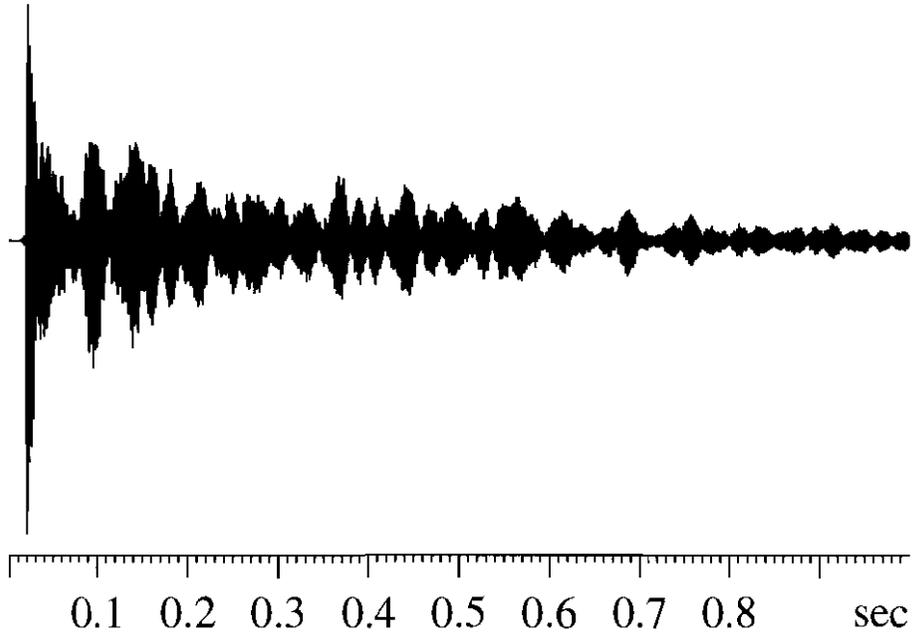
Không có tín hiệu

$\theta = 270^\circ$

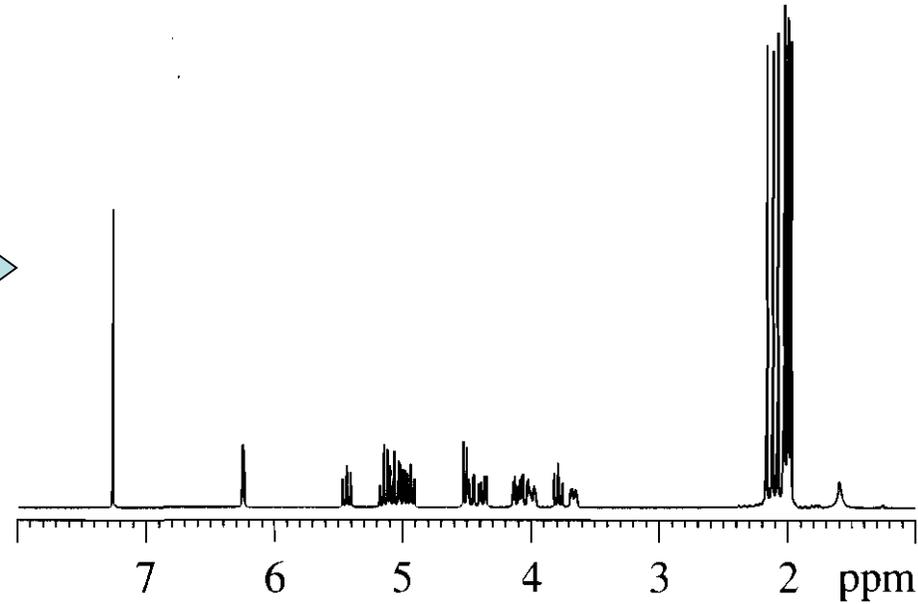

Tín hiệu âm

Fourier transform

FT
→

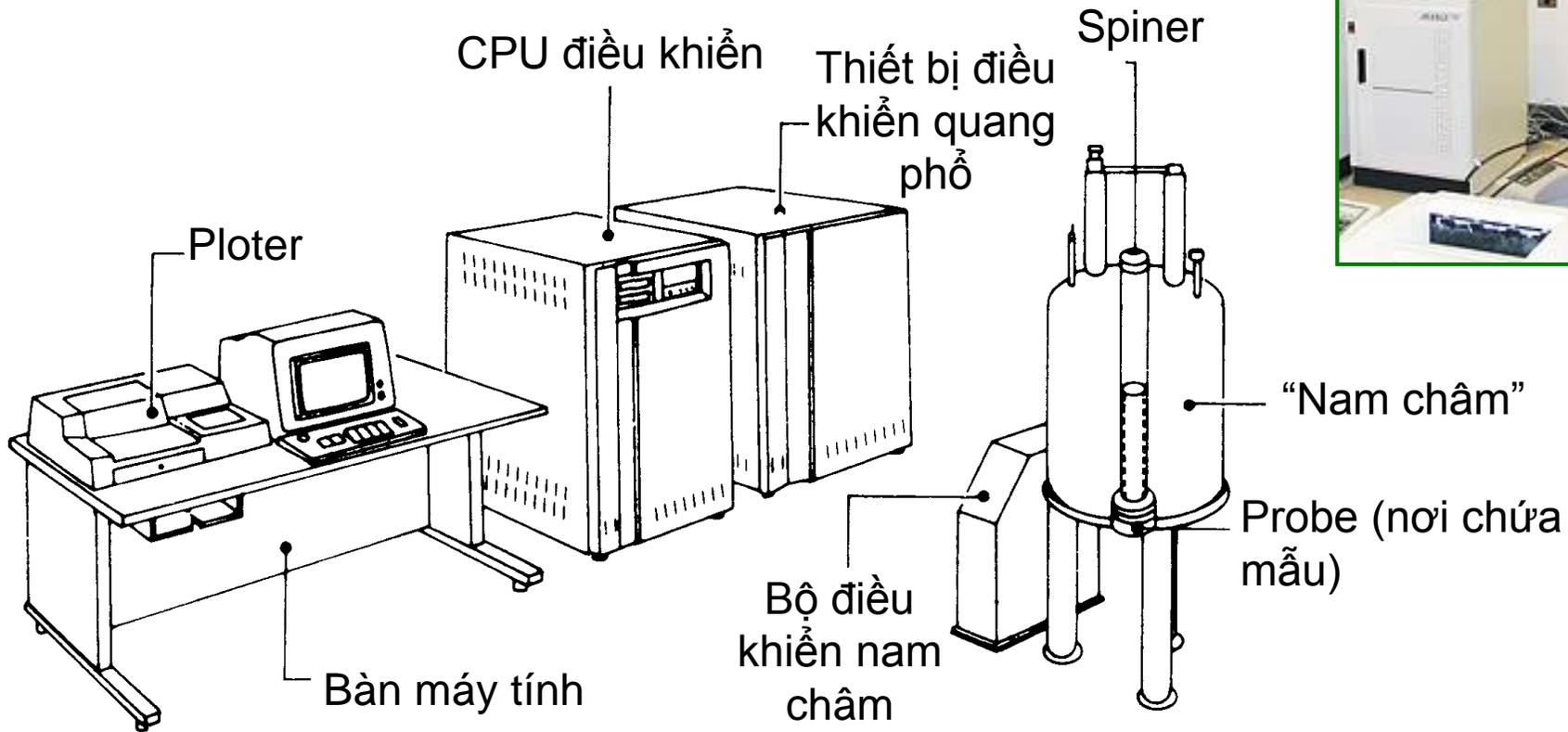

FID

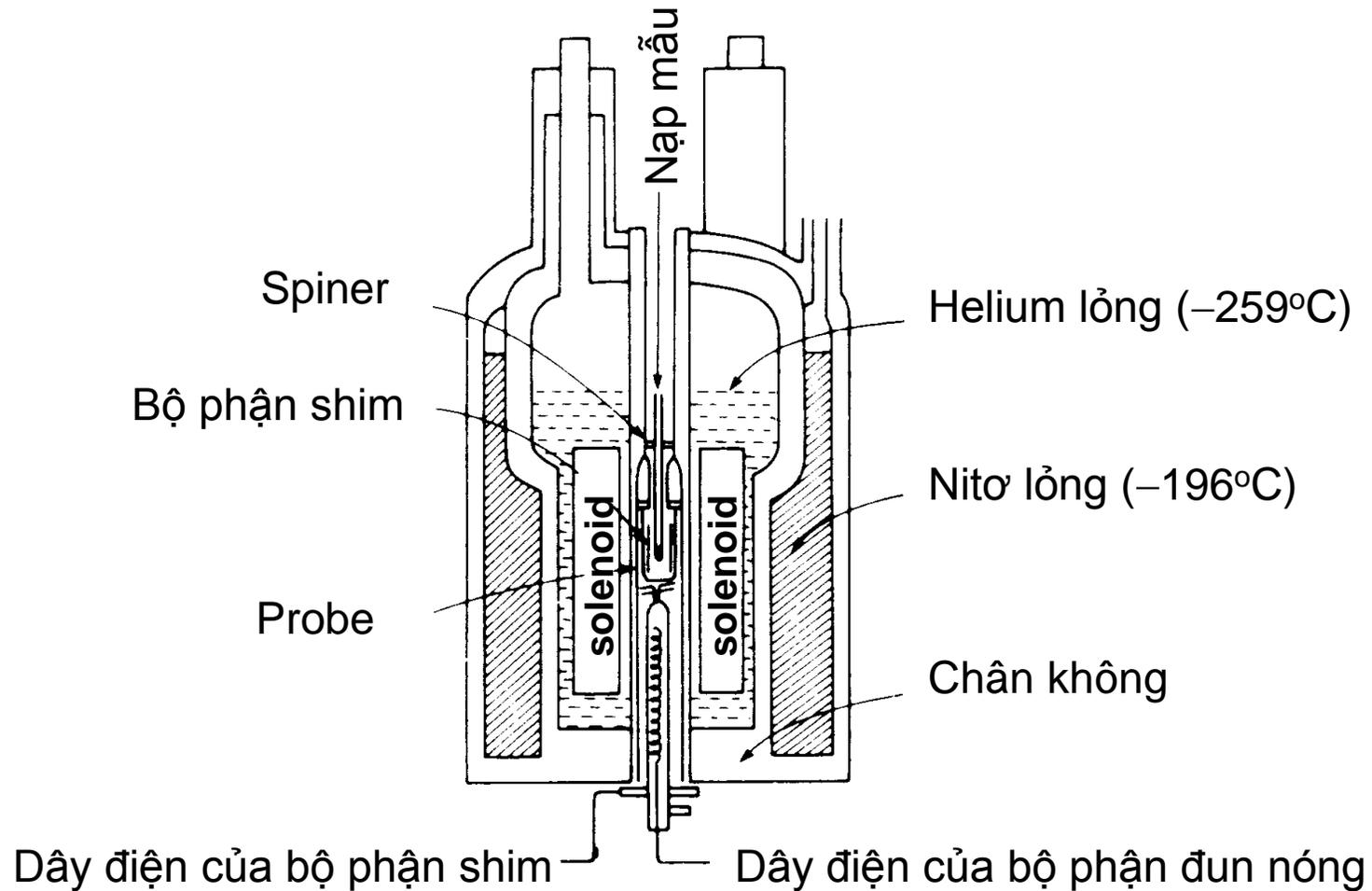
(Free Induction Decay)

Ph² proton

4. Sơ đồ hoạt động của máy NMR

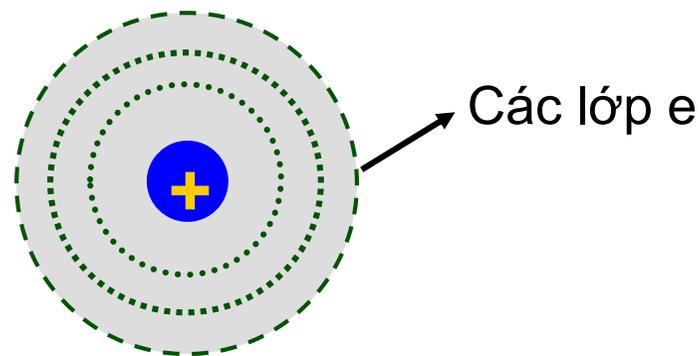
Cấu tạo bên trong của nam châm siêu dẫn

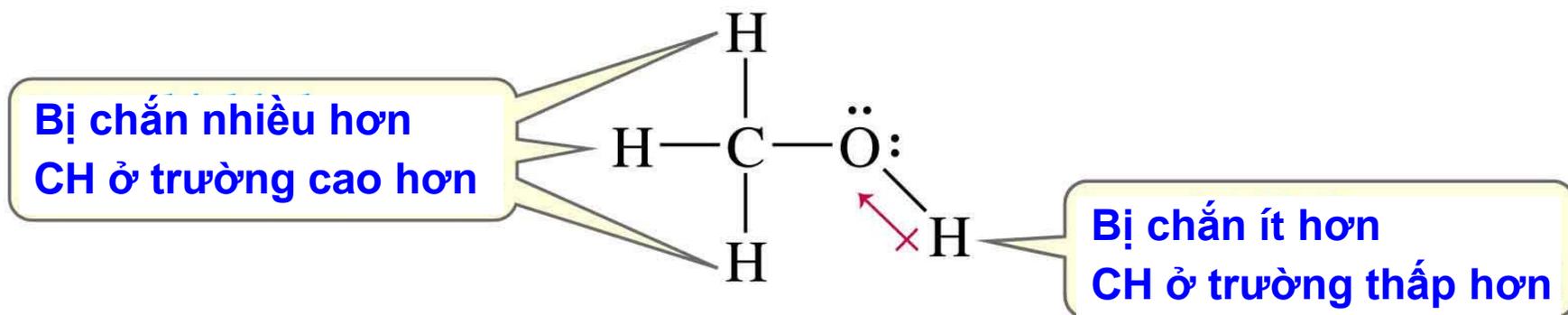
Cuộn dây: hợp chất của nobium và titane

5. Độ dịch chuyển hóa học

5.1. Sự che chắn hạt nhân

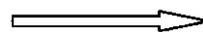
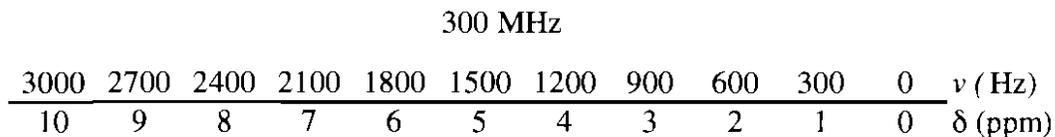
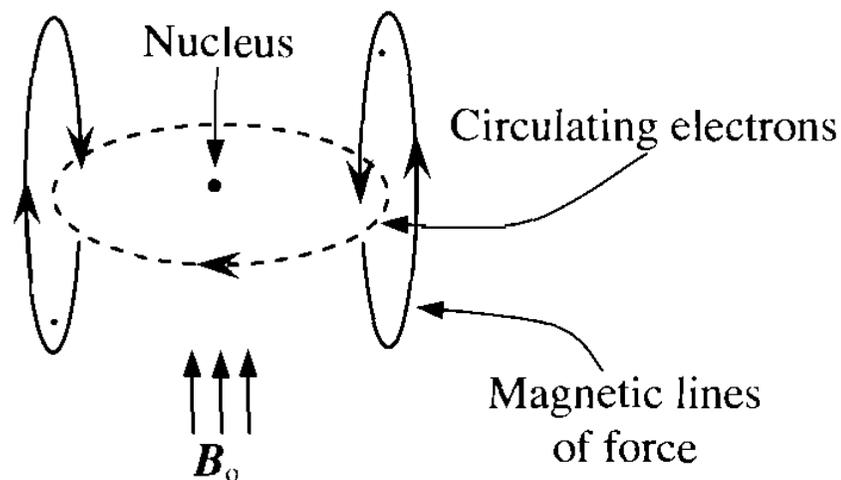

❖ Hệ thống electron trong mỗi nhân khảo sát sẽ tạo một từ trường đối kháng với từ trường ngoài B_0 $\longrightarrow$ nhân chịu tác dụng của từ trường $B < B_0$

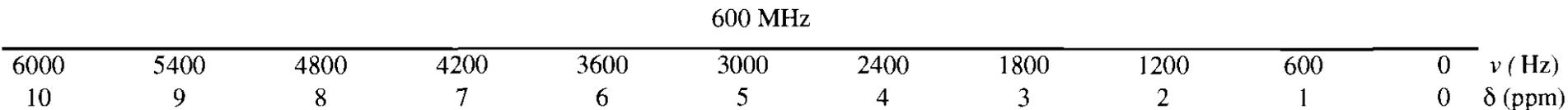
❖ Nhân khảo sát còn bị che chắn bởi hệ thống electron của các nhân kế cận
 $\longrightarrow$ Hiện tượng ghép spin

5.2. Độ dịch chuyển hóa học

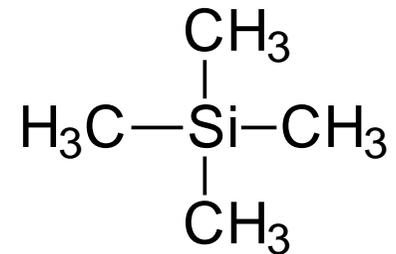

**Tần số cao,
bị chắn ít**

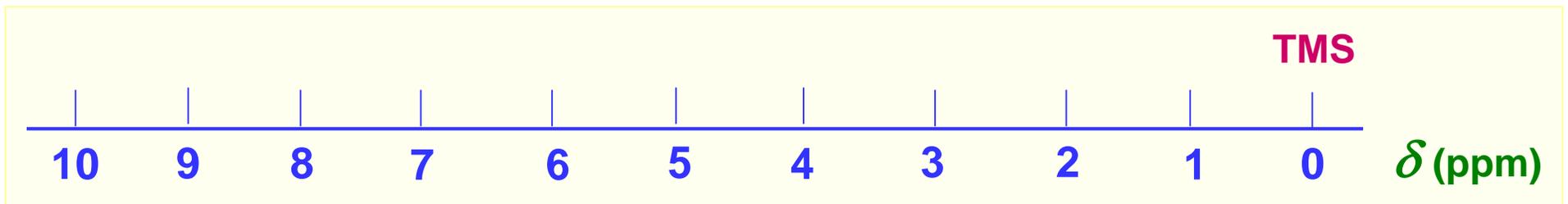
**Tần số thấp,
bị chắn nhiều**

$$\delta = \frac{\nu_X - \nu_{\text{TMS}} \text{ (Hz)}}{\nu_{\text{máy}} \text{ (MHz)}} \text{ ppm}$$

Tetramethylsilane (TMS)

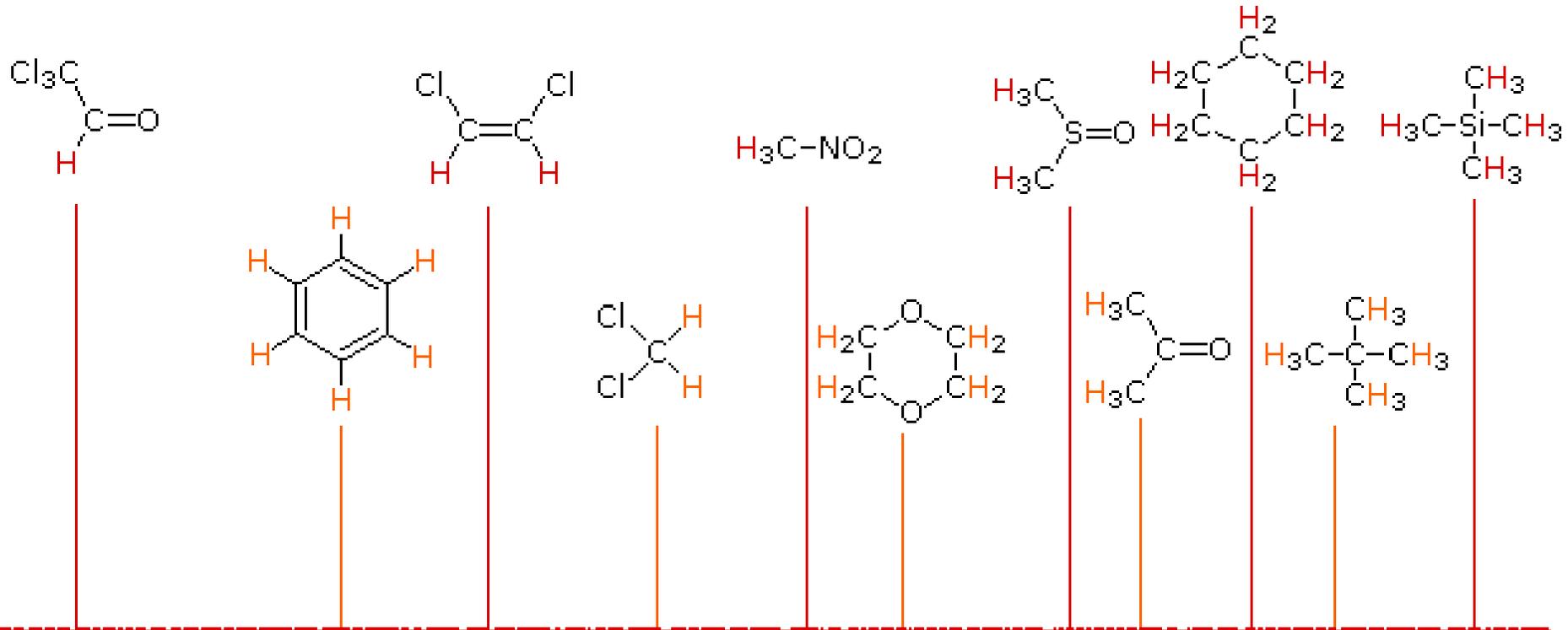

←
Bị chắn ít
CH ở trường thấp, δ cao

→
Bị chắn nhiều
CH ở trường cao, δ thấp

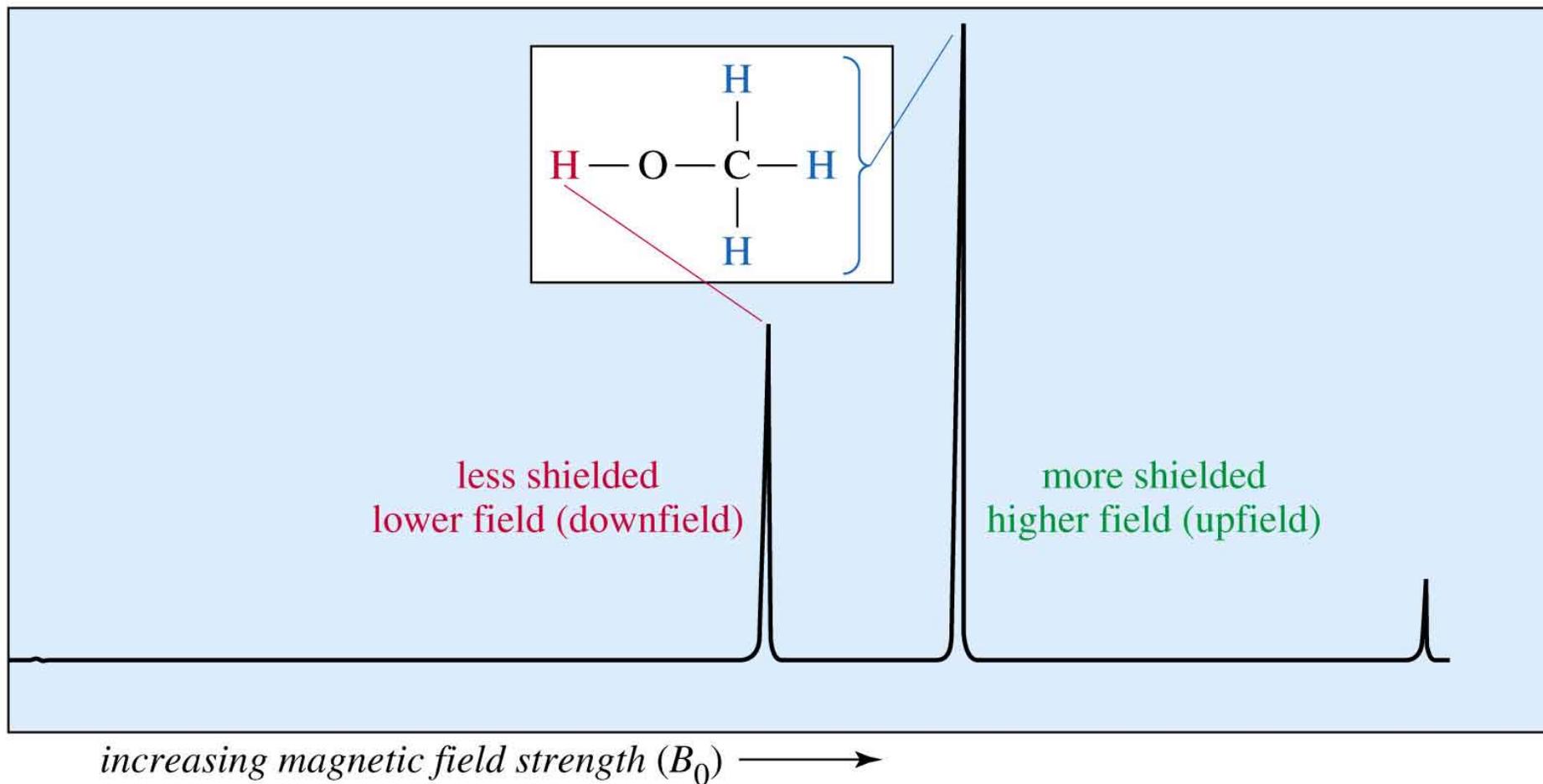
Tín hiệu cộng hưởng ^1H NMR của một số chất khác nhau

- Increasing Magnetic Field at Fixed Frequency $\rightarrow$
- Increasing Frequency at Fixed Magnetic Field $\leftarrow$
- Increased Shielding by Extranuclear electrons $\rightarrow$

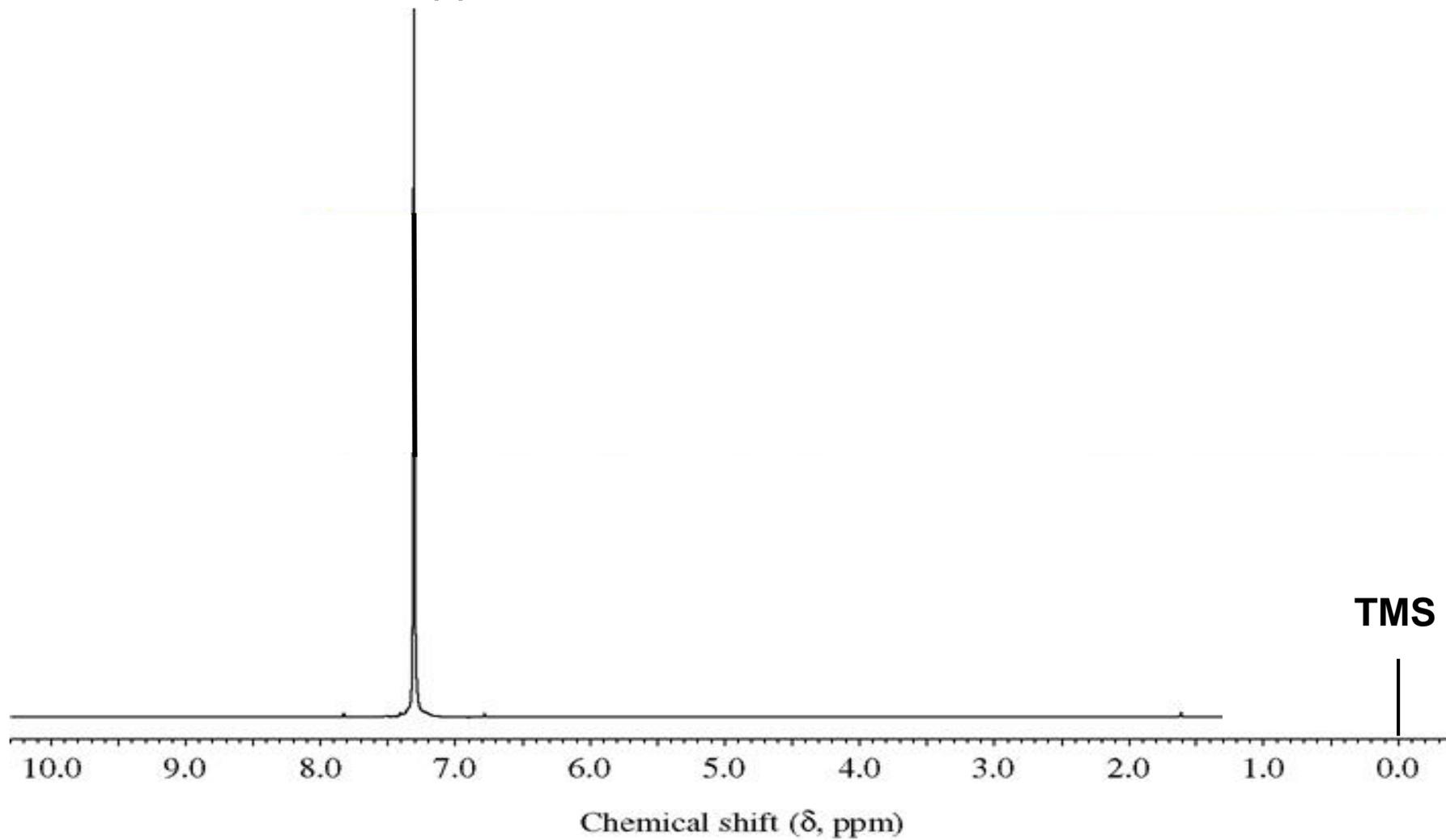

^1H NMR Resonance Signals for some Different Compounds

PHỔ NMR

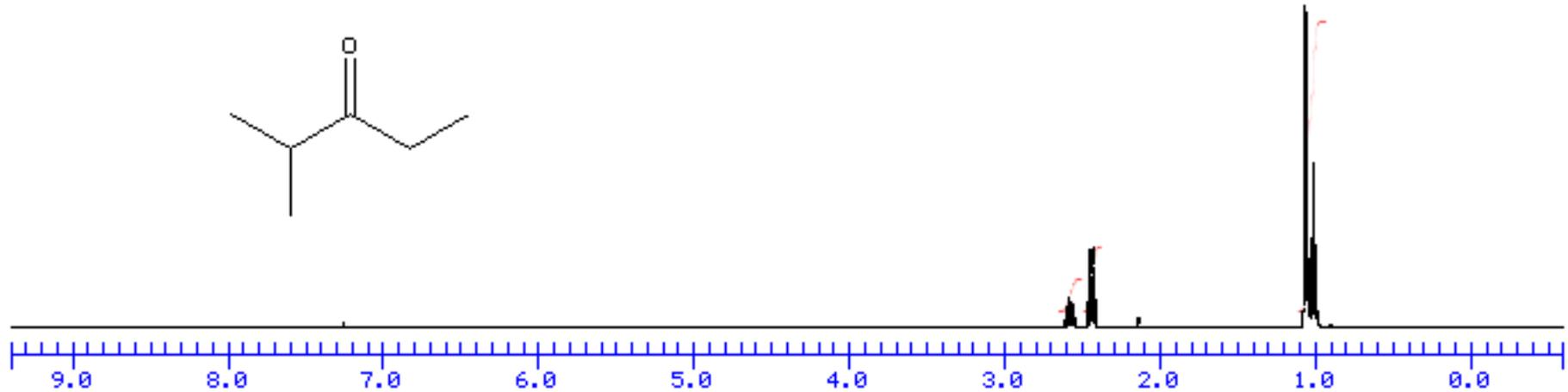
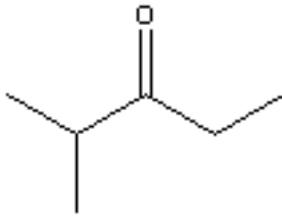

CHCl₃
7.26 ppm

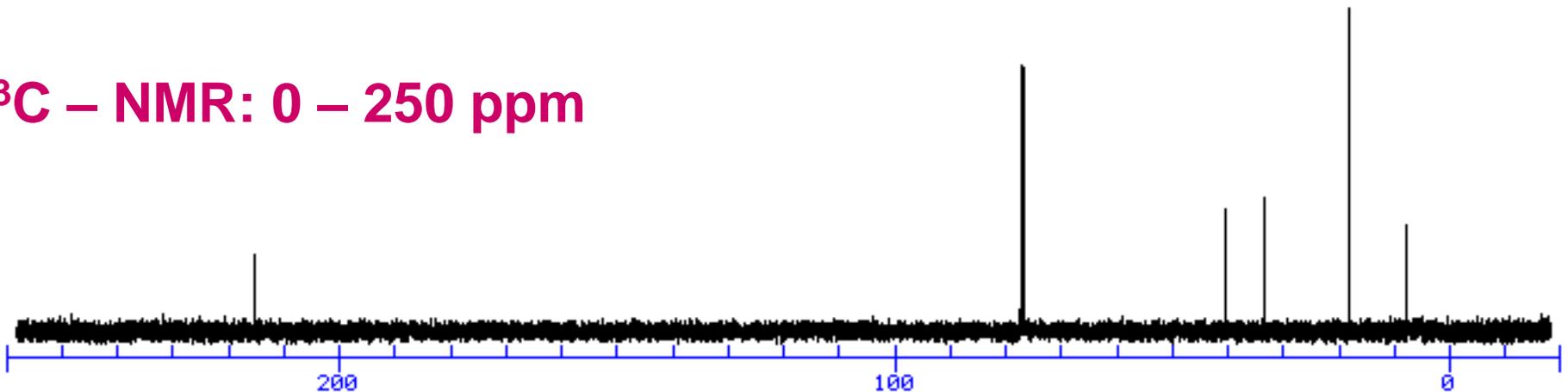

Độ dịch chuyển hóa học: thang δ

^1H – NMR: 0 – 15 ppm

^{13}C – NMR: 0 – 250 ppm

5.3. Các yếu tố ảnh hưởng đến độ dịch chuyển hóa học

✓ Mật độ điện tử chung quanh hạt nhân:

Hiệu ứng cảm, cộng hưởng.

✓ Hiệu ứng bất đẳng hướng của liên kết hóa học

✓ Dung môi.

✓ Nhiệt độ.

5.3.1. Ảnh hưởng của hiệu ứng điện tử

Nếu nguyên tử/ nhóm nguyên tử gắn vào nhân gây:

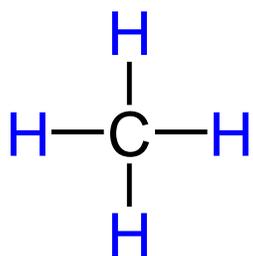
-I   rút e   Mật độ e xung
→   quanh nhân giảm   ⇒ CH ở trường thấp (δ cao)

-R

+I   đẩy e   Mật độ e xung
→   quanh nhân tăng   ⇒ CH ở trường cao (δ thấp)

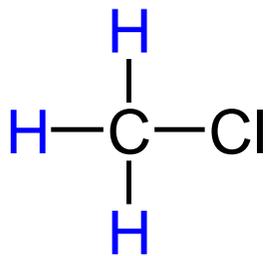
+R

Ví dụ: Độ dịch chuyển hóa học của các dẫn xuất chloromethane

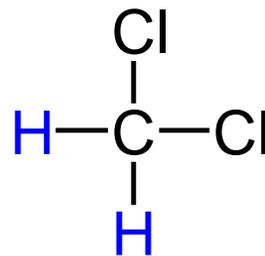

δ (ppm)

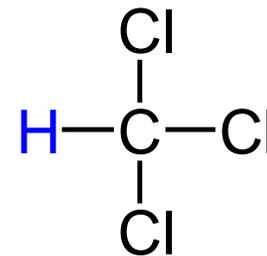
0.2

3.0

5.3

7.2

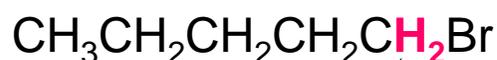
Ví dụ: Độ dịch chuyển hóa học của các dẫn xuất halopentane

4.5 ppm

3.5 ppm

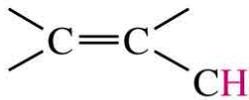
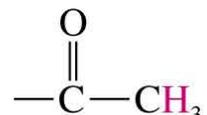
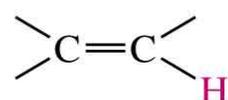

3.4 ppm

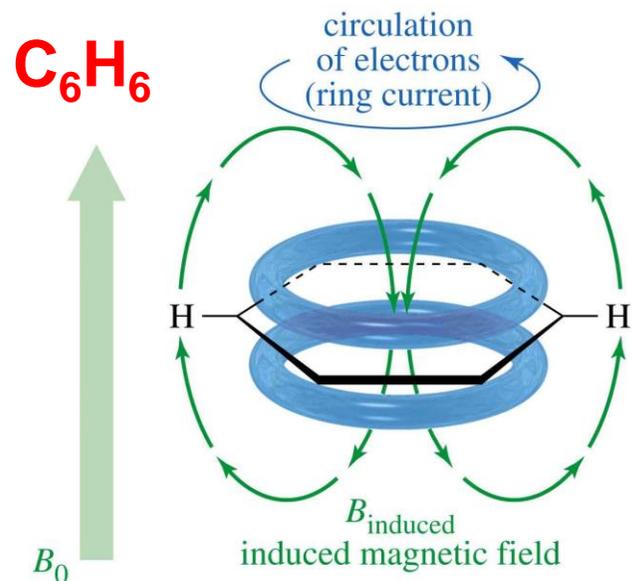
3.2 ppm

Một số giá trị cộng hưởng của một số loại proton thông thường

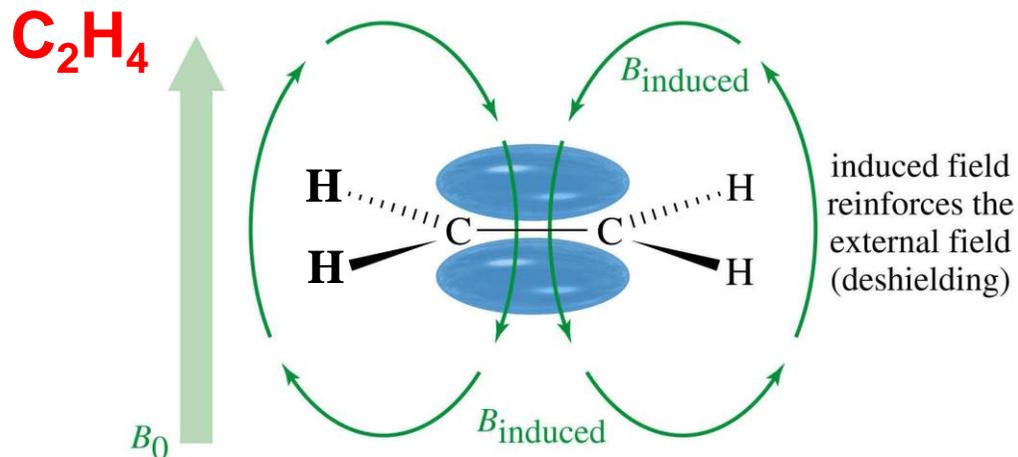
Type of Proton	Approximate δ	Type of Proton	Approximate δ
alkane ($-\text{CH}_3$)	0.9		1.7
alkane ($-\text{CH}_2-$)	1.3	Ph—H	7.2
alkane ($-\overset{\text{H}}{\underset{ }{\text{C}}}-$)	1.4	Ph—CH ₃	2.3
	2.1	R—CHO	9–10
$-\text{C}\equiv\text{C}-\text{H}$	2.5	R—COOH	10–12
R—CH ₂ —X	3–4	R—OH	variable, about 2–5
(X = halogen, O)		Ar—OH	variable, about 4–7
	5–6	R—NH ₂	variable, about 1.5–4

Note: These values are approximate, as all chemical shifts are affected by neighboring substituents. The numbers given here assume that alkyl groups are the only other substituents present. A more complete table of chemical shifts appears in Appendix 1.

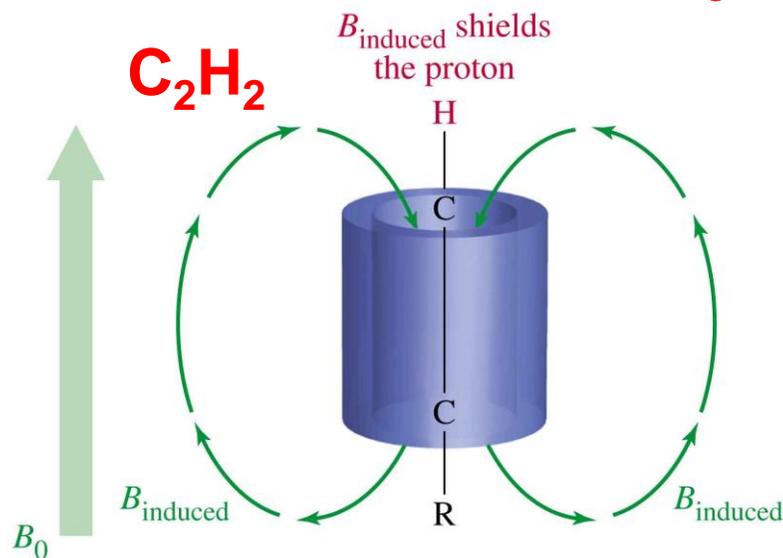
5.3.2. Ảnh hưởng của hiệu ứng bất đẳng hướng (anisotropic effect)

$\delta: 7 - 8 \text{ ppm}$

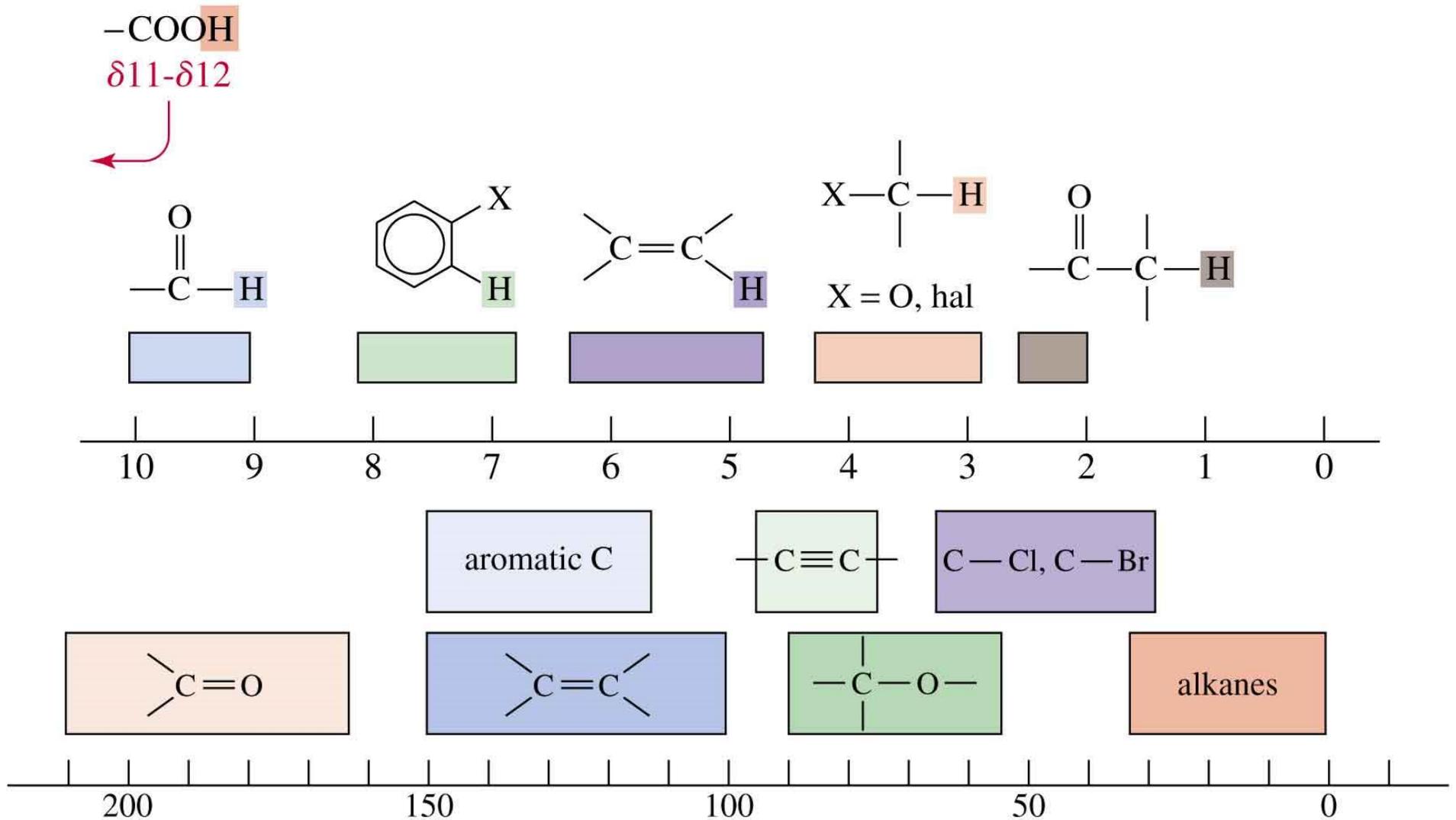

$\delta: 5 - 6 \text{ ppm}$

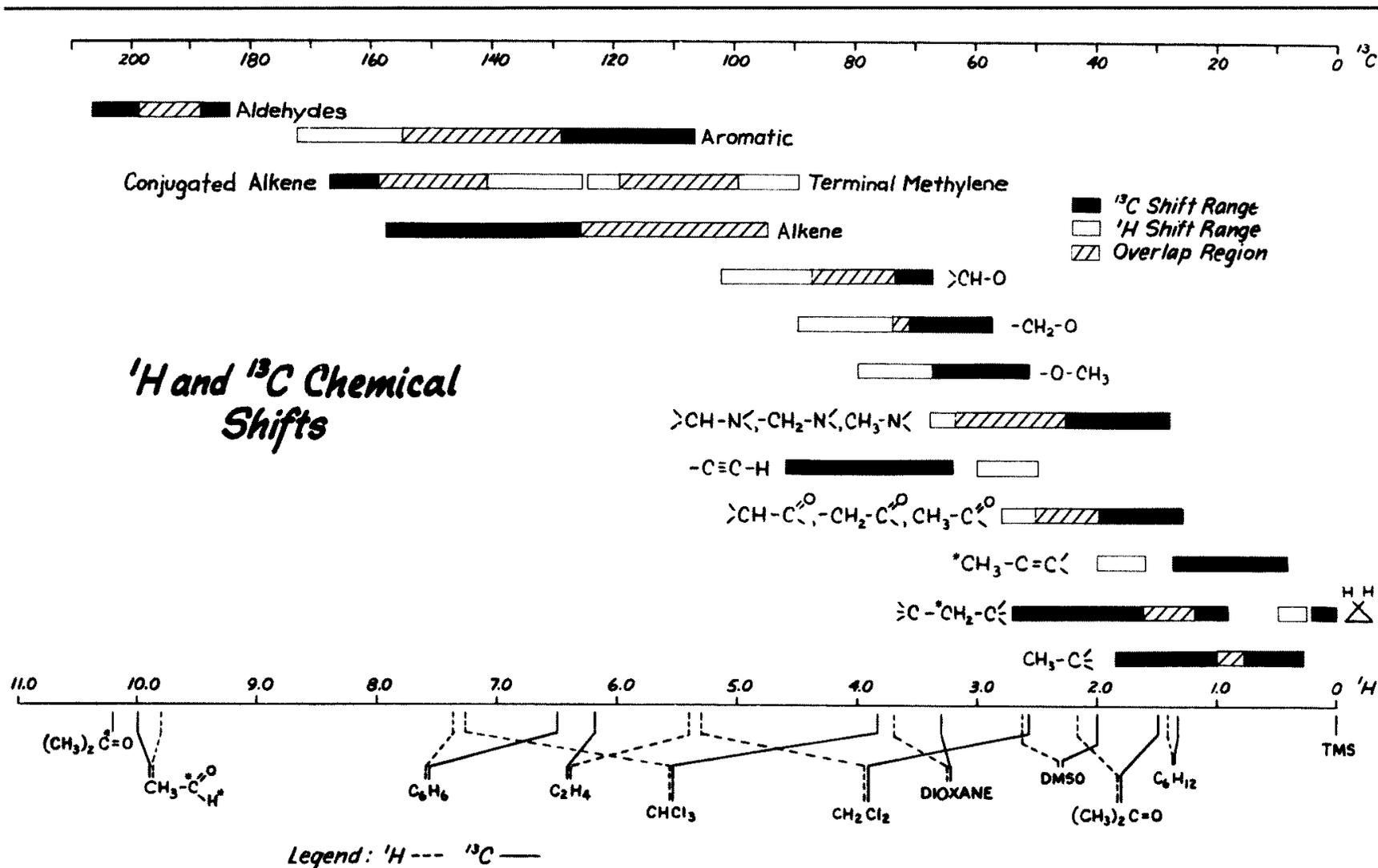

$\delta: \sim 2.5 \text{ ppm}$

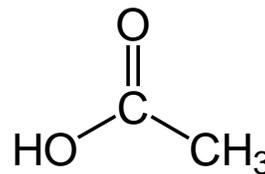
Độ dịch chuyển hóa học của ^1H và ^{13}C

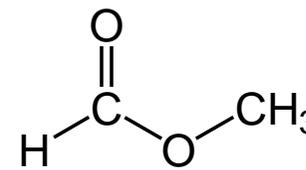
Độ dịch chuyển hóa học của ^1H và ^{13}C

Hãy chọn cấu trúc và phổ tương ứng?

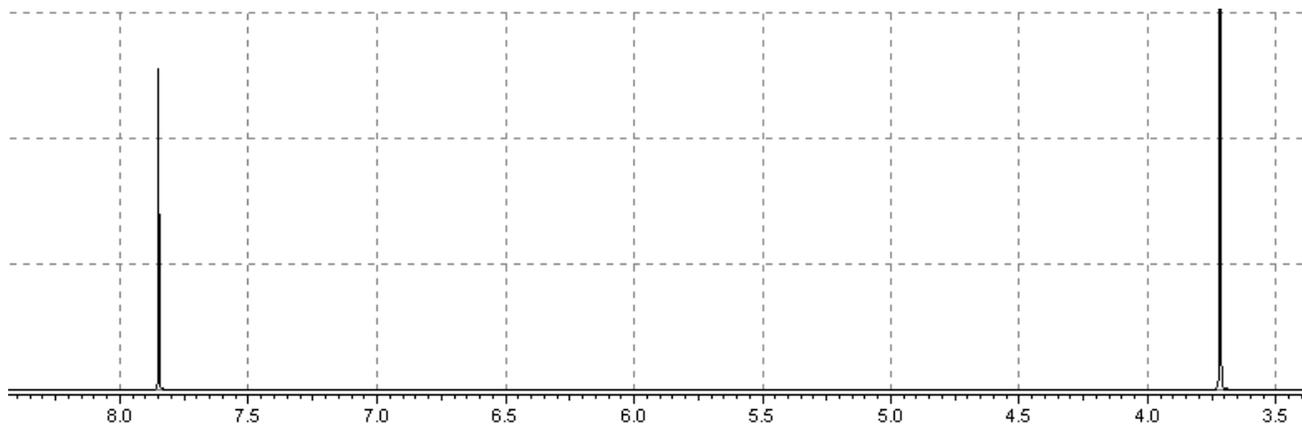

Acid acetic

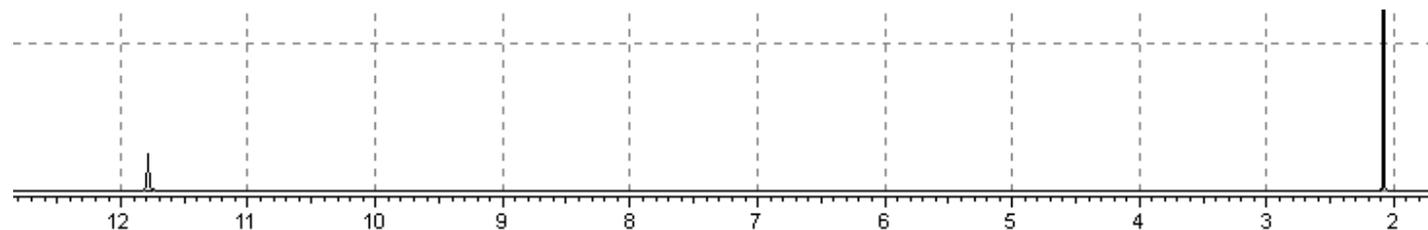

Methyl formiate

A

B

5.3.3. Ảnh hưởng của dung môi

- Sử dụng dung môi chứa deuterium như:

- Độ dịch chuyển hoá học thay đổi theo dung môi sử dụng từ $\pm 0.1 - \pm 1 \text{ ppm}$
- Mặc dù dung môi đã được deuterium hoá nhưng vẫn còn sót một vài phân tử chứa H, do đó cần biết các vị trí cộng hưởng của các H này để loại bỏ

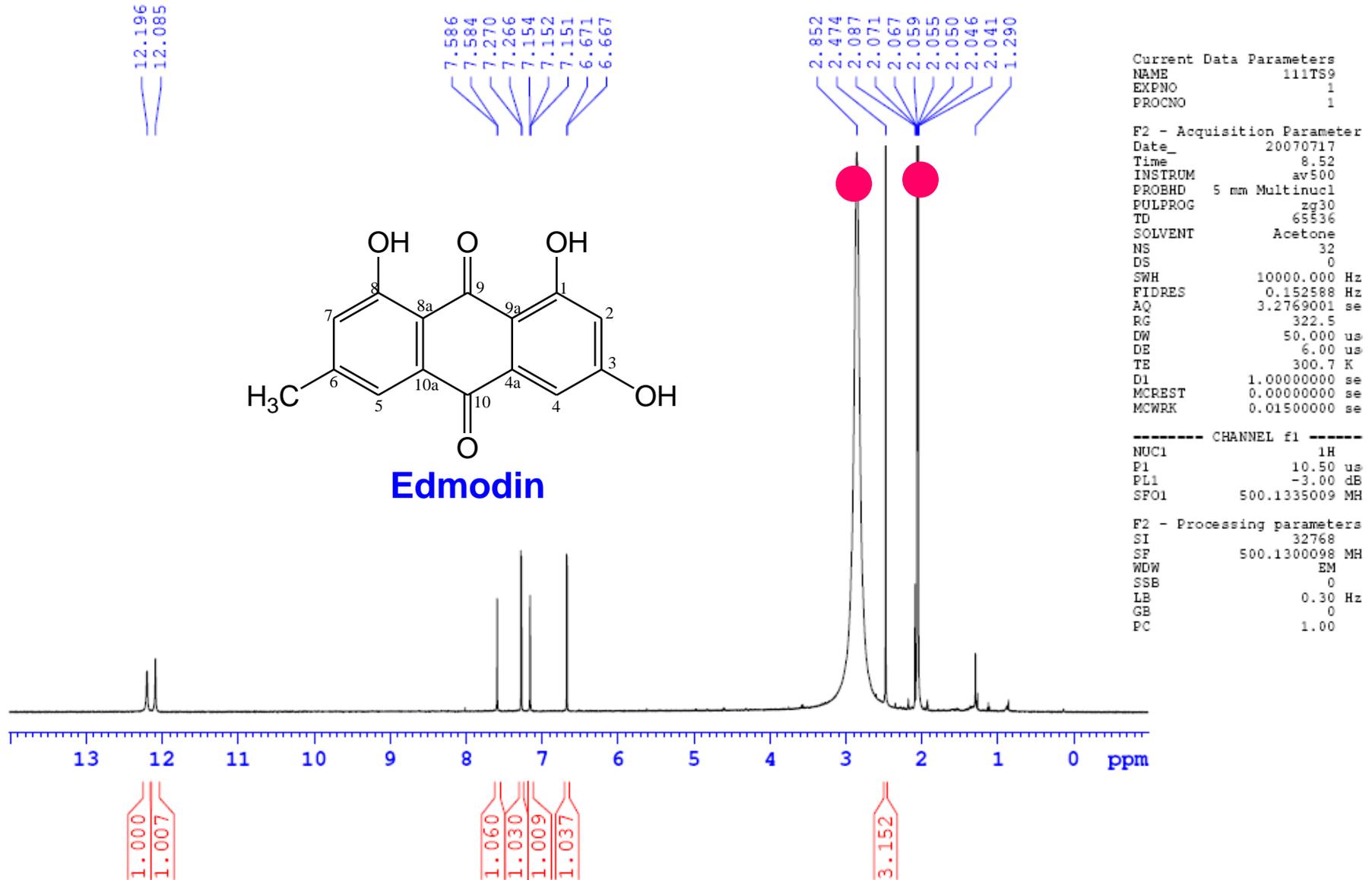

Trước khi đo NMR, phải làm khô mẫu để loại vết nước và dung môi

MỘT SỐ MŨI CỘNG HƯỞNG CỦA DUNG MÔI

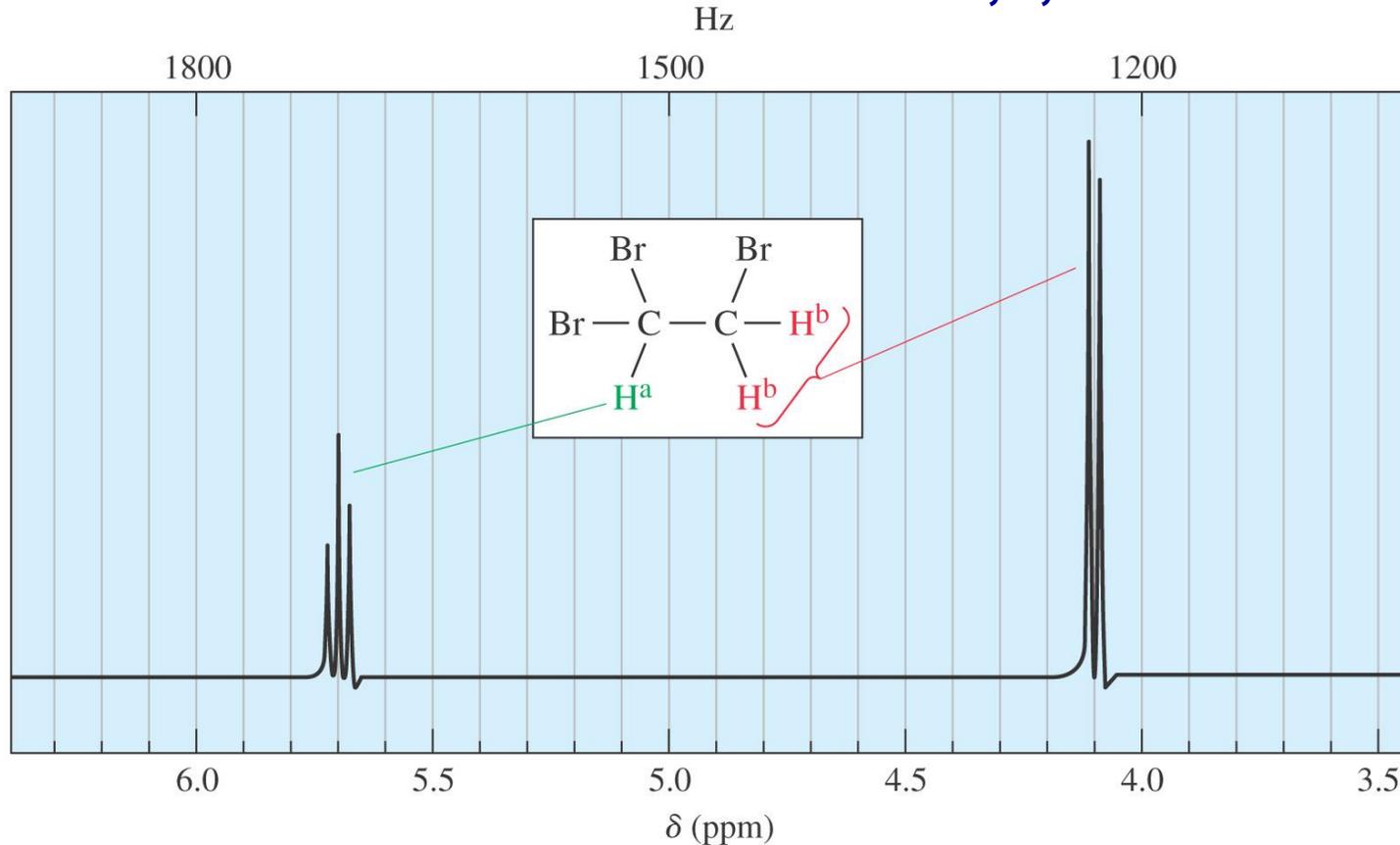
	CDCl_3	$(\text{CD}_3)_2\text{CO}$	$(\text{CD}_3)_2\text{SO}$	C_6D_6	CD_3CN	CD_3OD	D_2O
Peak dm	7.26	2.05	2.5	7.16	1.94	3.31	4.79
H_2O	1.56	2.84	3.33	0.4	2.13	4.87	
CHCl_3		8.02	8.32	6.15	7.58	7.9	
$(\text{CH}_3)_2\text{CO}$	2.17		2.09	1.55	2.08	2.15	2.22
$(\text{CH}_3)_2\text{SO}$	2.62	2.52		1.68	2.5	2.65	2.71
C_6H_6	7.36	7.36	7.37		7.37	7.33	
CH_3CN	2.1	2.05	2.07	1.55		2.03	2.06
CH_3OD	3.49	3.31	3.16	3.07	3.28		3.34

Phổ $^1\text{H-NMR}$ của Emodin trong aceton- d_6

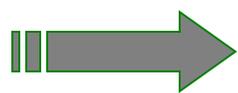
6. Hiện tượng ghép spin của proton

1,1,2-Tribromoethane

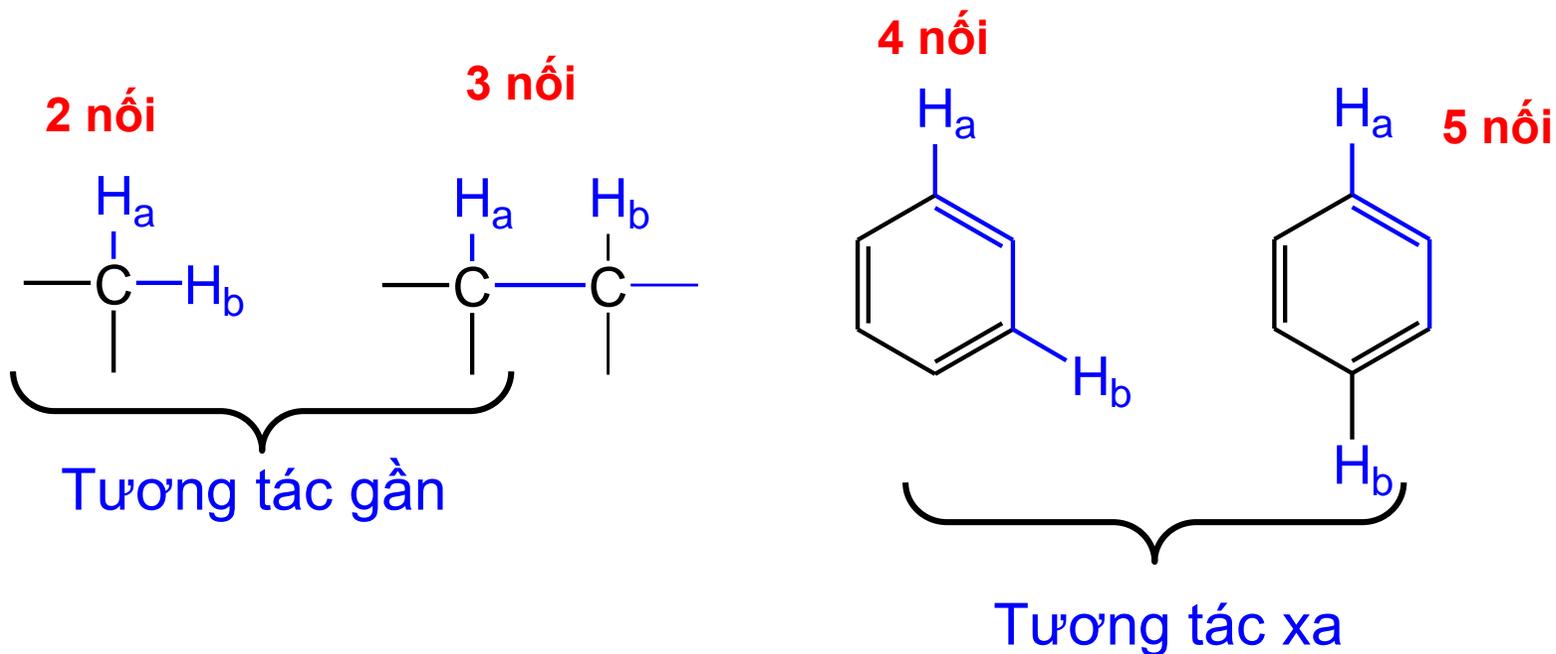

Copyright © 2005 Pearson Prentice Hall, Inc.

Có sự chẻ mũi }
Cường độ các mũi khác nhau } → Hiện tượng ghép spin

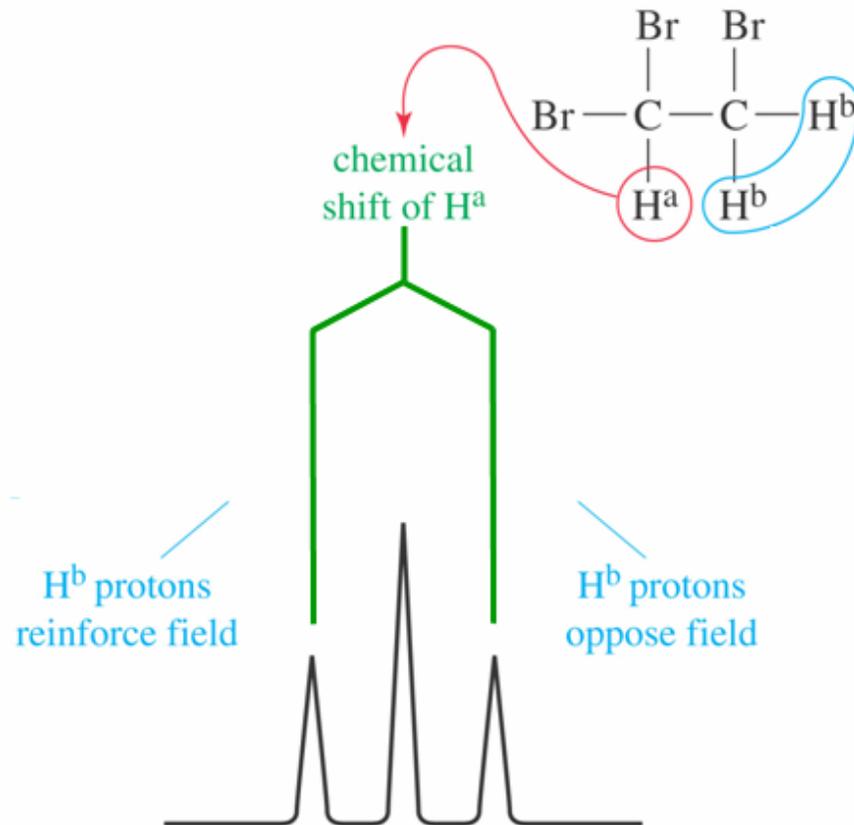
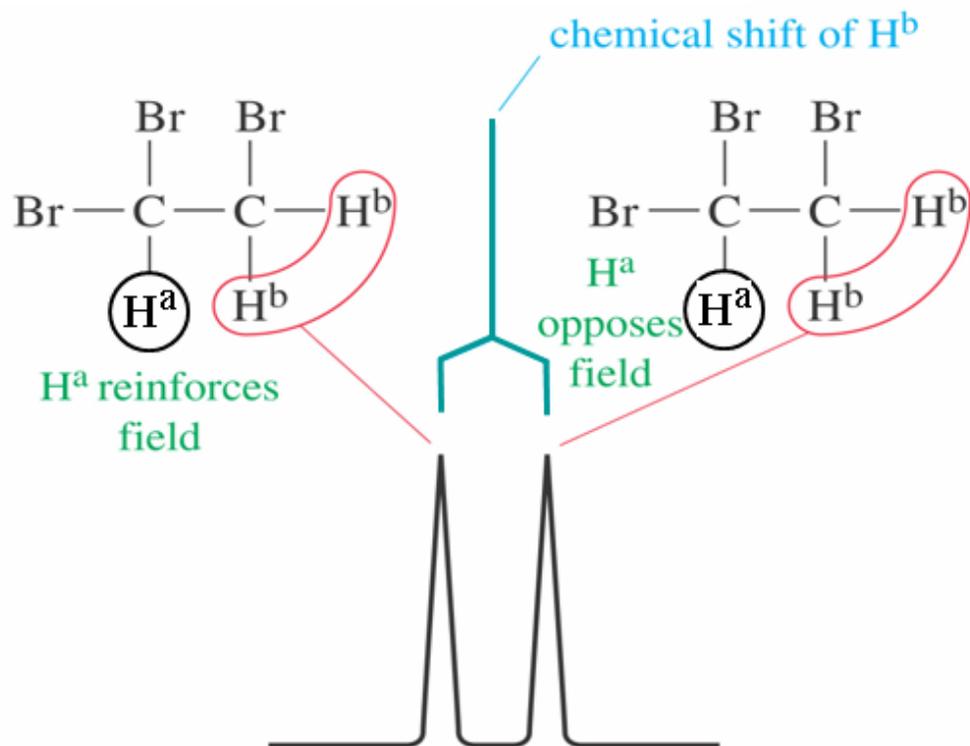
Sự ghép spin là do tương tác của nhân này trên nhân kia thông qua 1, 2, 3 ... nối.

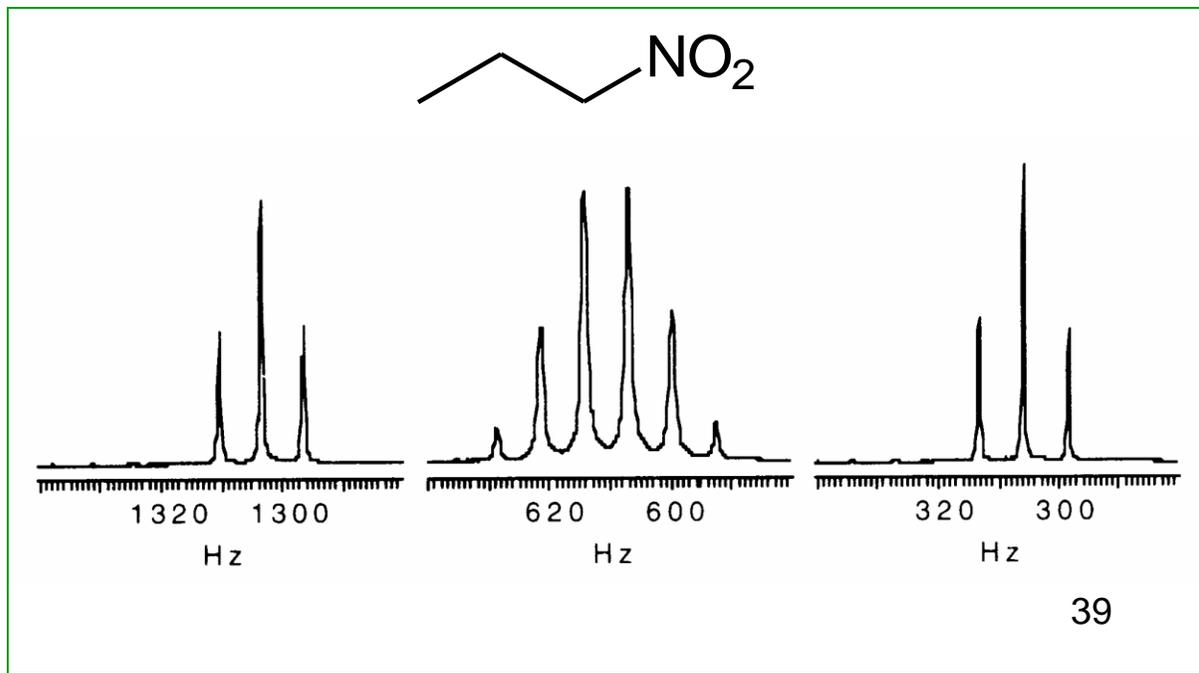
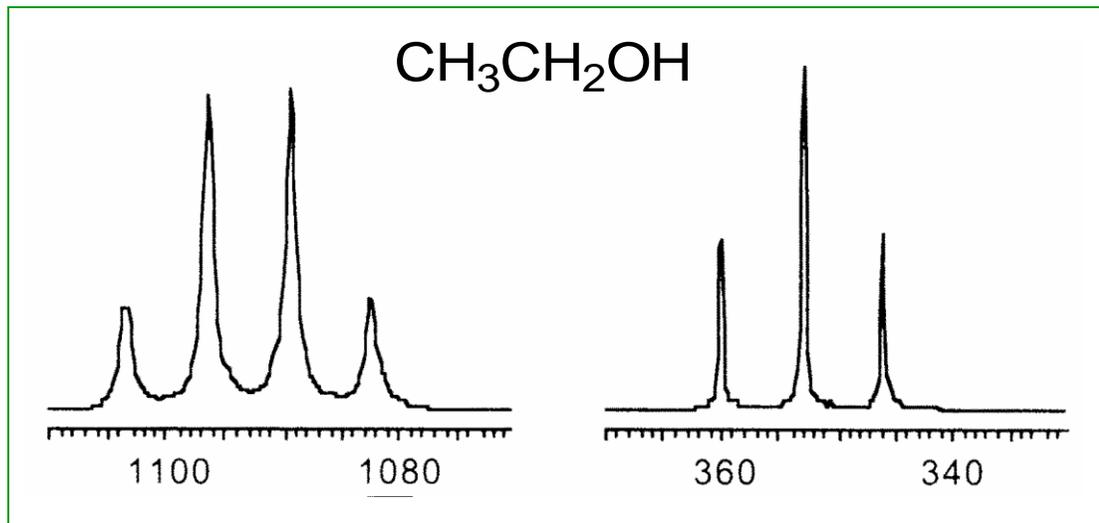
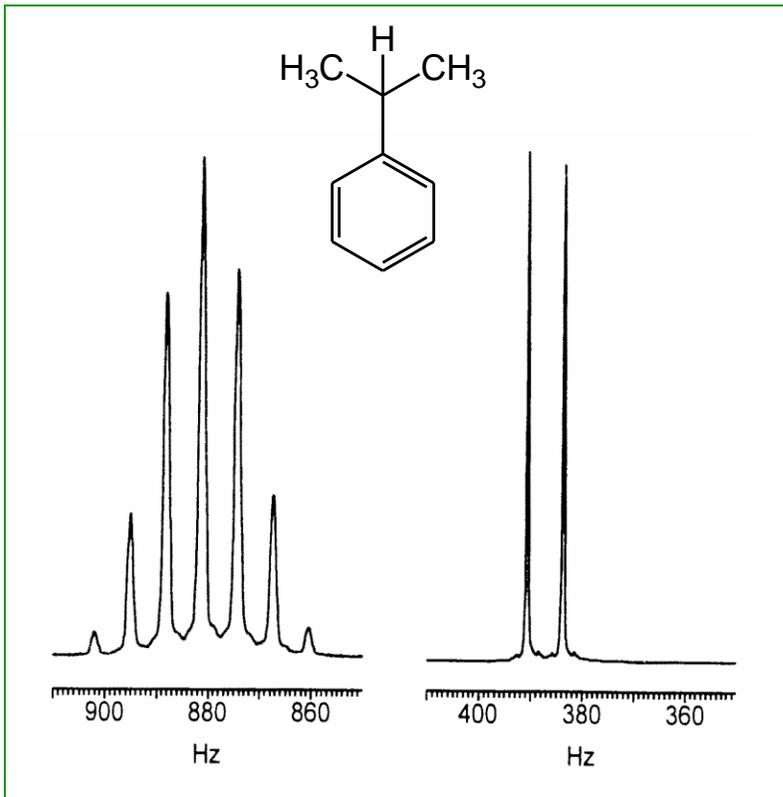

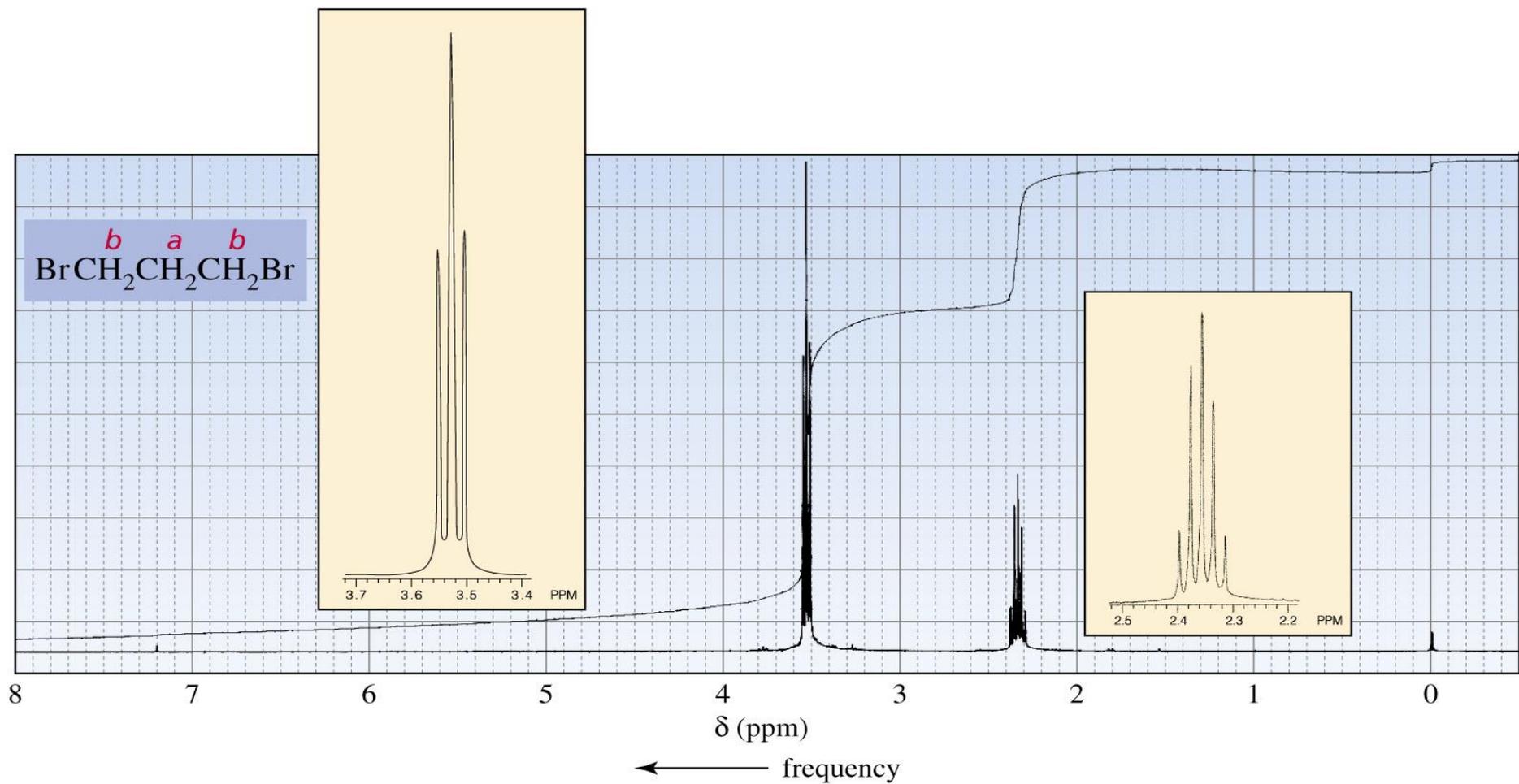
Lưu ý:

Sự **ghép spin** chỉ thông qua các **liên kết hóa học** chứ không phải thông qua khoảng không gian giữa 2 nhân.

CHBr₂CH₂Br

Qui tắc (n + 1)

Nếu có n H tương đương kế cận H khảo sát thì nó bị chẻ thành (n + 1) mũi

n	n + 1	Số peak	Tỉ lệ cường độ peak
0	1	1 (singlet) (s)	1
1	2	2 (doublet) (d)	1 1
2	3	3 (triplet) (t)	1 2 1
3	4	4 (quartet) (q)	1 3 3 1
4	5	5 (quintet) (quin)	1 4 6 4 1
5	6	6 (sextet) (sext)	1 5 10 10 5 1
6	7	7 (septet) (sept)	1 6 15 20 15 6 1

Lưu ý:

- Hiện tượng ghép spin chỉ xảy ra khi các proton không tương đương nhau.
- Các proton trên cùng một carbon cũng sẽ ghép spin nếu như chúng không tương đương nhau.

Các hệ thống spin

$$\frac{\Delta\nu}{J} > 8$$

Sự ghép spin bậc một

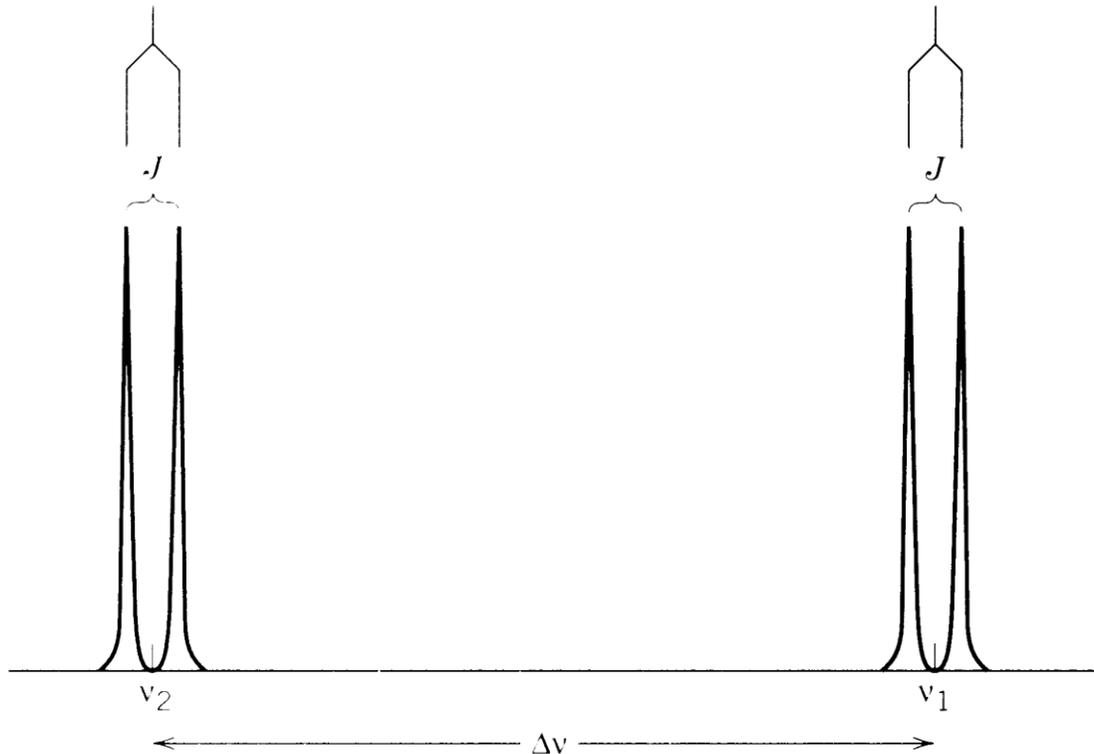
Ghép yếu

$$\frac{\Delta\nu}{J} \leq 8$$

Sự ghép spin bậc hai

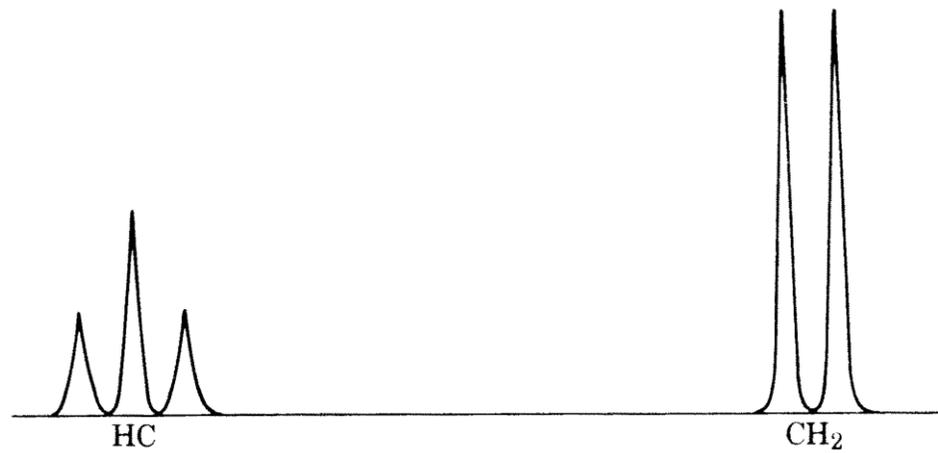
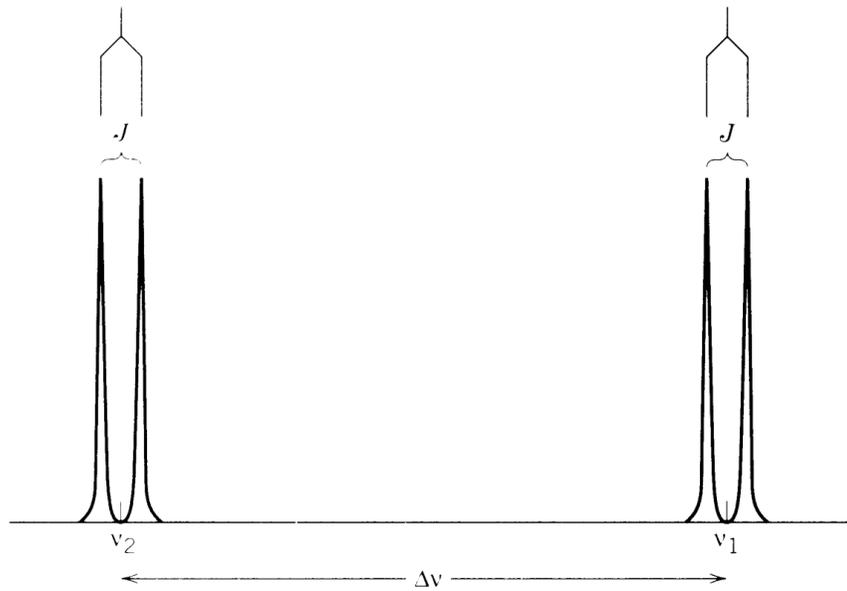

Ghép mạnh

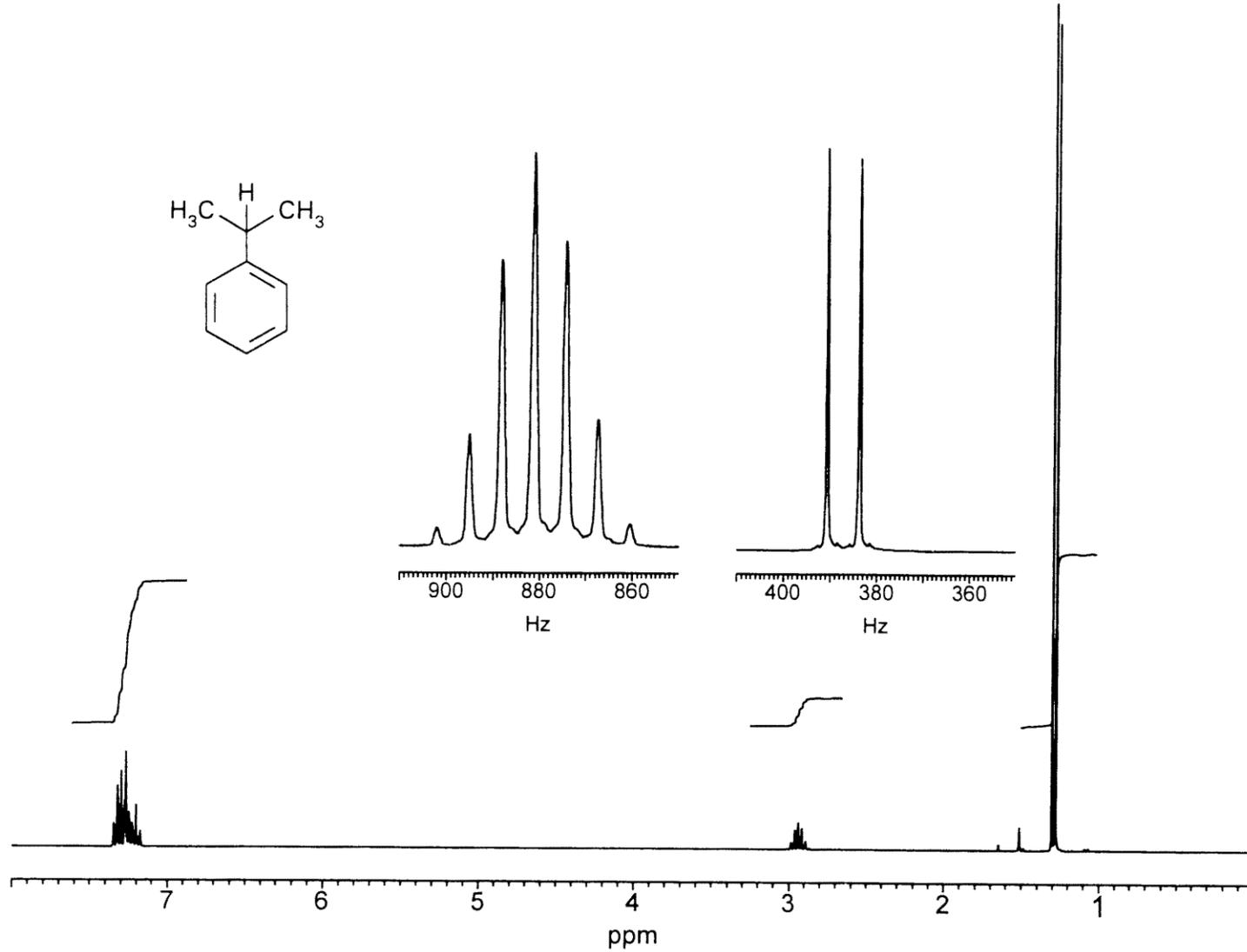

- Các proton không tương đương được ký hiệu theo thứ tự **A, B, C,....**
- Các proton có độ chuyển dời hóa học khác xa được ký hiệu **X, Y, Z**
- Hai proton có $\Delta\nu/J \leq 8$ được gọi hệ **AB**: ghép mạnh
- Hai proton tương đương hóa học nhưng không tương đương từ học, hệ này được ký hiệu: **AA'**
- Ba proton có độ dịch chuyển khác hẳn nhau, thường sử dụng thêm ký tự M và hệ được biểu diễn dạng **A_aM_mX_x**.
Hệ này cho sự ghép spin bậc một
- Ba proton ghép spin trong đó: 2 proton có độ chuyển dời hóa học gần nhau trong khi proton còn lại có độ chuyển dời hóa học khác với 2 proton kia, hệ này được biểu diễn dạng **ABX** và cho sự ghép spin bậc một.

Sự ghép spin bậc một

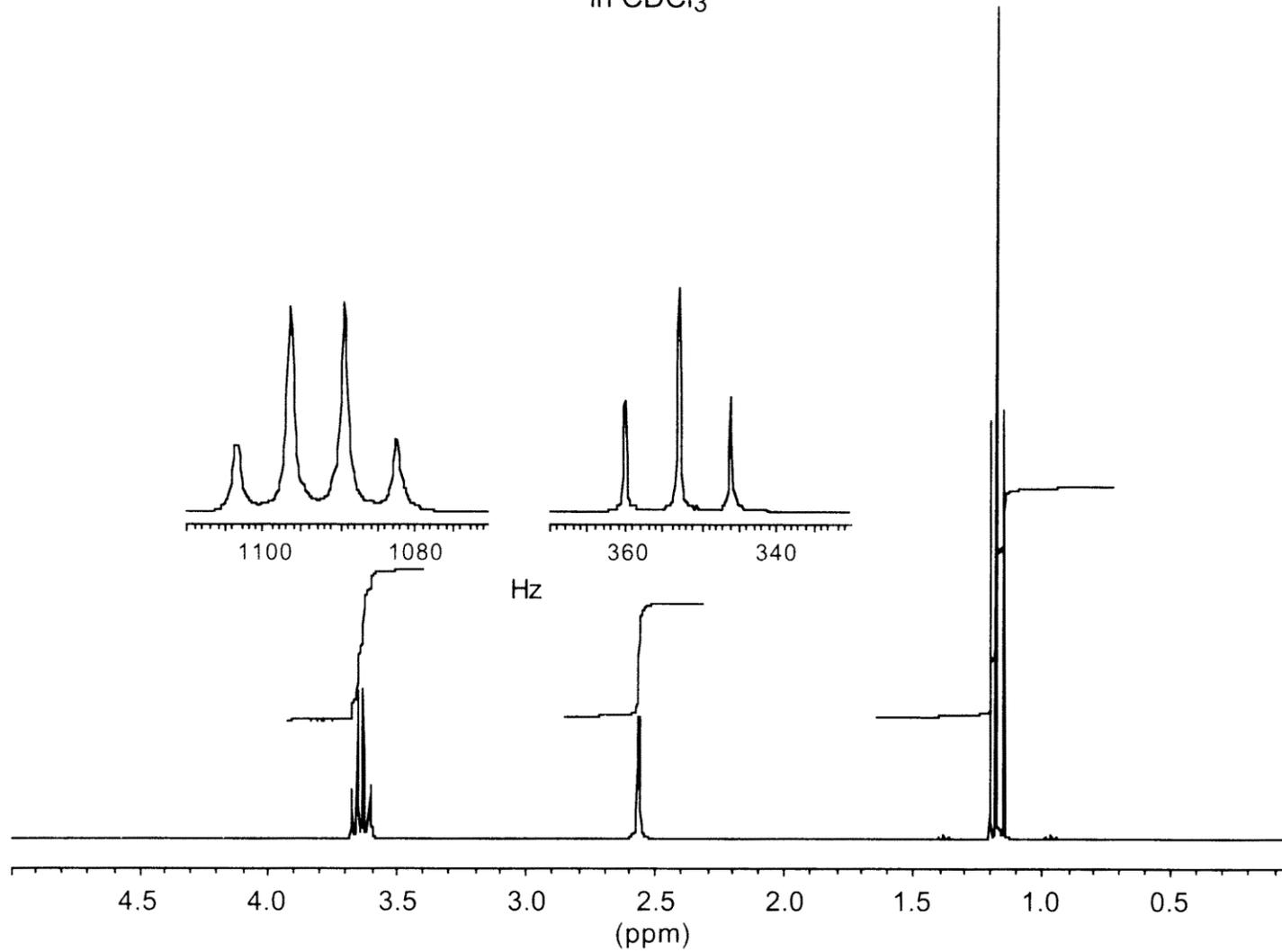

Hệ A_aM_m

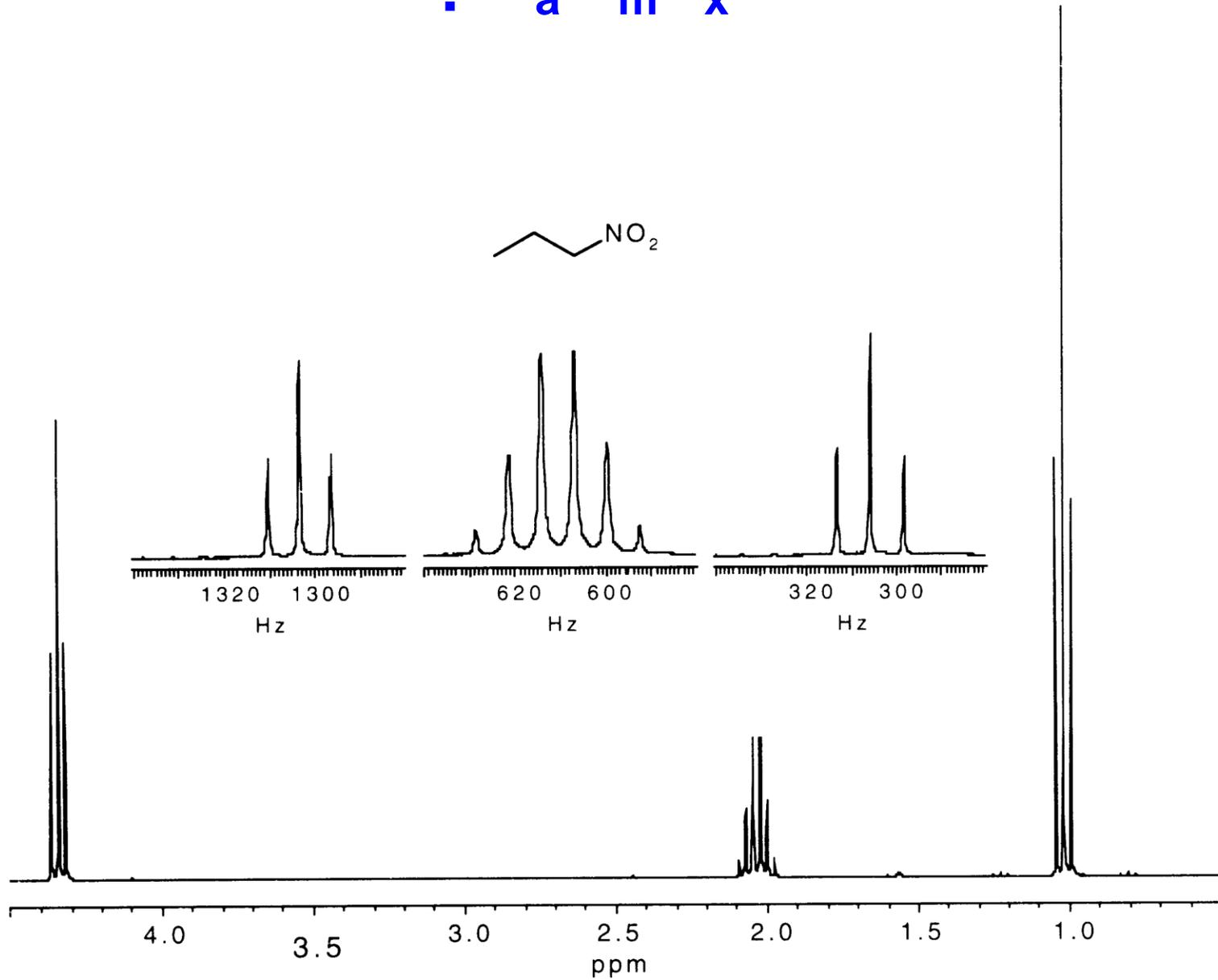
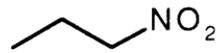

Hệ A_aM_m

$\text{CH}_3\text{CH}_2\text{OH}$
in CDCl_3

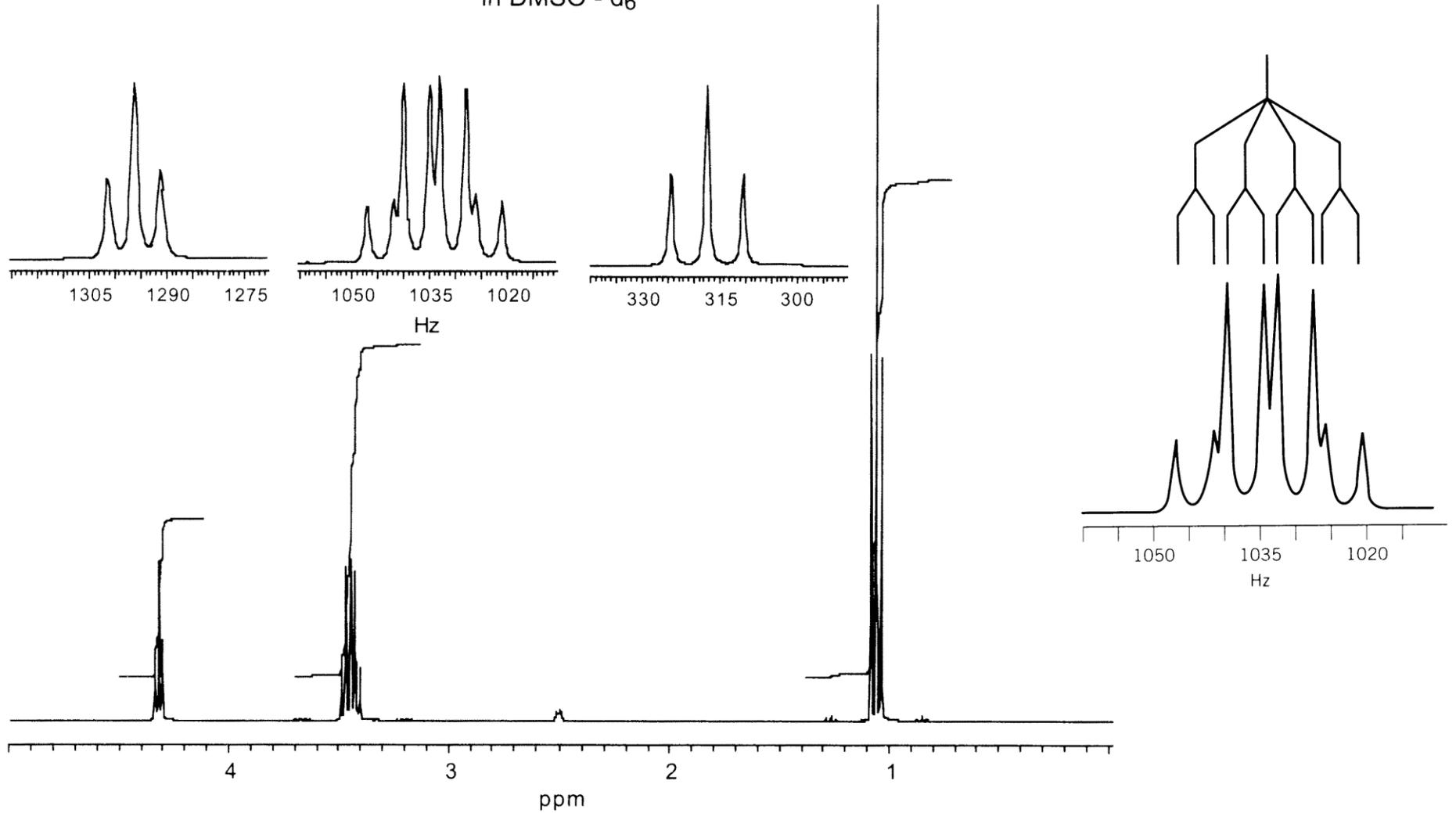

Hệ $A_a M_m X_x$

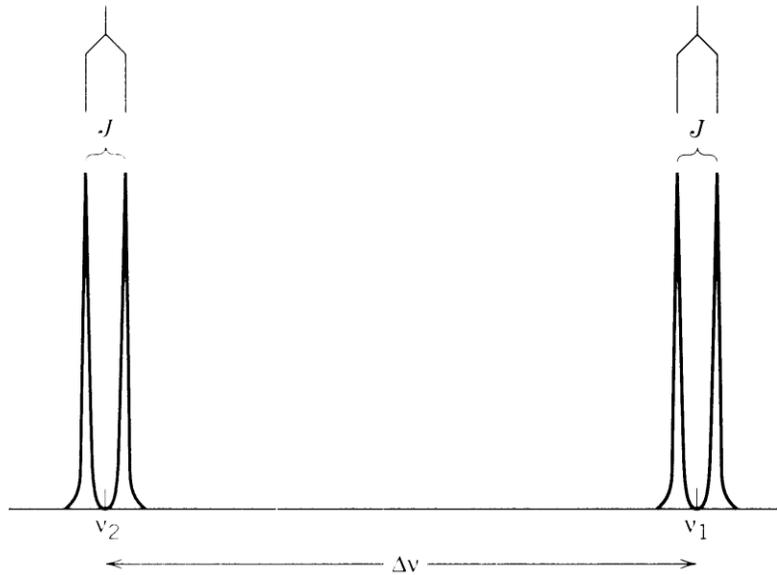

Hệ $A_aM_mX_x$

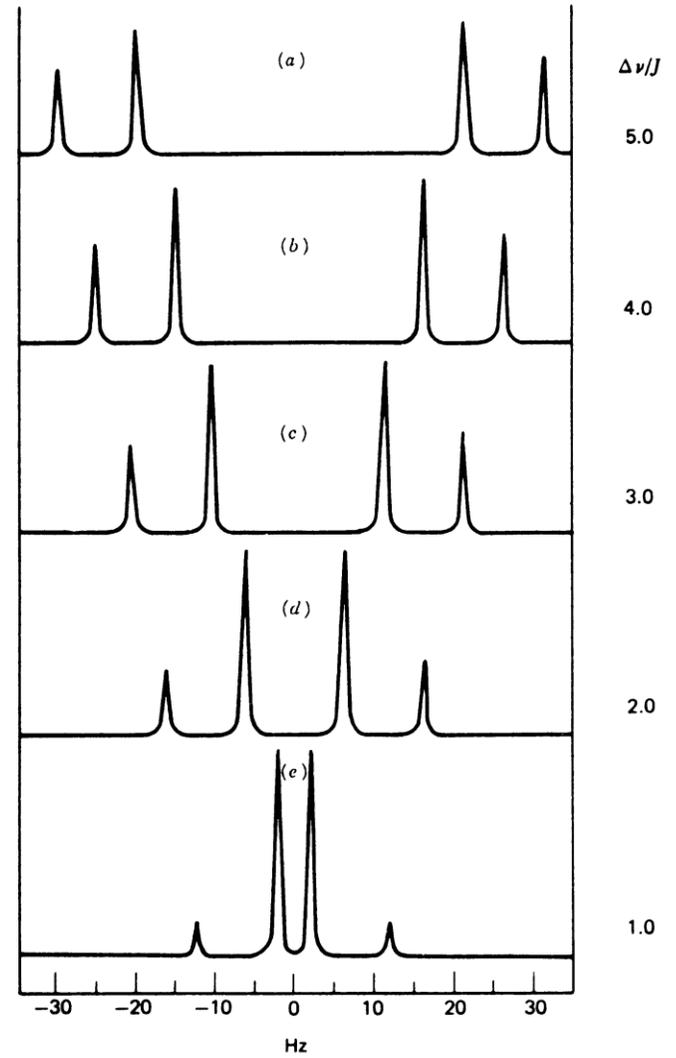
$\text{CH}_3\text{CH}_2\text{OH}$
in $\text{DMSO} - d_6$

Hệ A_aB_b

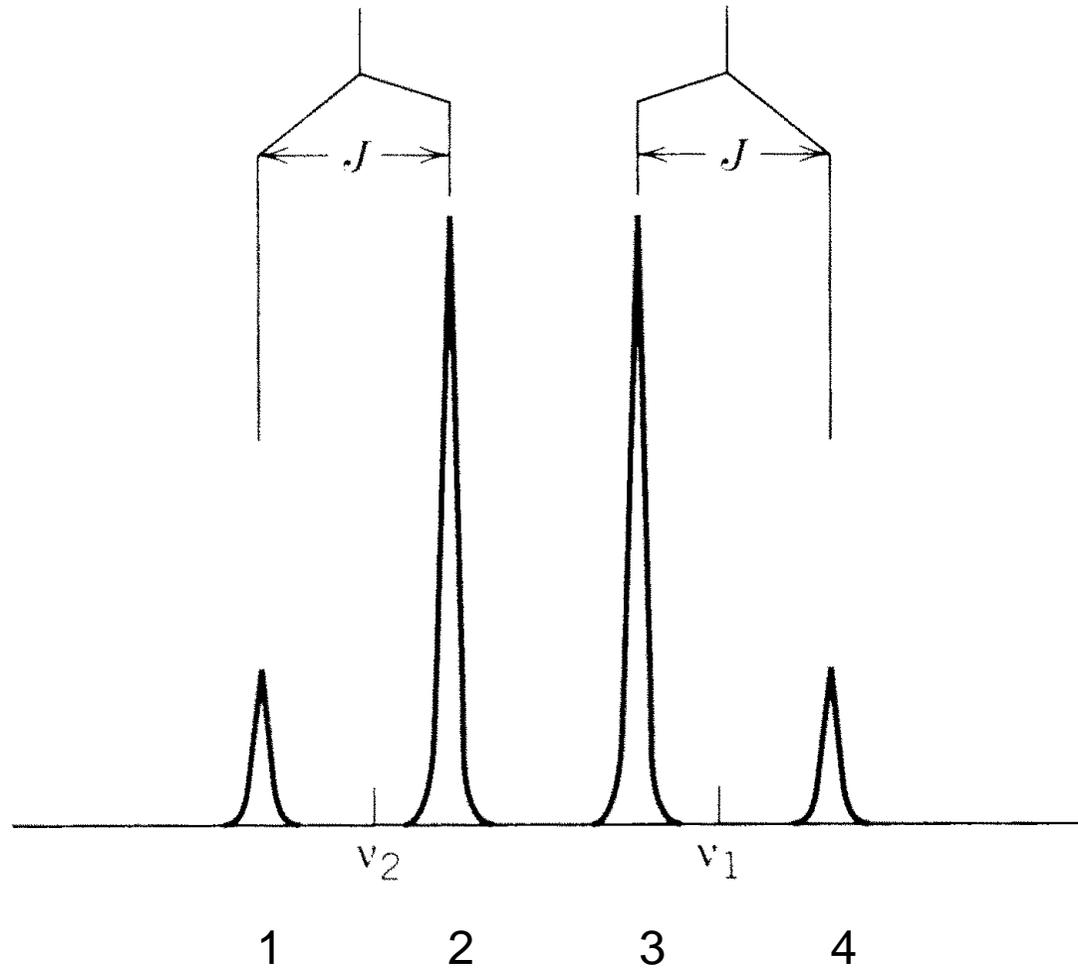

Hệ AX

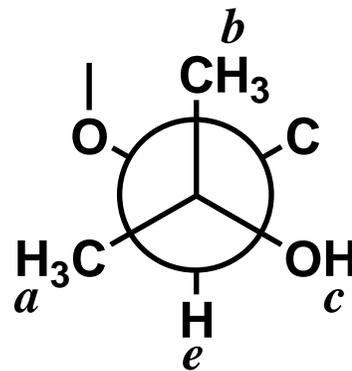
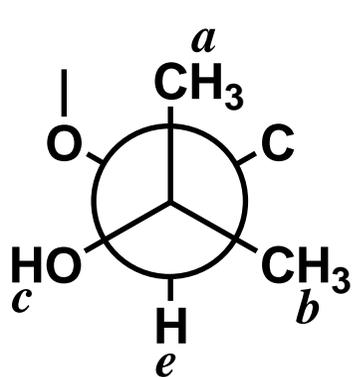
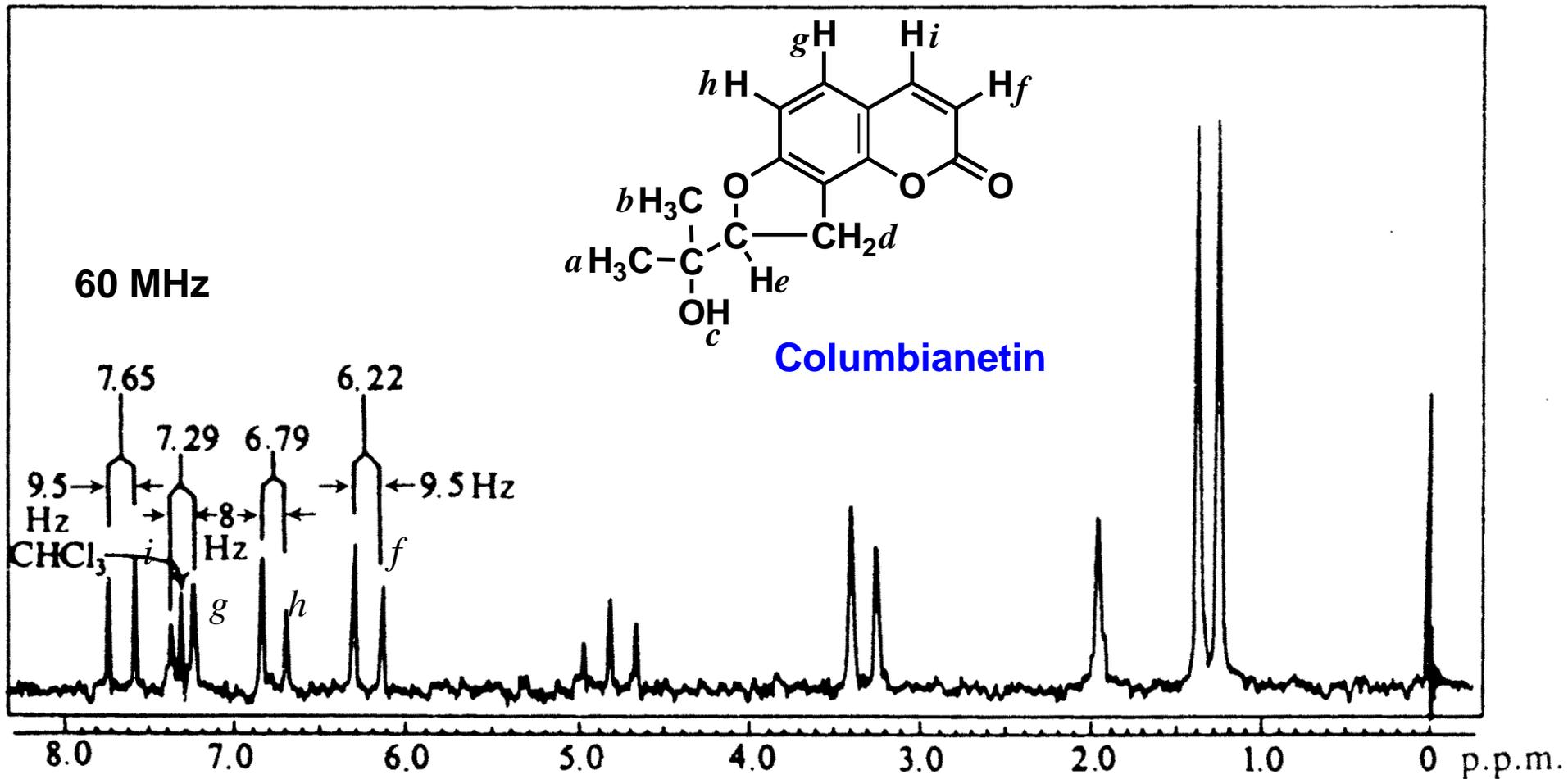

Hệ AB

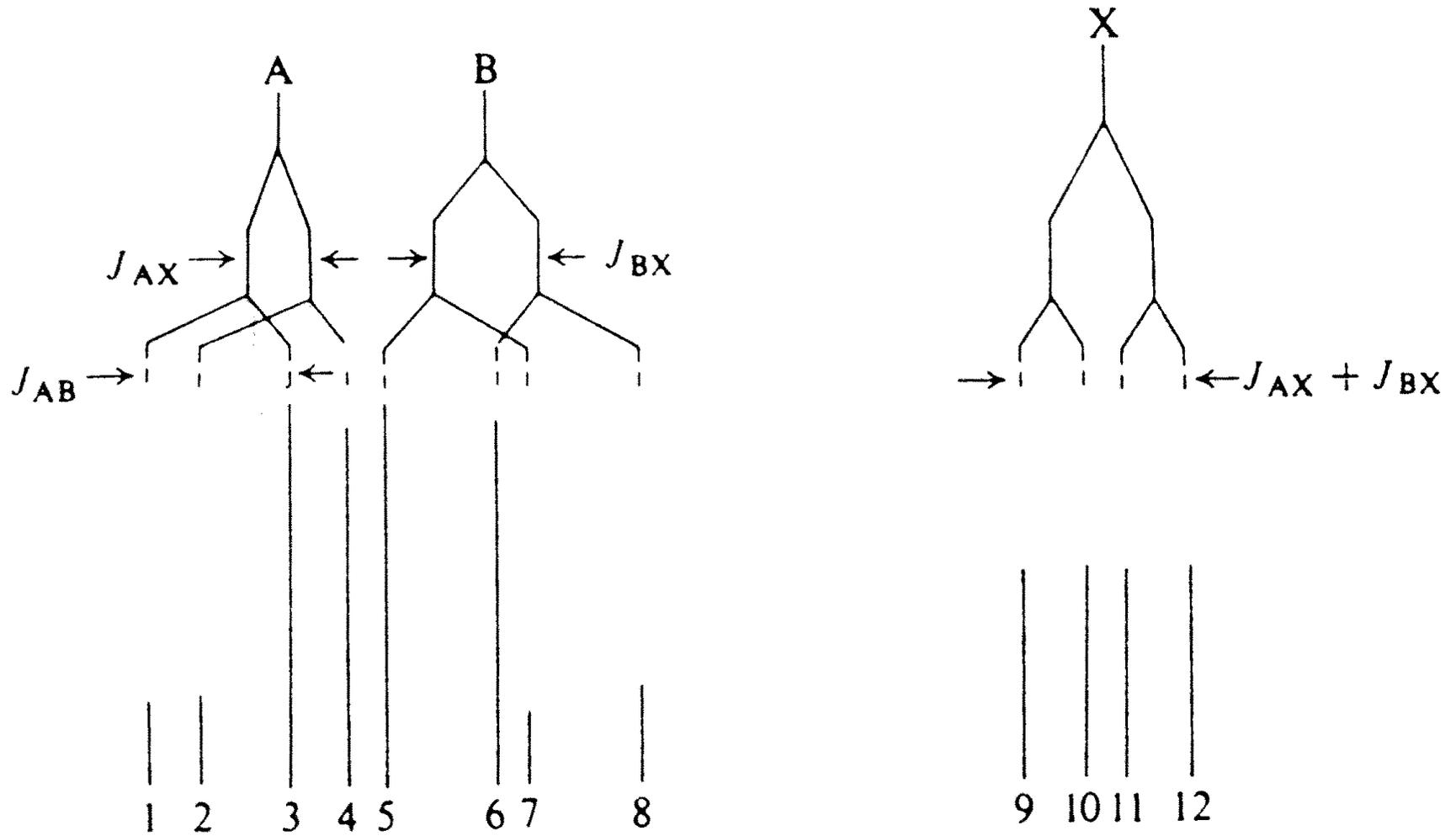
Hệ AB

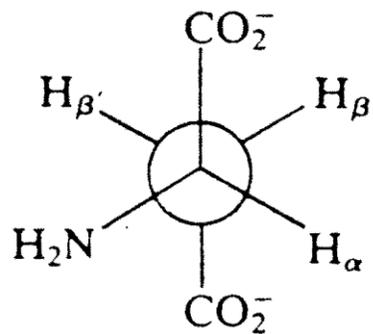
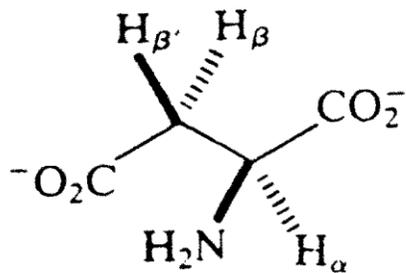

$$\Delta\nu = \sqrt{(1-4) \times (2-3)}$$

HỆ ABX

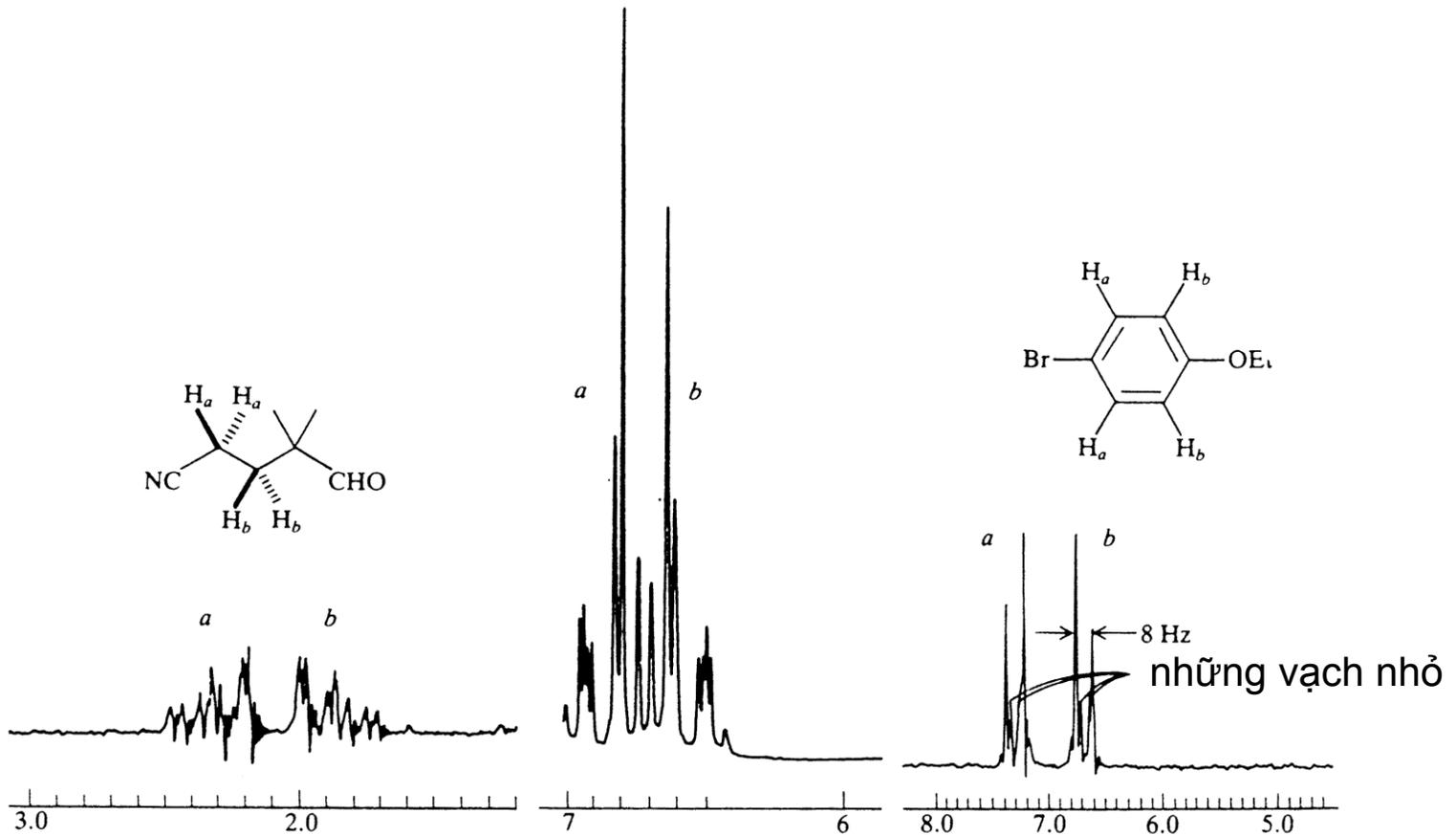
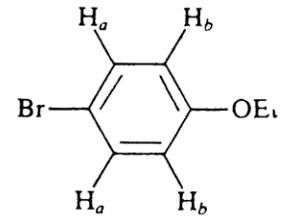
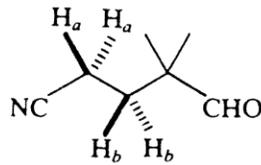
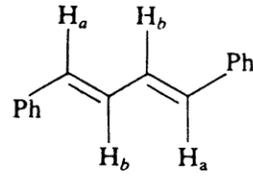

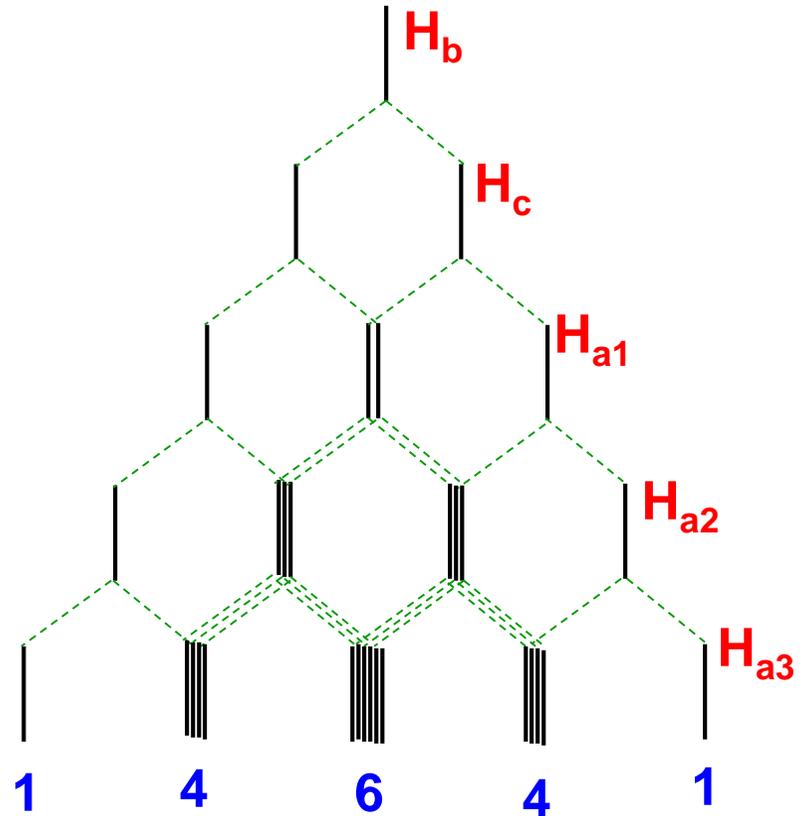
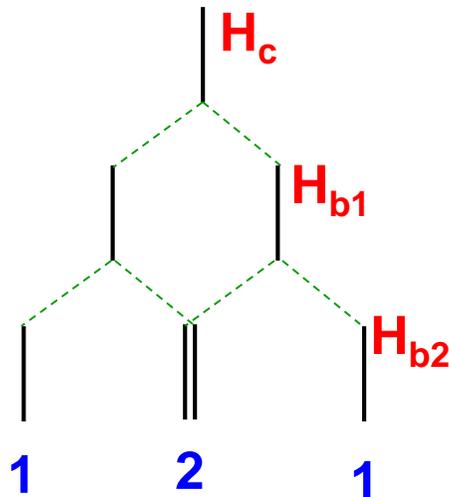
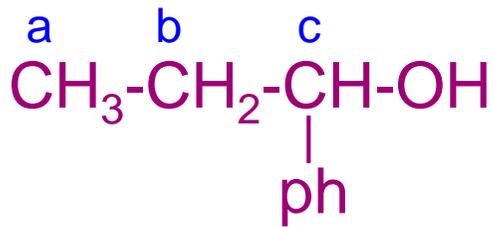
$J_{\beta\beta'}$ 16 Hz

$J_{\alpha\beta'}$ 10 Hz

$J_{\alpha\beta}$ 4 Hz

HỆ AA'BB'

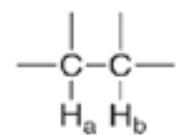
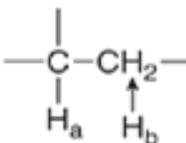
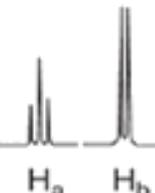
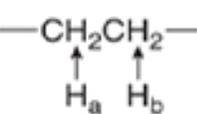
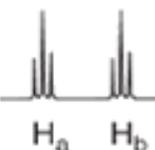
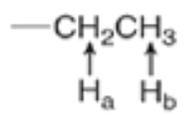
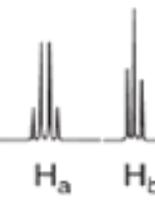
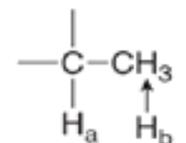

Khảo sát H_c : tại thời điểm máy quét tín hiệu cho H_c , H_{b1} ở kề bên tạo 1 từ trường nhỏ tách H_c thành 2 mức năng lượng. H_{b2} cũng tạo từ trường tách H_c , lúc này đã tách thành 2 mức NL, mỗi mức thành 2 mức NL nhỏ hơn, trong đó có 2 mức cùng mức NL.

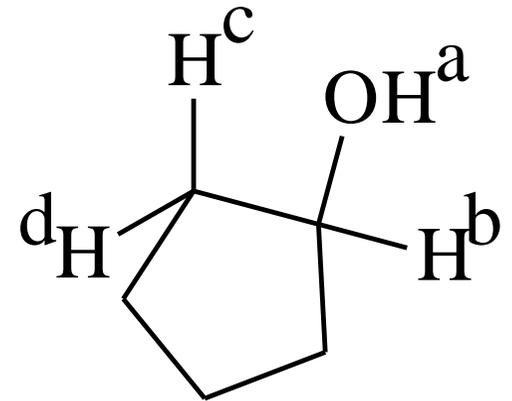
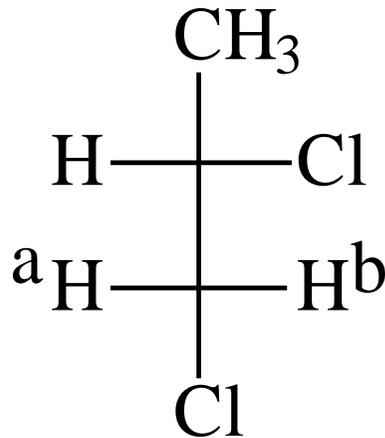
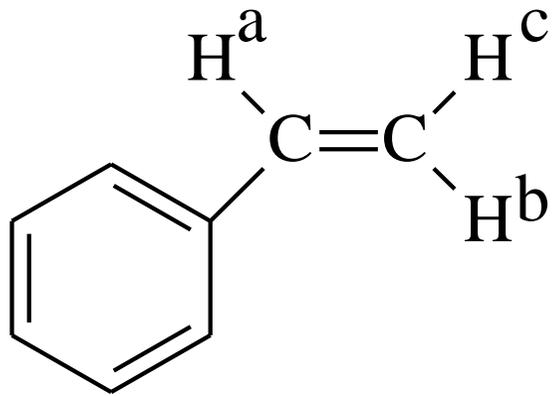
Table 14.4

Common Splitting Patterns Observed in ^1H NMR

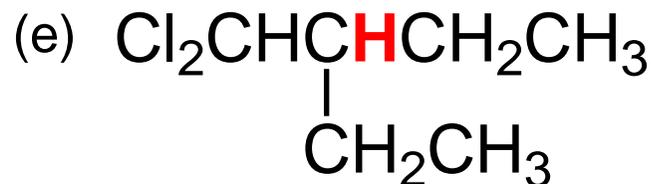
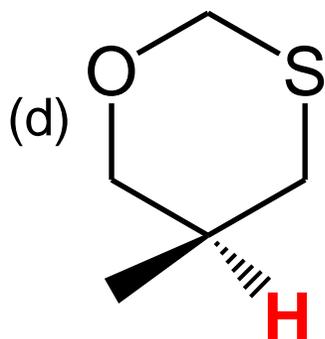
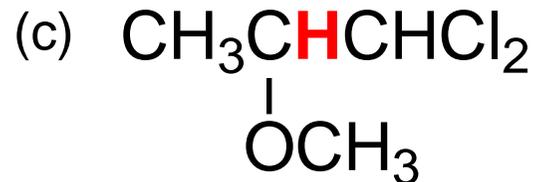
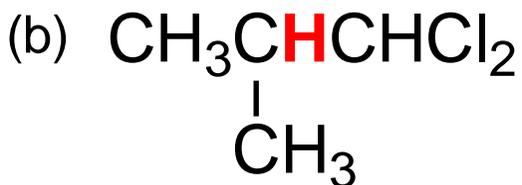
Example	Pattern	Analysis (H_a and H_b are not equivalent.)
[1] 		<ul style="list-style-type: none"> • H_a: one adjacent H_b proton $\dashrightarrow$ two peaks $\dashrightarrow$ a doublet • H_b: one adjacent H_a proton $\dashrightarrow$ two peaks $\dashrightarrow$ a doublet
[2] 		<ul style="list-style-type: none"> • H_a: two adjacent H_b protons $\dashrightarrow$ three peaks $\dashrightarrow$ a triplet • H_b: one adjacent H_a proton $\dashrightarrow$ two peaks $\dashrightarrow$ a doublet
[3] 		<ul style="list-style-type: none"> • H_a: two adjacent H_b protons $\dashrightarrow$ three peaks $\dashrightarrow$ a triplet • H_b: two adjacent H_a protons $\dashrightarrow$ three peaks $\dashrightarrow$ a triplet
[4] 		<ul style="list-style-type: none"> • H_a: three adjacent H_b protons $\dashrightarrow$ four peaks $\dashrightarrow$ a quartet* • H_b: two adjacent H_a protons $\dashrightarrow$ three peaks $\dashrightarrow$ a triplet
[5] 		<ul style="list-style-type: none"> • H_a: three adjacent H_b protons $\dashrightarrow$ four peaks $\dashrightarrow$ a quartet* • H_b: one adjacent H_a proton $\dashrightarrow$ two peaks $\dashrightarrow$ a doublet

*The relative area under the peaks of a quartet is 1:3:3:1.

Một số H gắn trên cùng C nhưng không tương đương

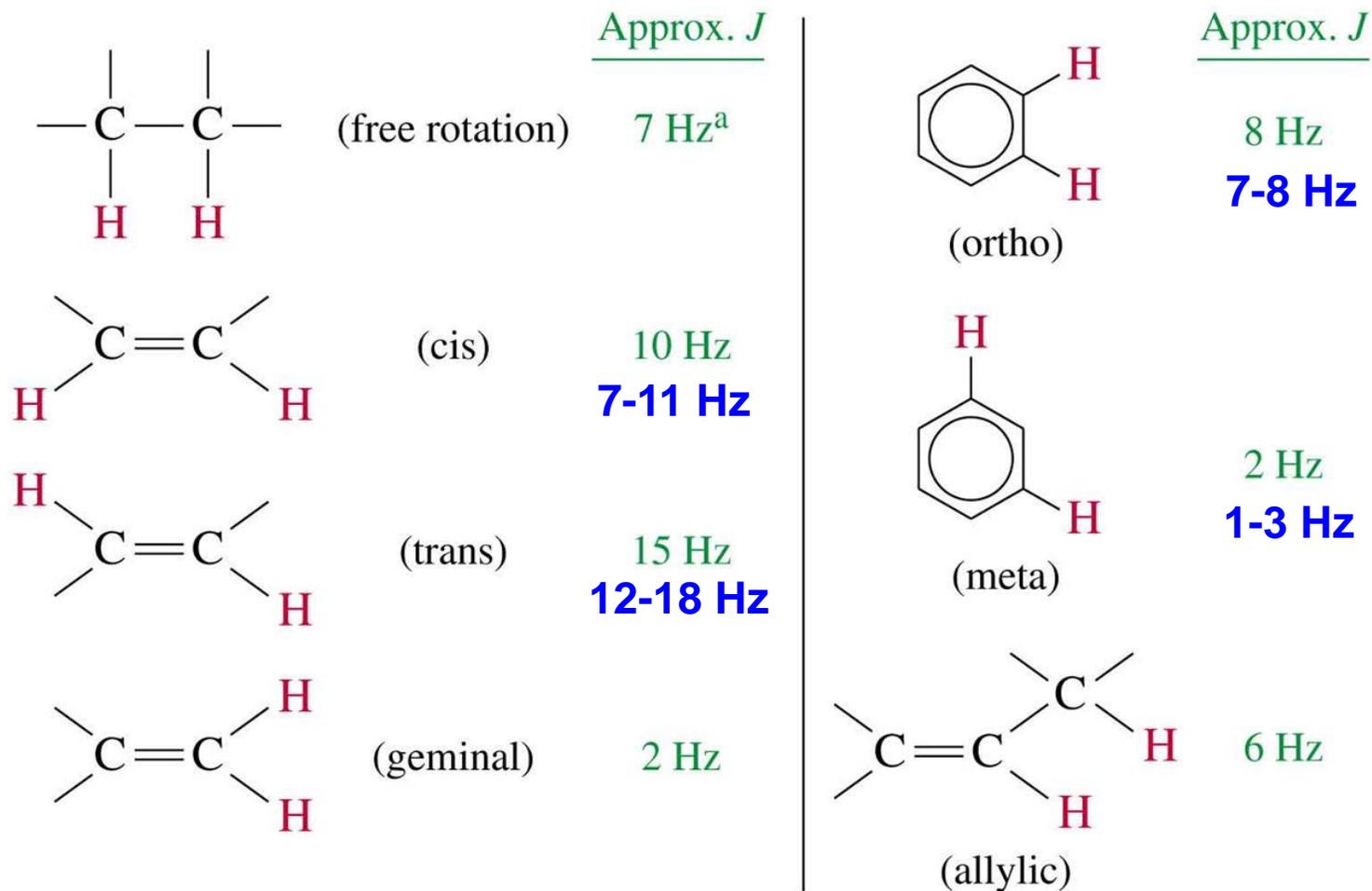

Ví dụ: Hãy cho biết sự ghép spin của các **H** trong các hợp chất sau:

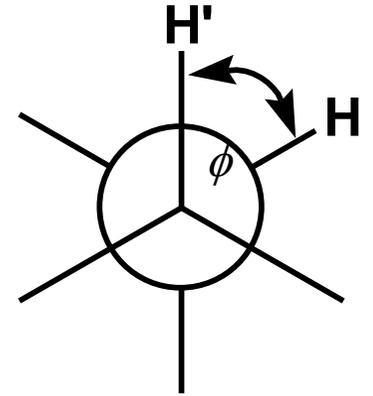
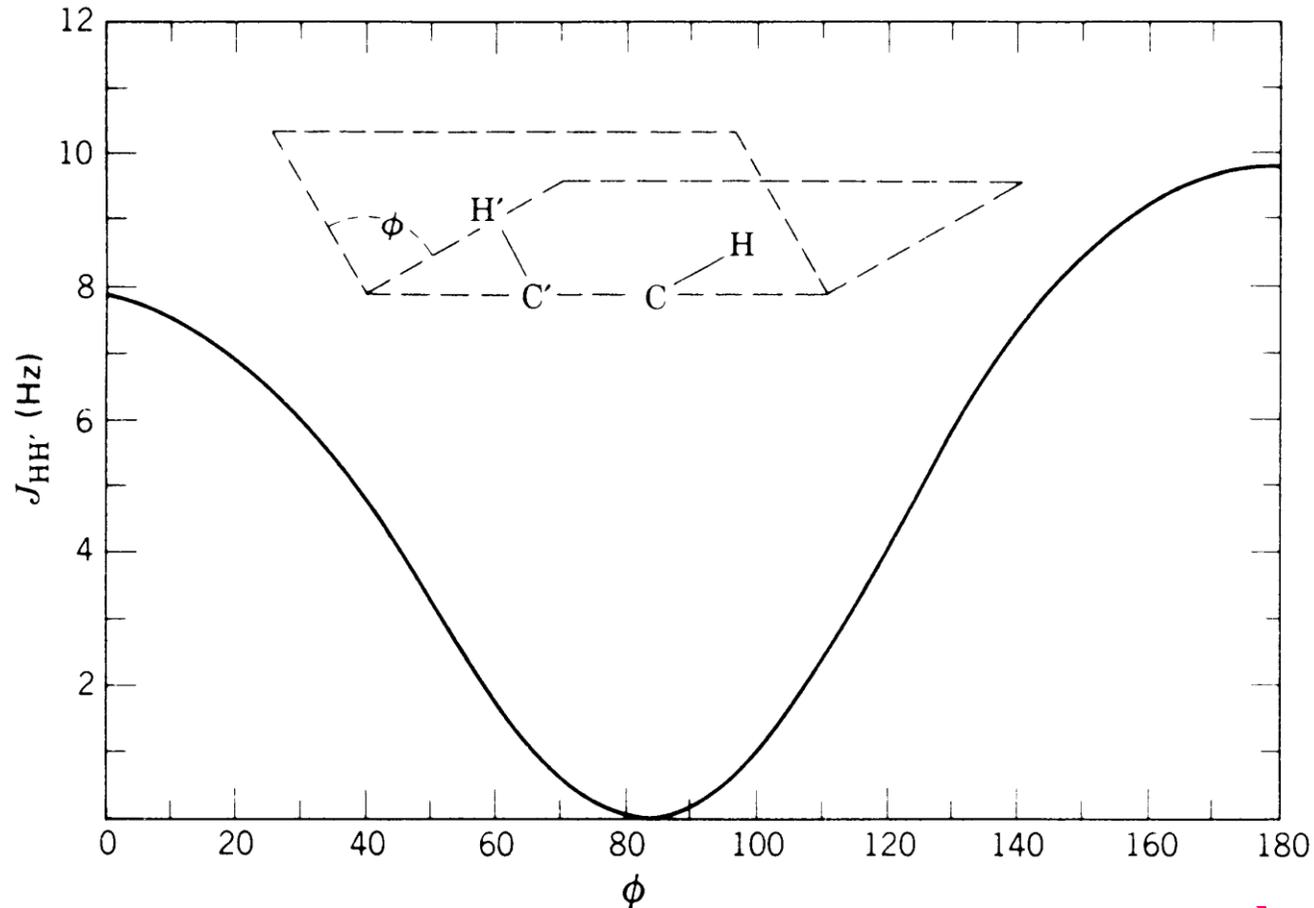
7. Hằng số ghép (J) của phổ proton

- Là khoảng cách giữa các peak của một mũi đa, được tính bằng Hz.
- J không phụ thuộc vào cường độ của từ trường ngoài.
- Từ J sẽ tìm được 2 loại proton ghép với nhau

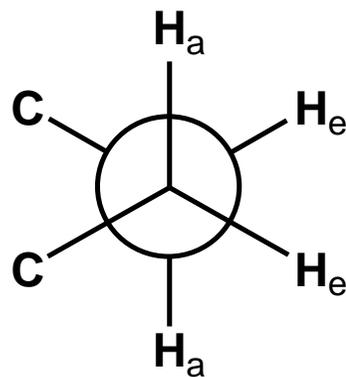
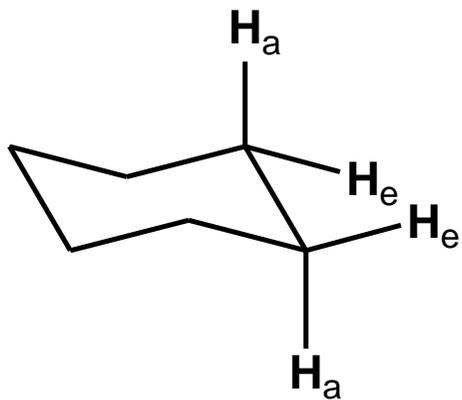

Độ lớn của hằng số ghép

$^3J, \text{H-C-C-H}$

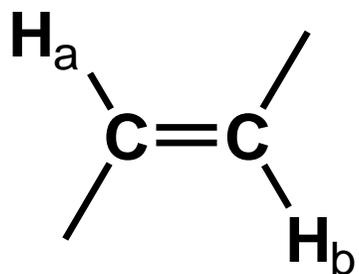

Đường cong **Karplus** cho hai proton nằm trên hai carbon kế cận (vicinal proton)

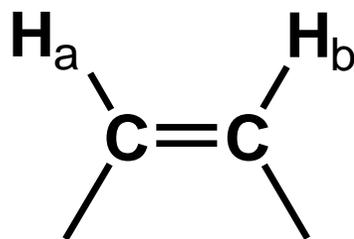

$J_{aa} \sim 9-13 \text{ Hz}$

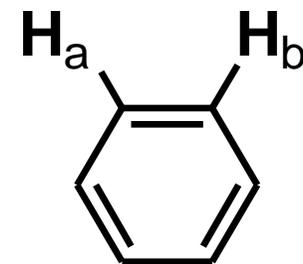
J_{ae} và $J_{ee} \sim 2-5 \text{ Hz}$

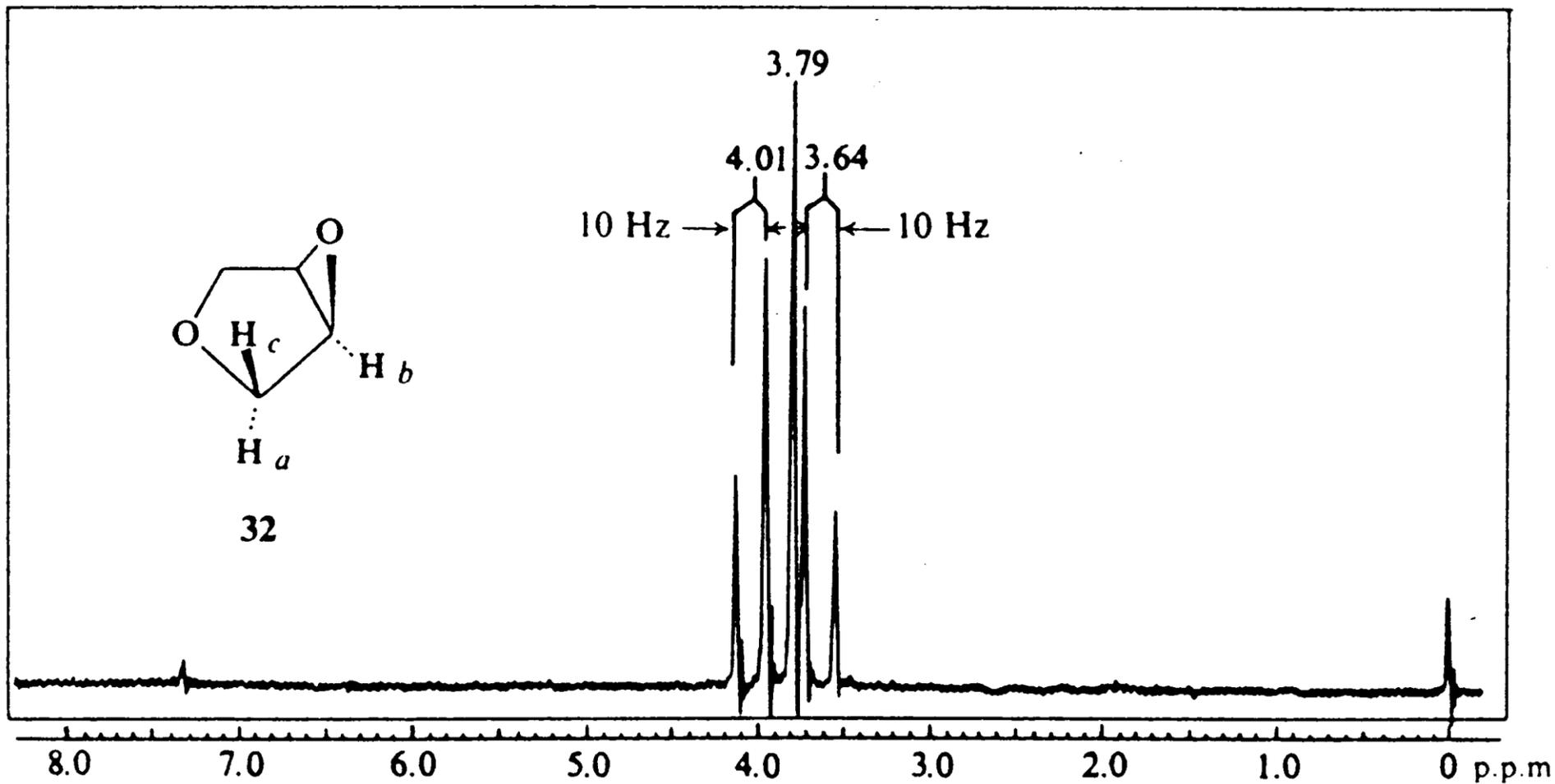
$J_{ab} (\textit{trans}) \sim 12-18 \text{ Hz}$

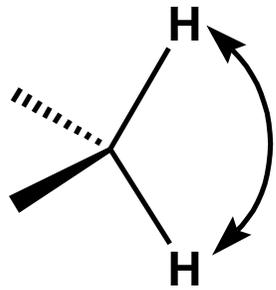
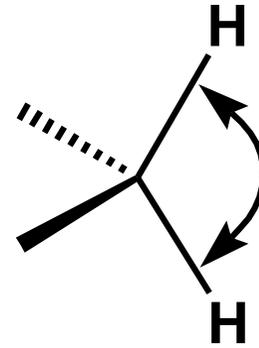
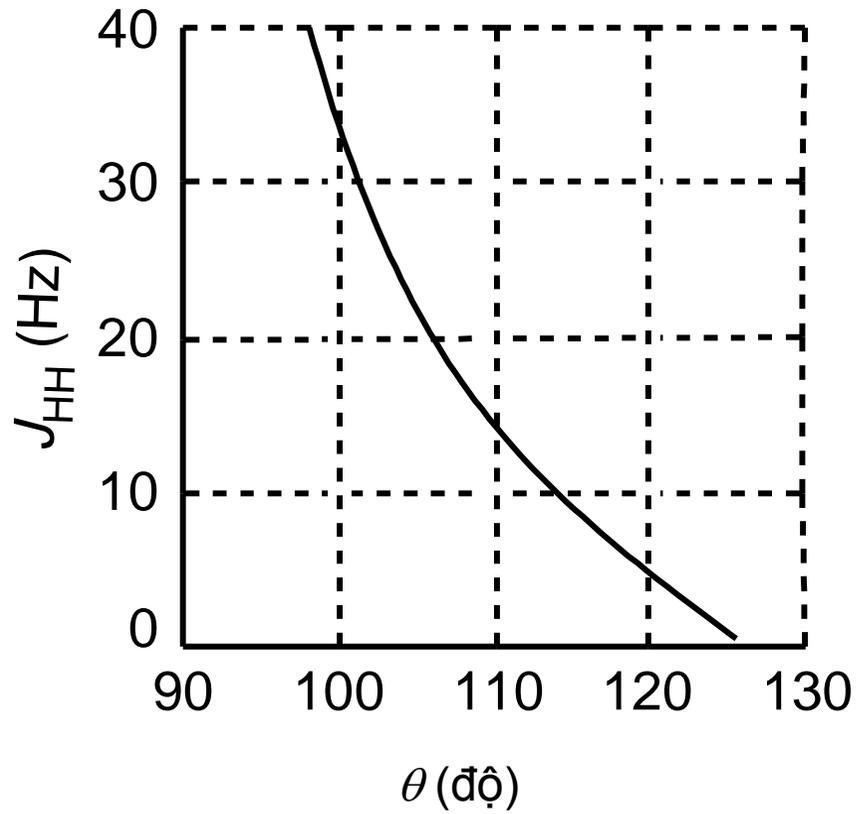
$J_{ab} (\textit{cis}) \sim 7-11 \text{ Hz}$

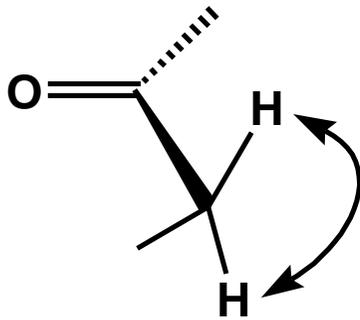
$J_{ab} (\textit{ortho}) \sim 7-8 \text{ Hz}$

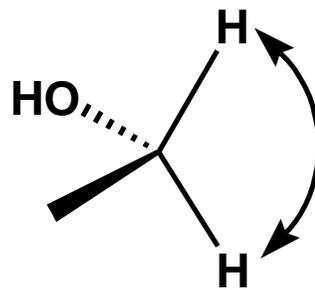
$^2J, \text{H-C-H}$

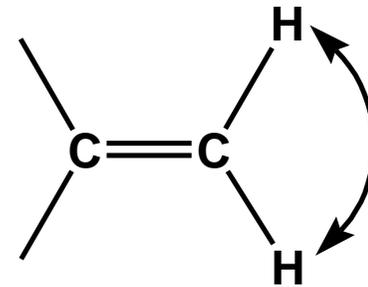
$J = -12 \text{ Hz}$

$J = -15 \text{ Hz}$

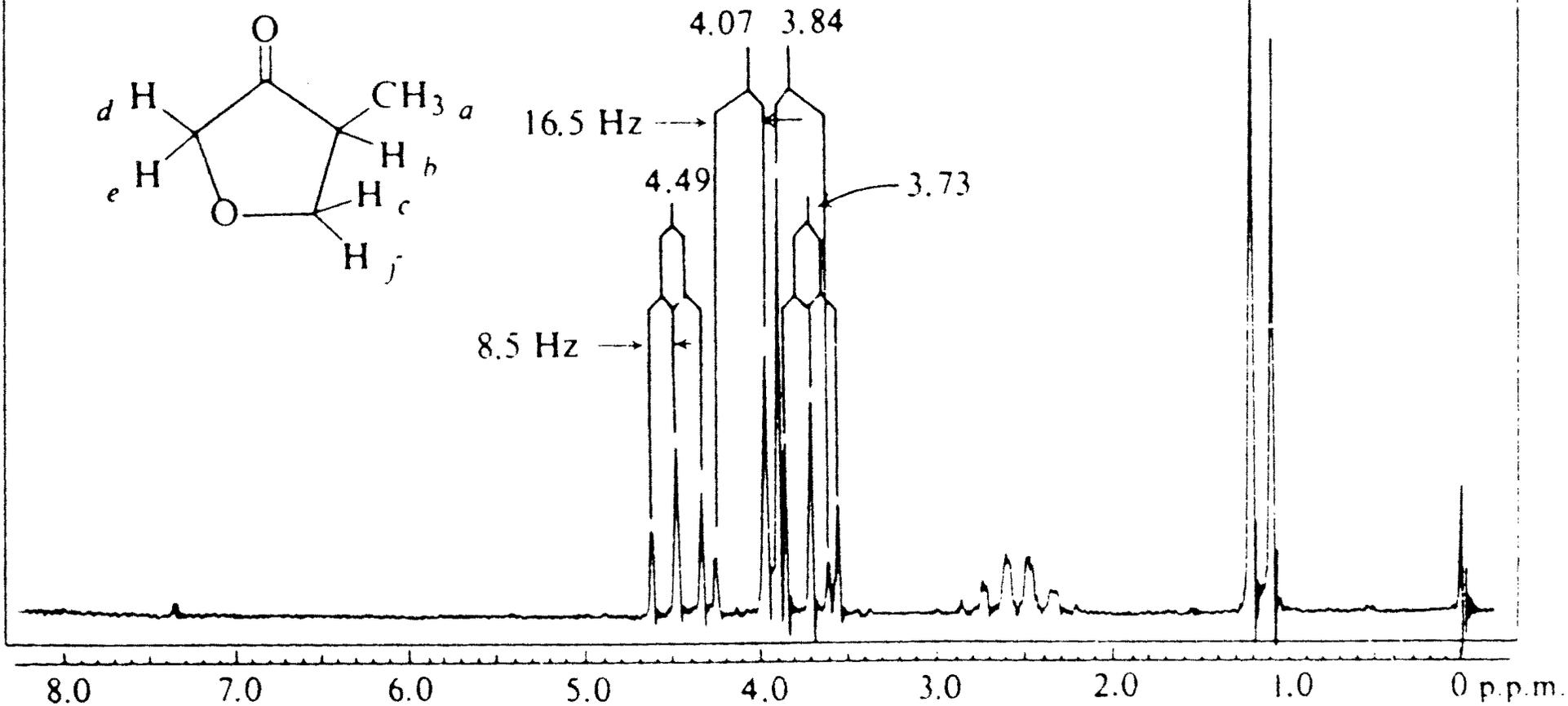
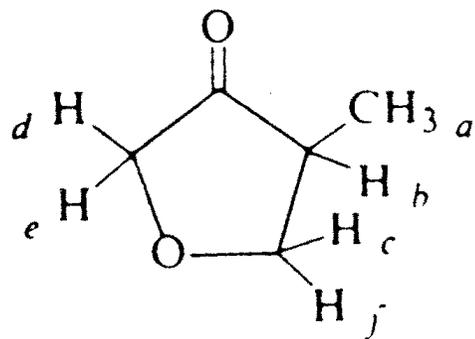

$J = -11 \text{ Hz}$

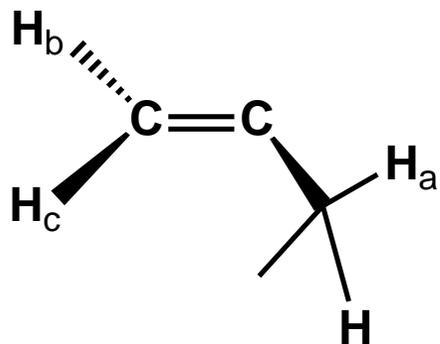

$J = -2.5 \text{ Hz}$

2-Methyl-4-oxacyclopentanon

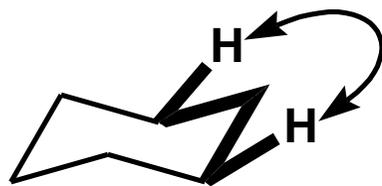

^4J , ^5J : ghép xa (long-range coupling)

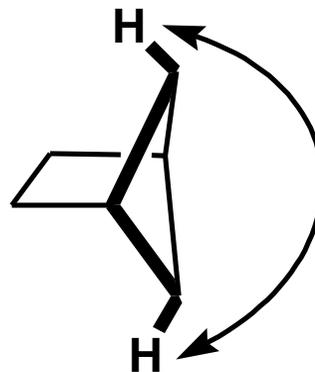

$$^4J_{ab} = -3.5 \text{ Hz}$$

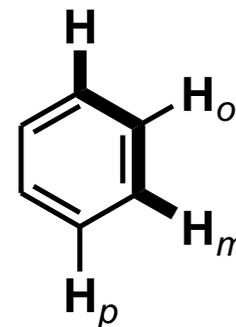
$$^4J_{ac} = -3.0 \text{ Hz}$$

$$^4J = 1-2 \text{ Hz}$$

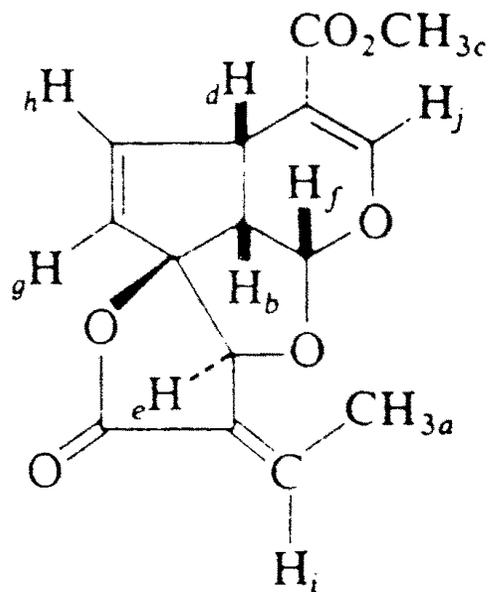
$$^4J = 7-8 \text{ Hz}$$

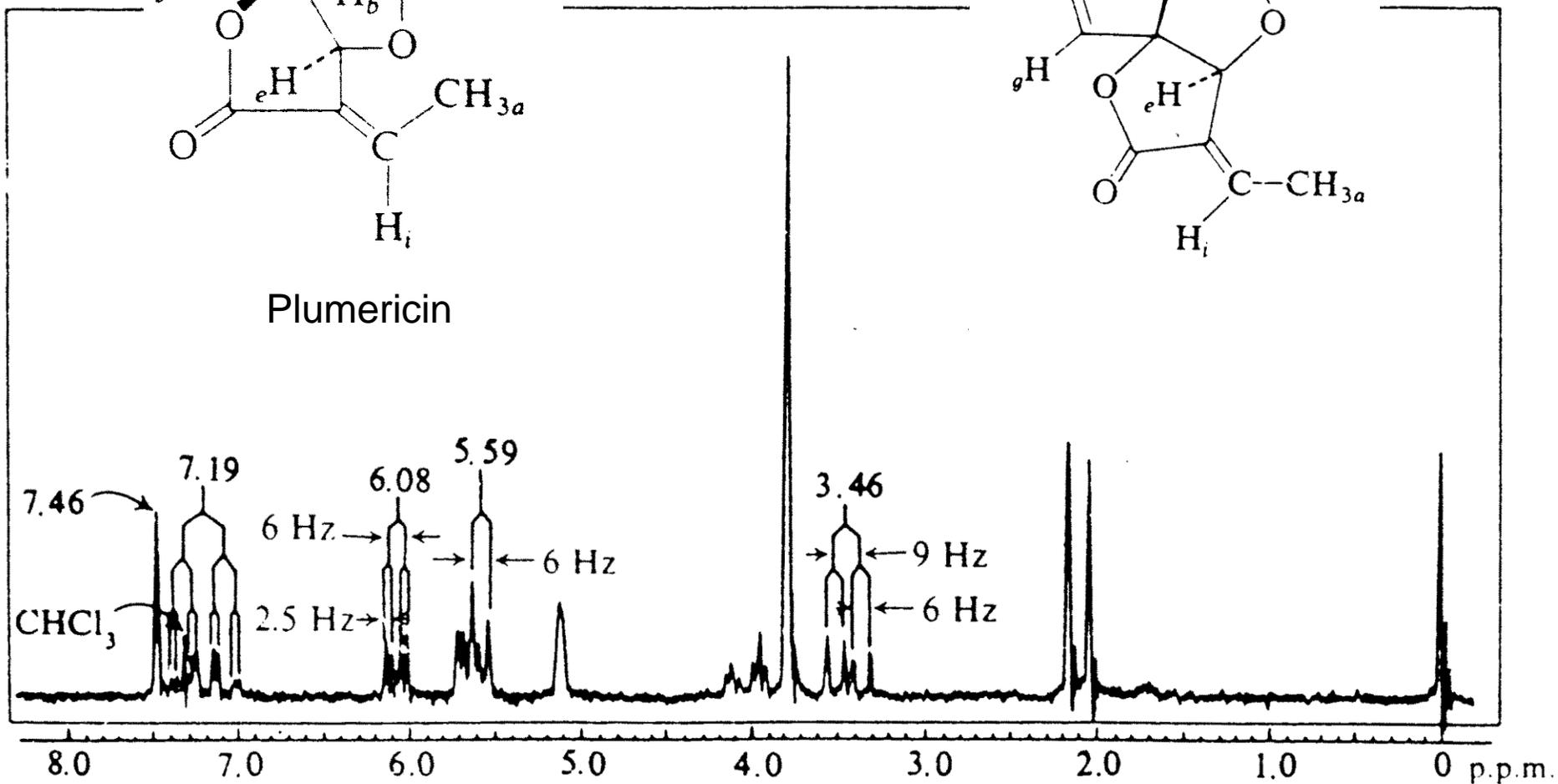
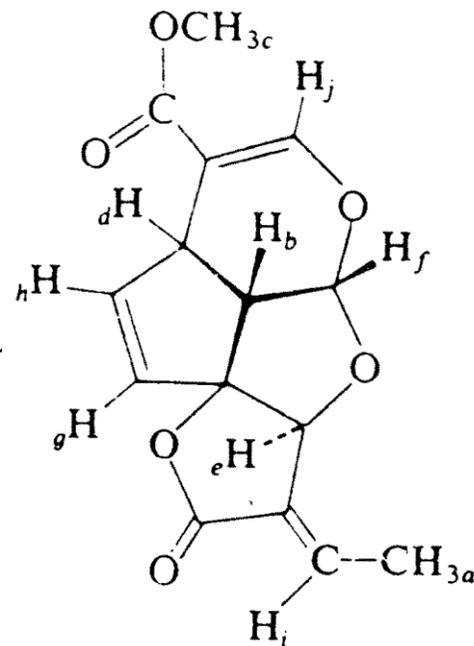
$$^3J_o = \sim 8 \text{ Hz}$$

$$^4J_m = 1-3 \text{ Hz}$$

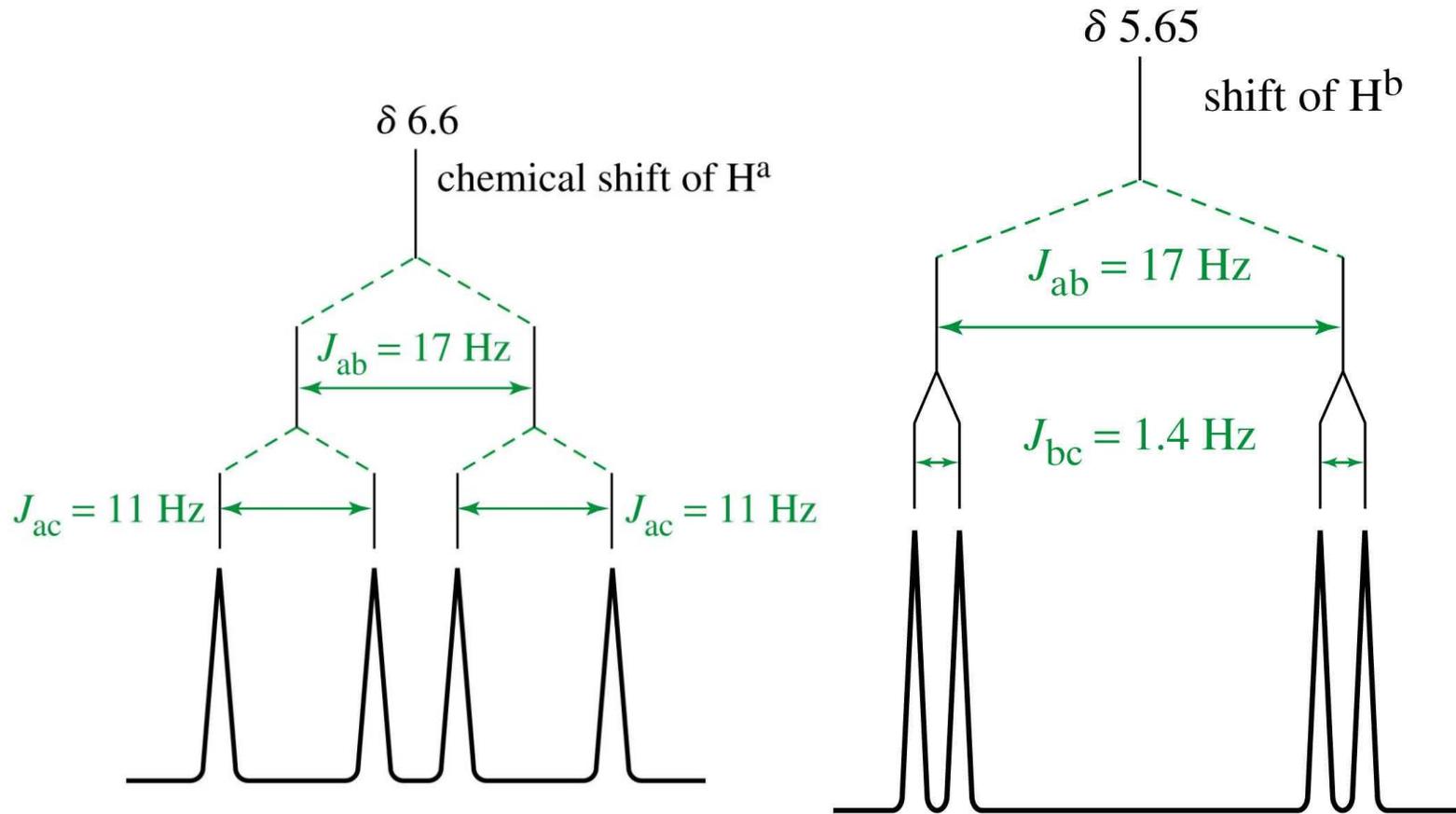
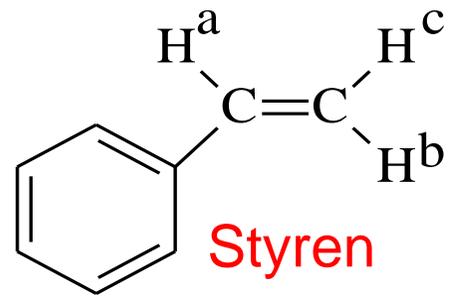
$$^5J_p = 0-1 \text{ Hz}$$

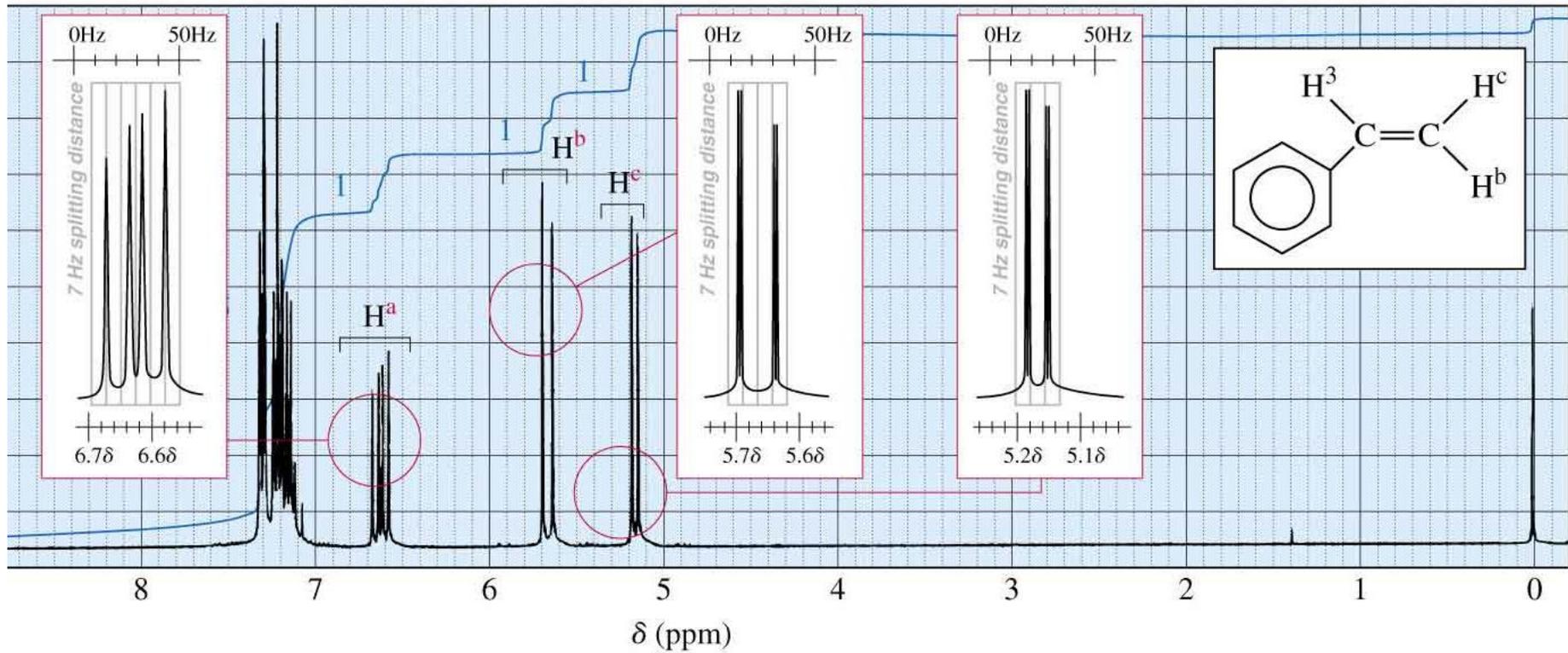
Plumericin

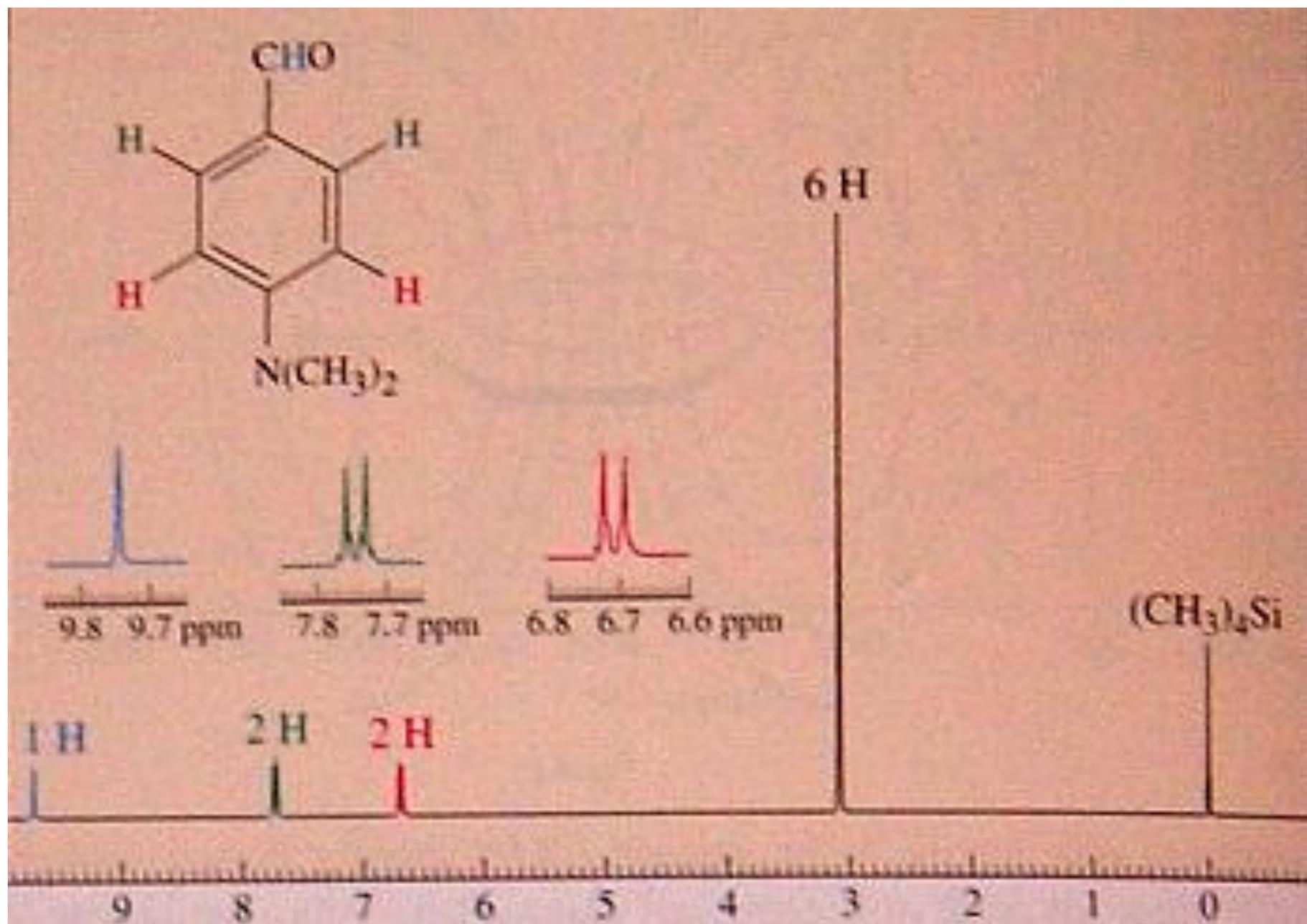

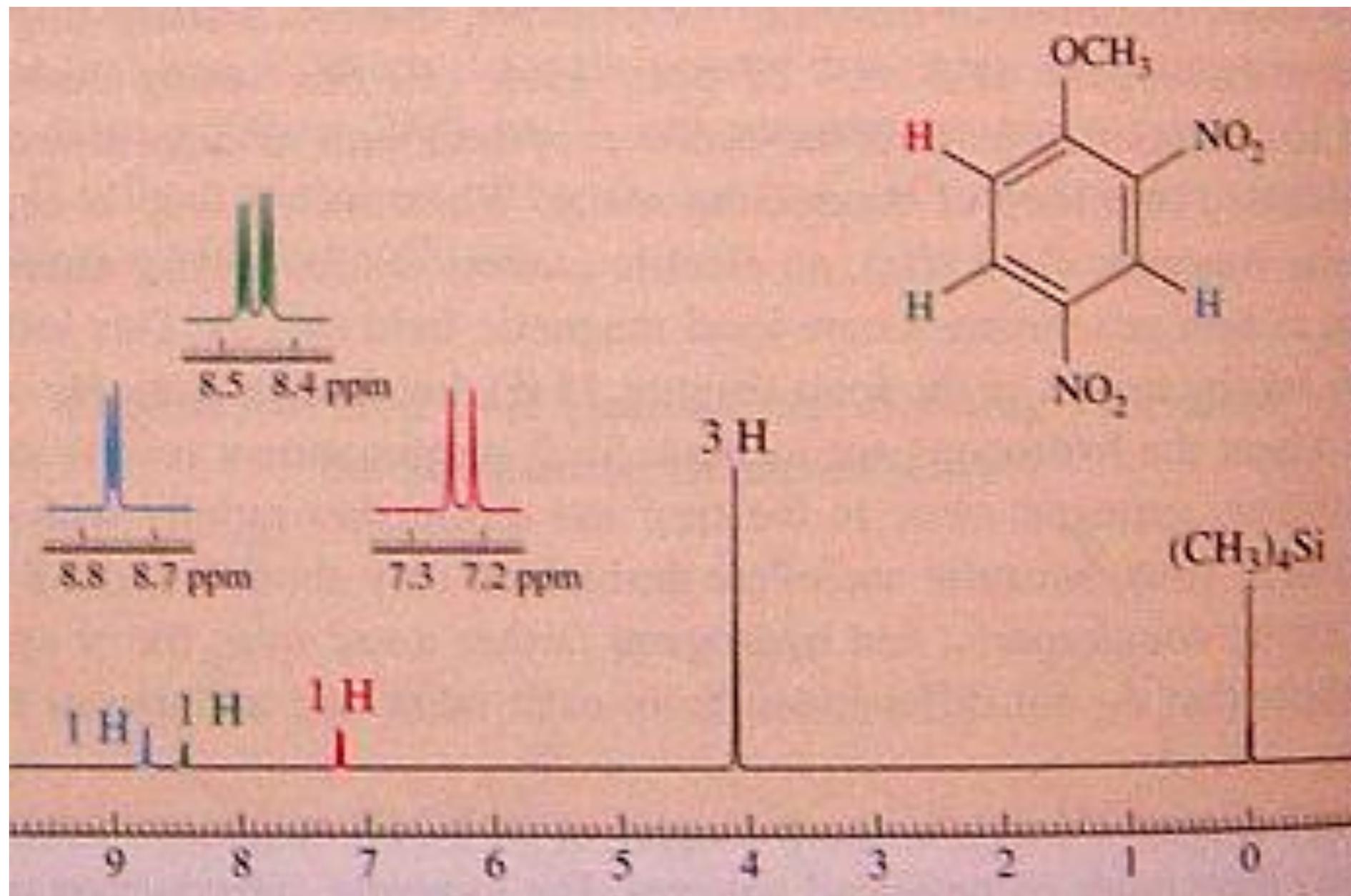
Sự ghép spin phức tạp

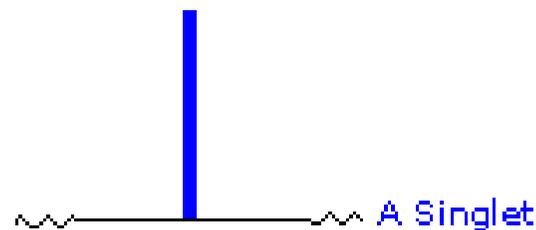
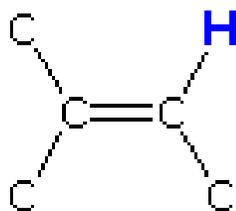
Phổ $^1\text{H-NMR}$ của styren

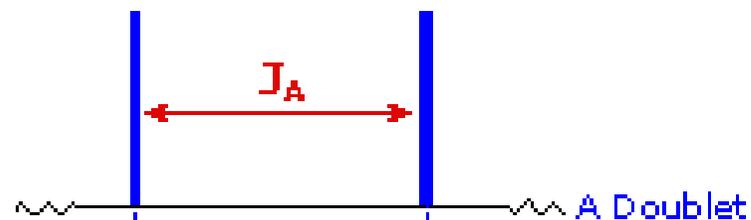
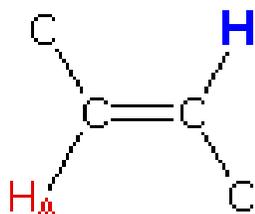

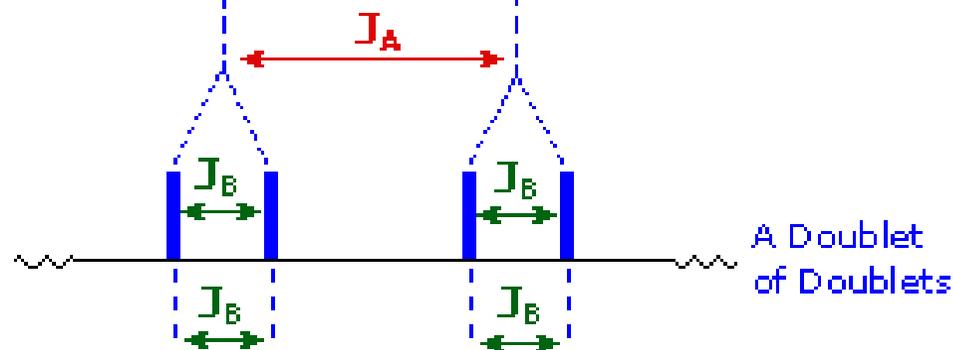
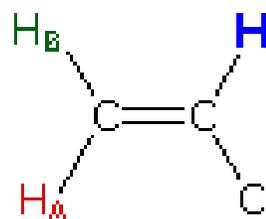
No Coupled
Hydrogens

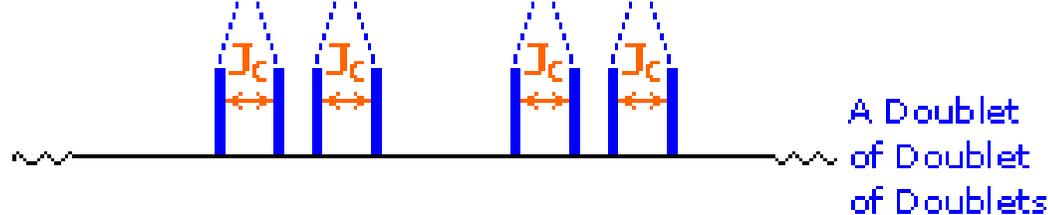
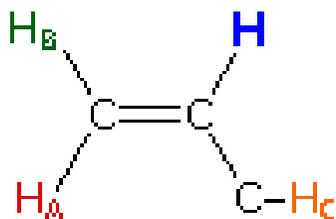
One Coupled
Hydrogen

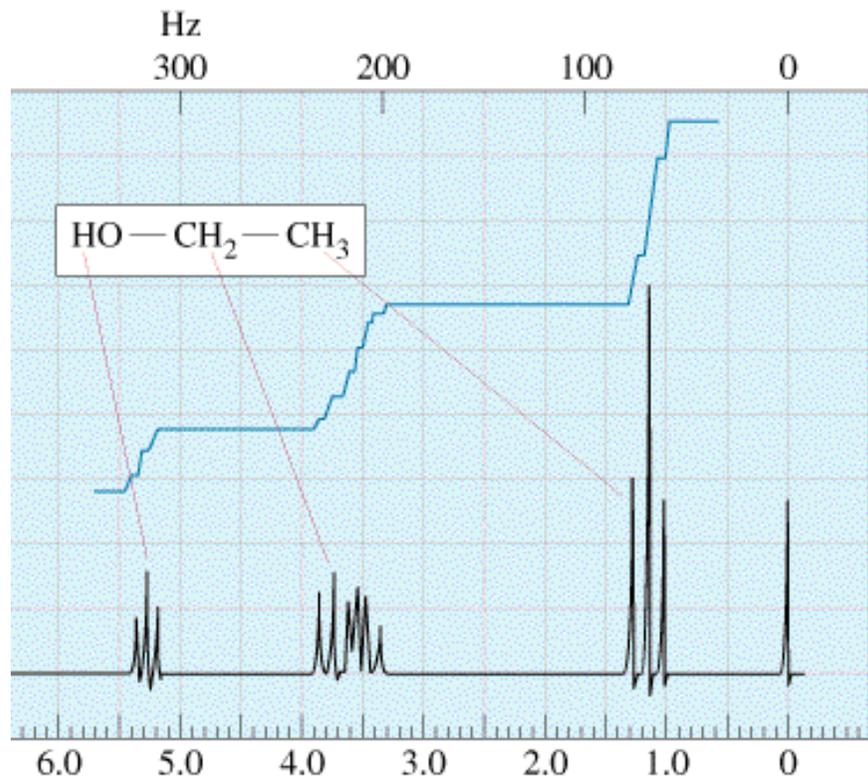
Two Coupled
Hydrogens

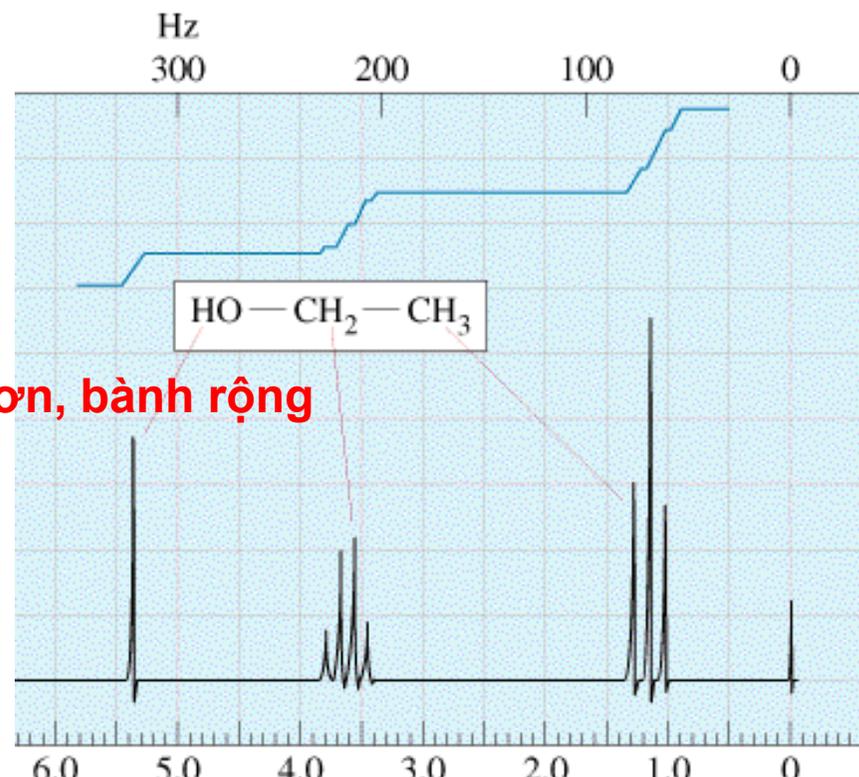
Three Coupled
Hydrogens

❖ Phổ $^1\text{H-NMR}$ của OH (alcol)

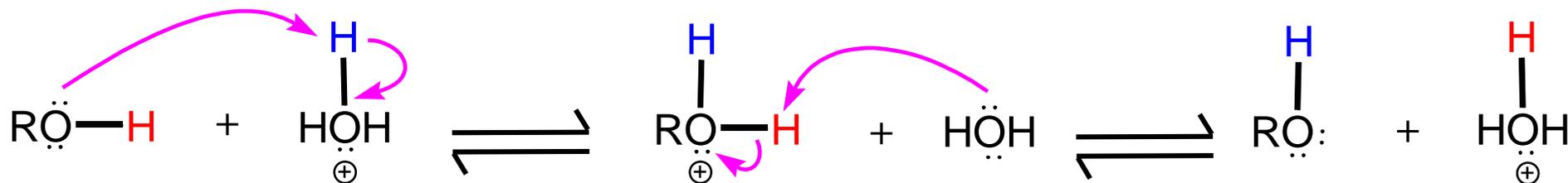
OH của etanol tinh khiết sẽ bị chẻ mũ

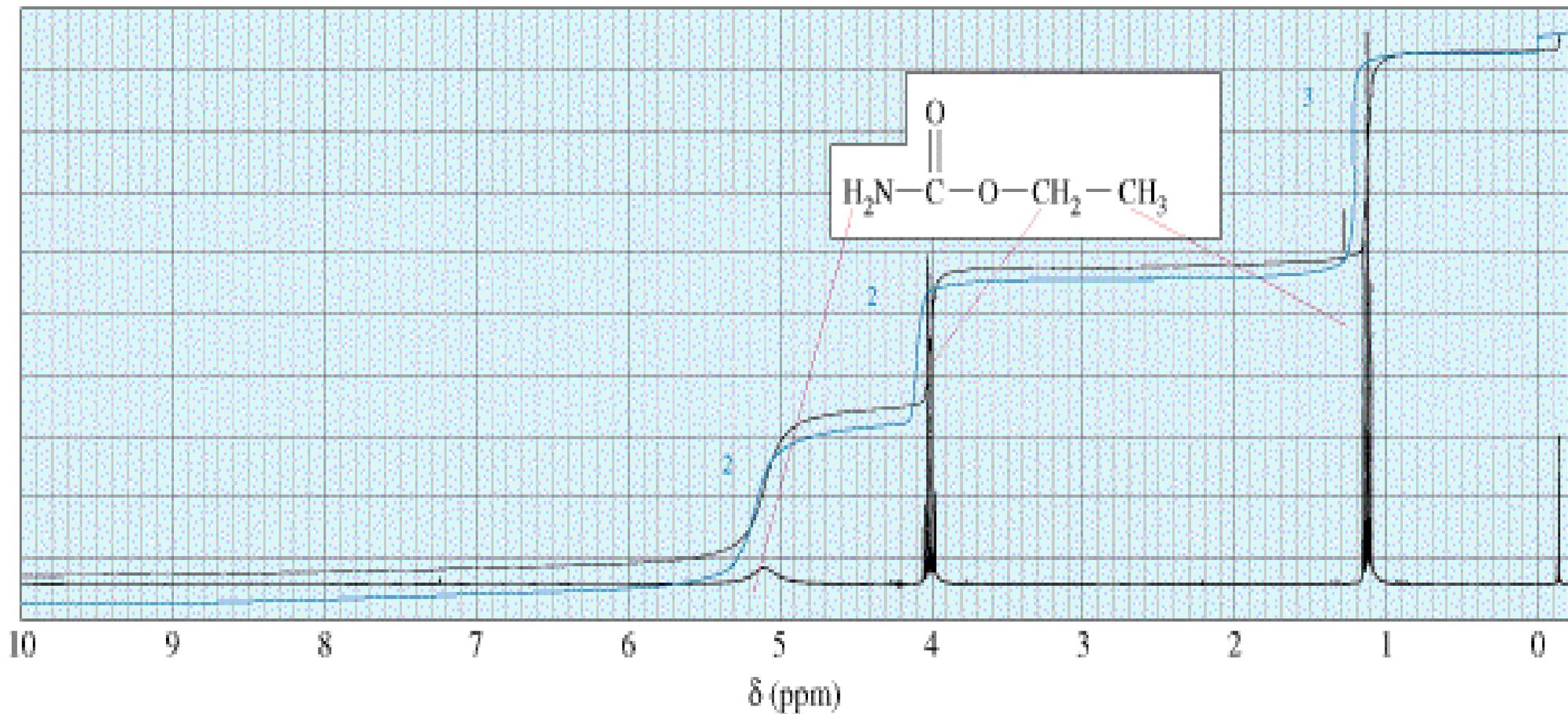
Mũi đơn, bành rộng

OH của etanol khi có mặt acid/ baz sẽ không bị chẻ mũ

Cơ chế trao đổi proton:

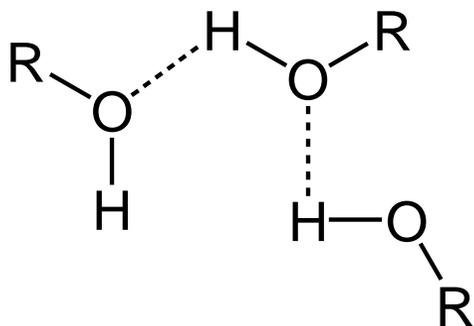
❖ Phổ $^1\text{H-NMR}$ của N-H

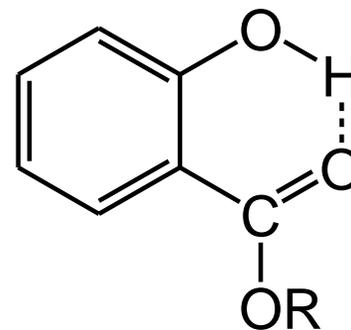
Mũi cộng hưởng của H-N bành rộng

Các hợp chất có OH, NH tạo liên kết hydrogen: δ của OH, NH tăng

- Liên kết hydrogen liên phân tử: δ của OH, NH giảm khi pha loãng dd
- Liên kết hydrogen nội phân tử: δ của OH, NH ít thay đổi khi pha loãng dd

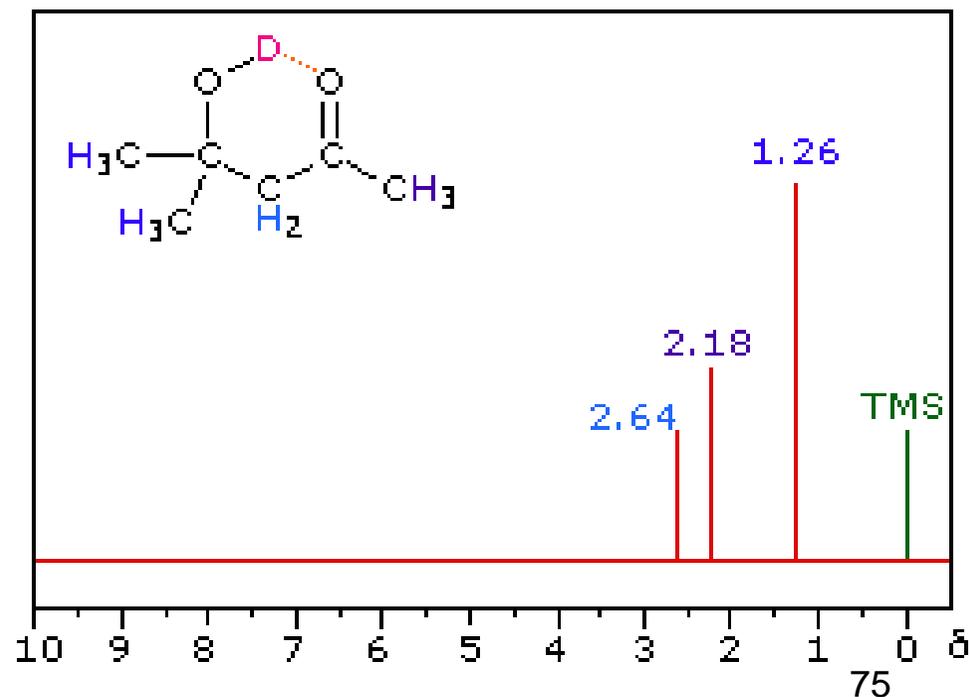
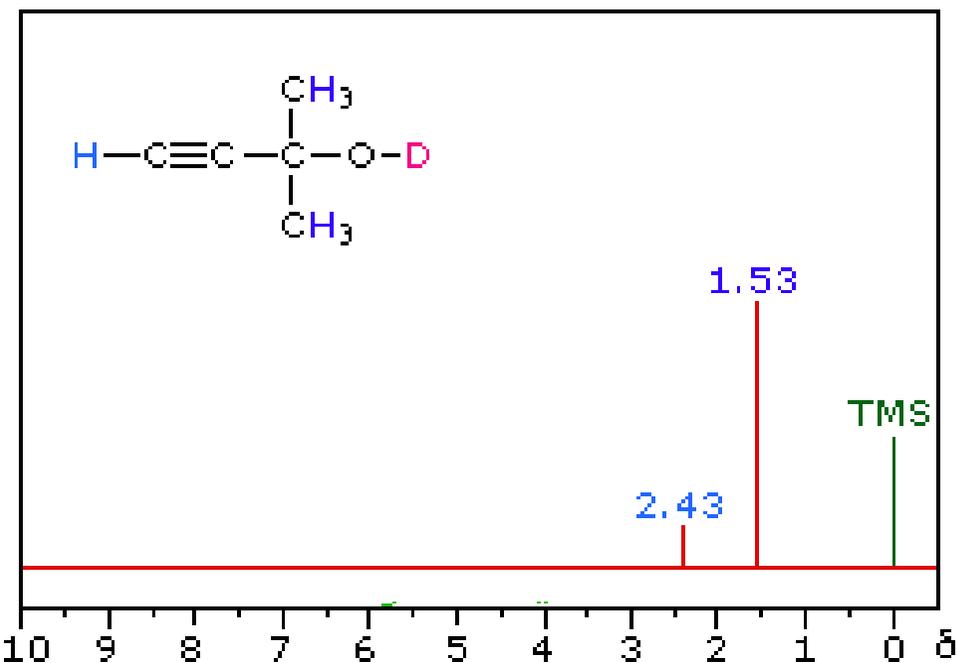
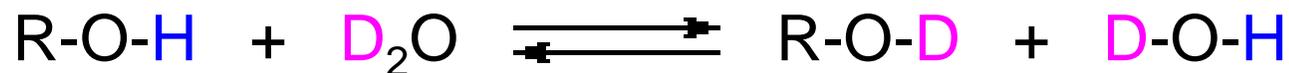
Liên kết hydrogen liên phân tử

Liên kết hydrogen nội phân tử

❖ Cách nhận biết mũ H-O/H-N

- ✓ δ phụ thuộc vào nồng độ và dung môi
- ✓ Thêm một ít D_2O vào, nếu là mũ của HO/ HN sẽ biến mất hoặc giảm cường độ

CÁC THÔNG TIN ĐỂ GIẢI CẤU TRÚC TỪ PHỔ PROTON

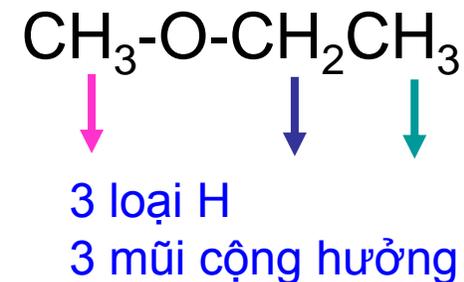
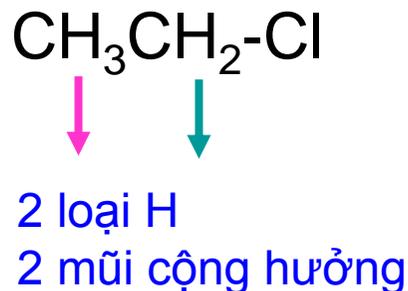
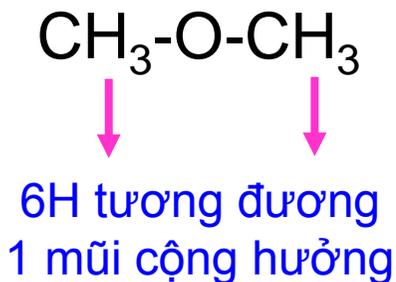
- Số mũ cộng hưởng
- Vị trí các mũ cộng hưởng (độ dịch chuyển hoá học)
- Cường độ mũ
- Sự ghép spin (đặc điểm mũ cộng hưởng, hằng số ghép)

Số mũ cộng hưởng:

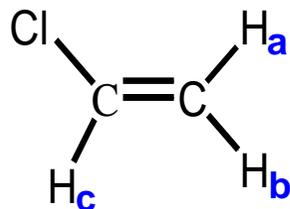
Số mũ cộng hưởng = số loại proton có trong chất khảo sát

Các H nằm trong vùng trường khác nhau sẽ cho tín hiệu khác nhau

Các H tương đương nhau sẽ có cùng tín hiệu cộng hưởng

Cần phân biệt tương đương về mặt hoá học và từ học:

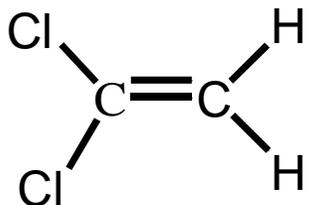

Khi xác định H tương đương
không nên viết cấu trúc phẳng

Về mặt hoá học: H_a & H_b tương đương

Về mặt từ học : H_a & H_b không tương đương

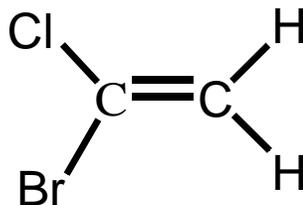
Ví dụ:

1,1-Dichloroethylene

1 loại H

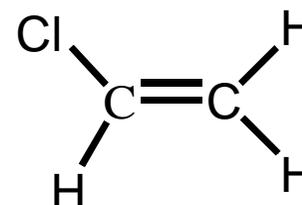
1 mũi cộng hưởng

1-Bromo-1-chloroethylene

2 loại H

2 mũi cộng hưởng

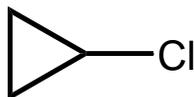

Chloroethylene

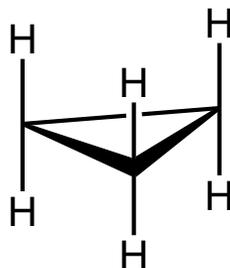
3 loại H

3 mũi cộng hưởng

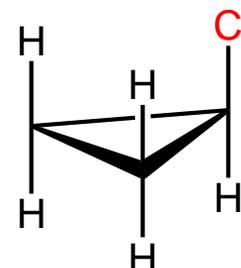
Ví dụ:

Khi xác định H tương đương
không nên viết cấu trúc phẳng

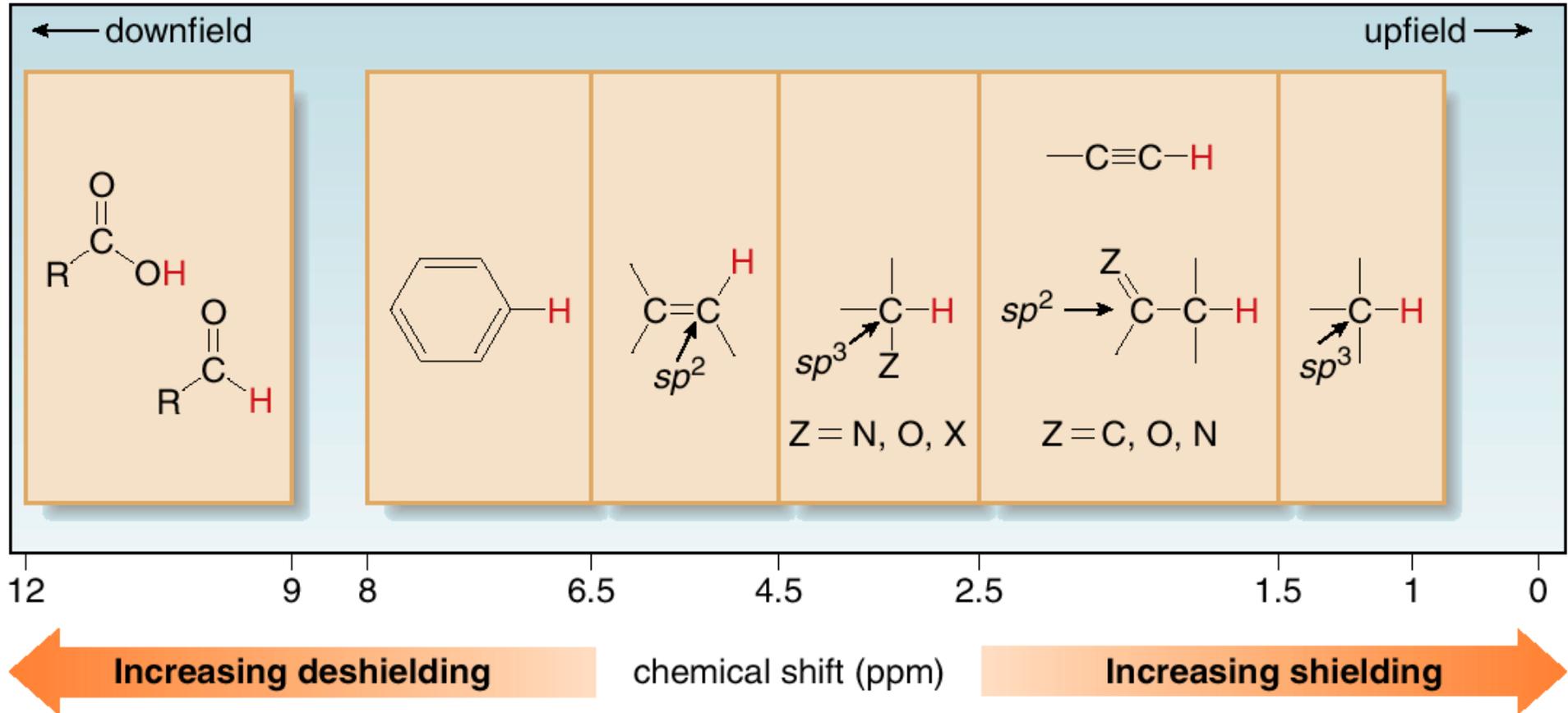

6H tương đương
1 mũi cộng hưởng

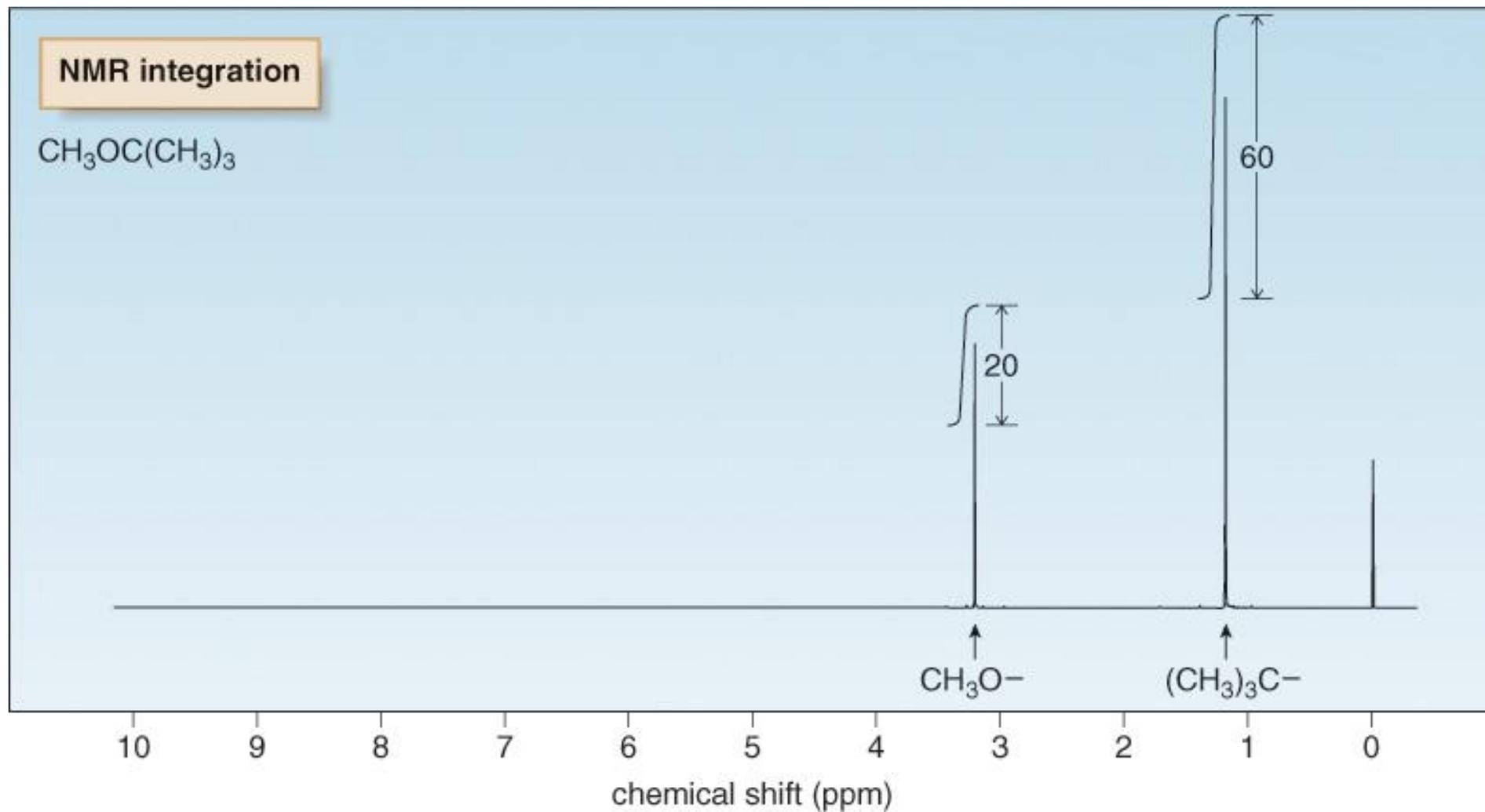
3 loại H
3 mũi cộng hưởng

Vị trí mũi cộng hưởng:

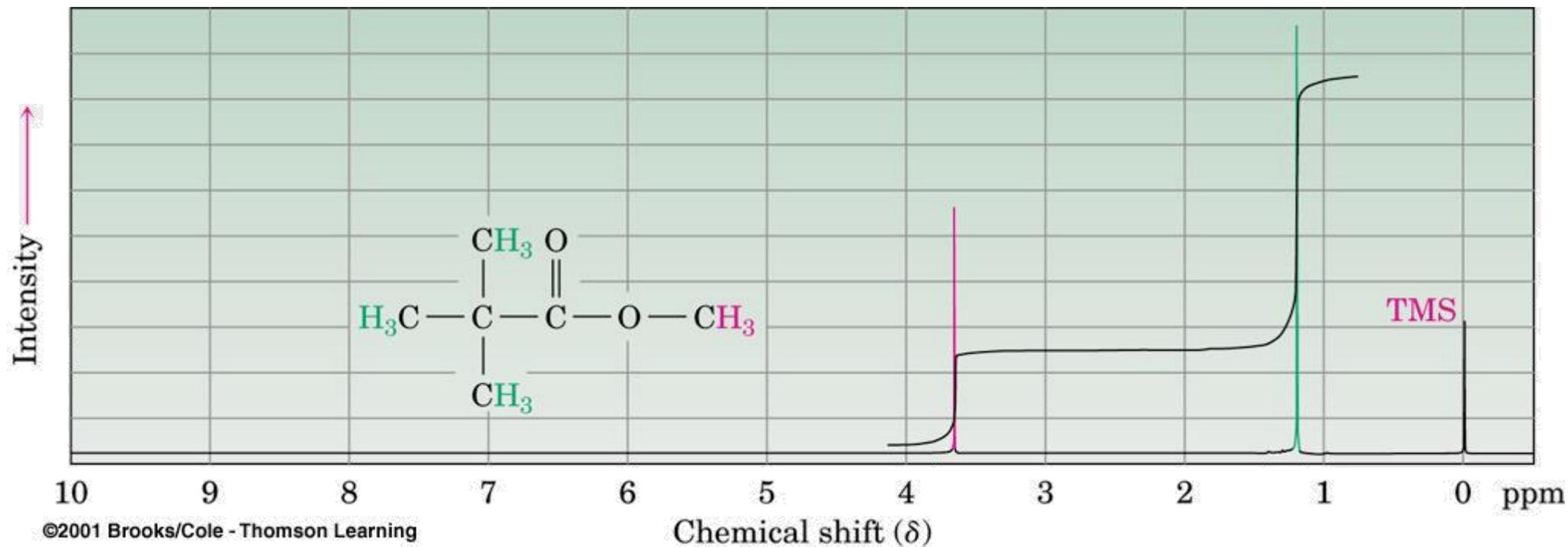

- Shielded protons absorb at lower chemical shift (to the right).
- Deshielded protons absorb at higher chemical shift (to the left).

Cường độ mũ cộng hưởng: Tỷ lệ với số proton

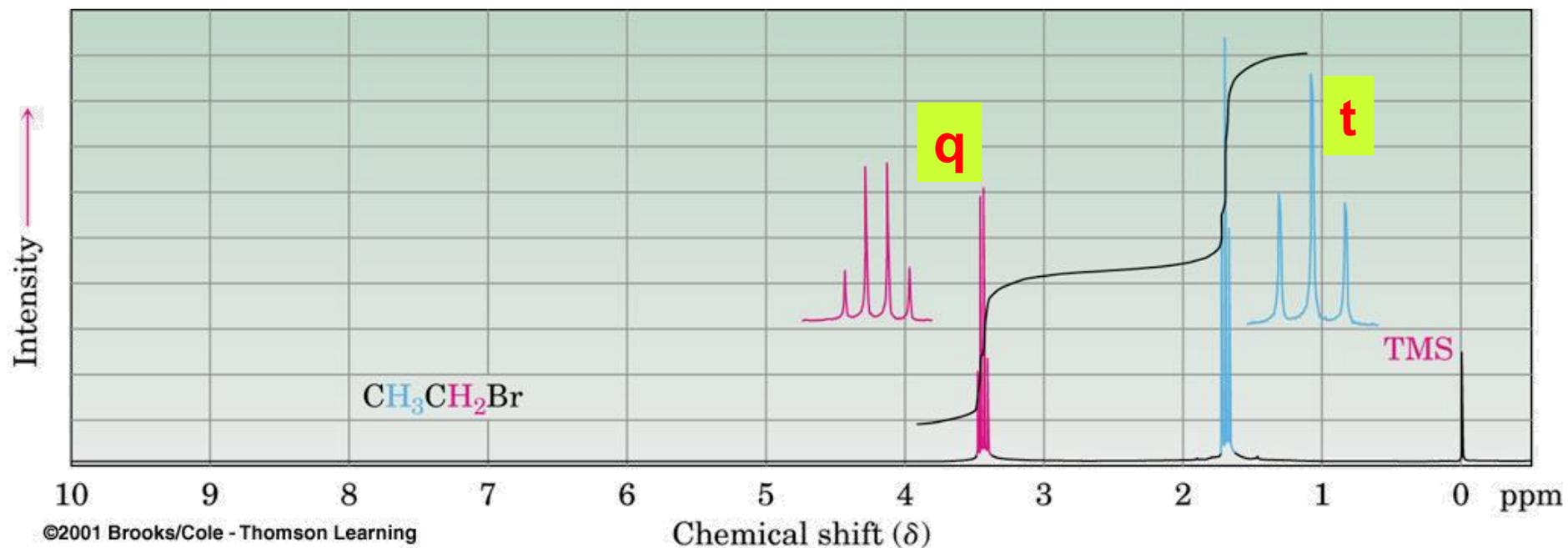

Methyl α,α -dimethylpropionate

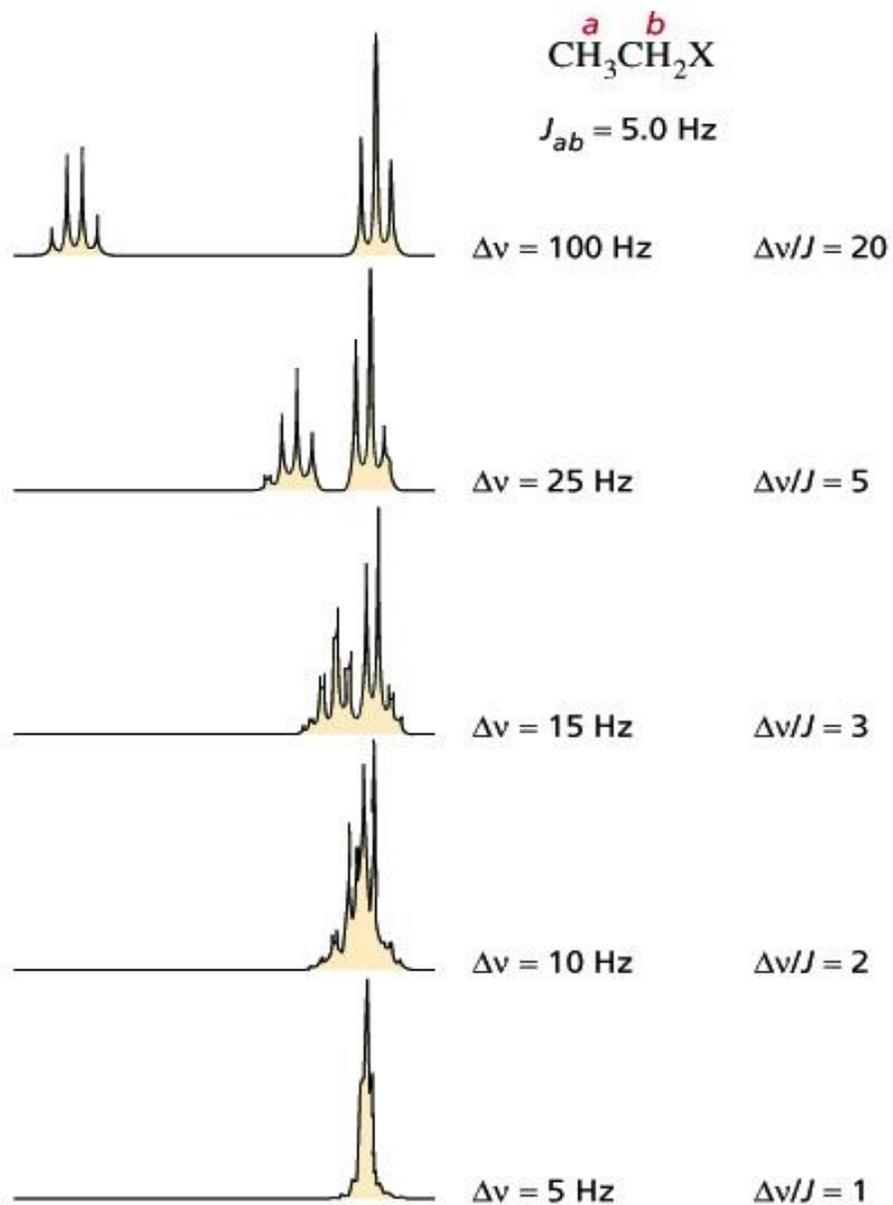

Sự ghép spin (đặc điểm mũi, hằng số ghép):

Ethyl bromide

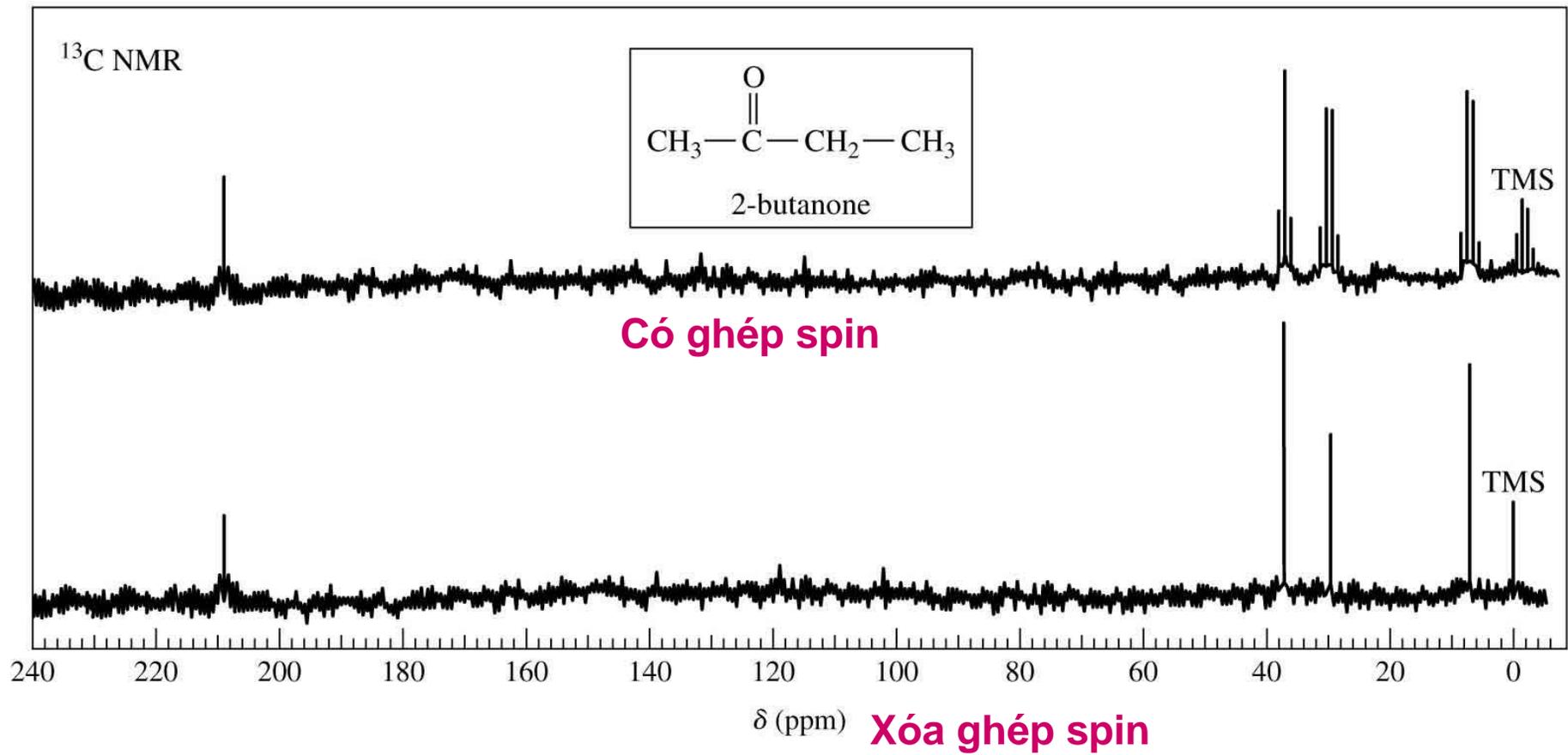

Tùy vào độ phân giải của máy mà sự ghép spin rõ hay không rõ

8. Phổ ^{13}C -NMR

- ✓ Tần số cộng hưởng của ^{13}C chỉ bằng $\frac{1}{4}$ của ^1H
- ✓ Cường độ peak không đặc trưng cho số C
- ✓ Cường độ mũi của C gắn với H mạnh hơn C không có H
- ✓ Sự ghép spin giữa C–C không đáng kể
- ✓ Có sự ghép spin giữa C-H nhưng rất phức tạp (N+1)
- ✓ Thông thường phổ ^{13}C dùng kỹ thuật xóa ghép spin

Loại carbon   Độ dịch chuyển
(δ), ppm

RCH_3 0-35

R_2CH_2 15-40

R_3CH 25-50

R_4C 30-40

Loại carbon

Độ dịch chuyển
(δ), ppm

$RC\equiv CR$ 65-90

$R_2C=CR_2$ 100-150

110-175

Loại carbon   Độ dịch chuyển
(δ), ppm

RCH₂Br   20-40

RCH₂Cl   25-50

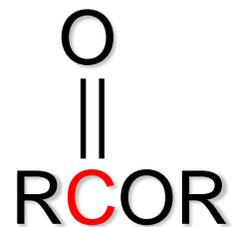
RCH₂NH₂   35-50

RCH₂OH   50-65

RCH₂OR   50-65

Loại carbon

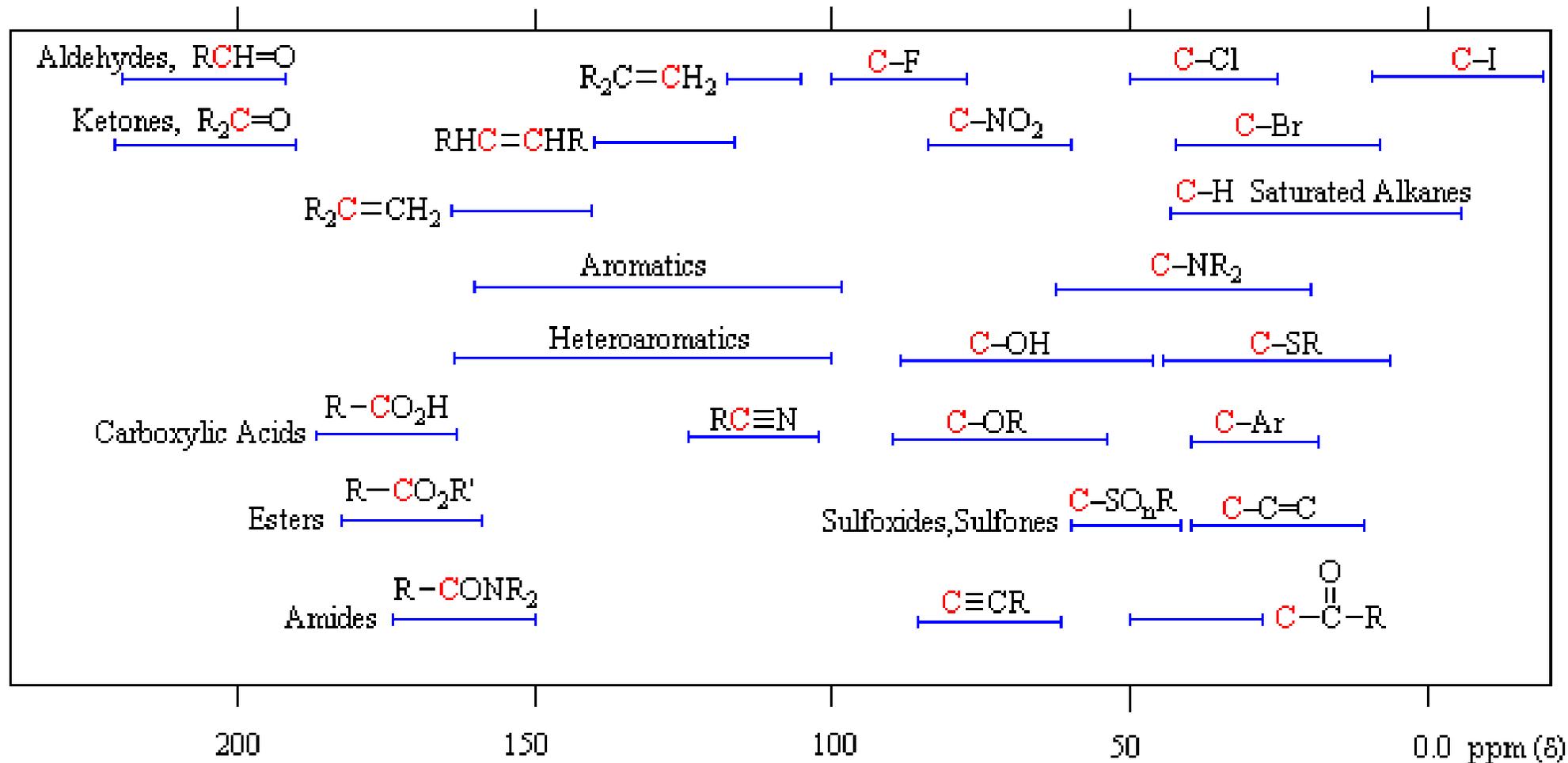
Độ dịch chuyển
(δ), ppm

160-185

190-220

^1H

ClCH_2

CH_3

10.0 9.0 8.0 7.0 6.0 5.0 4.0 3.0 2.0 1.0 0

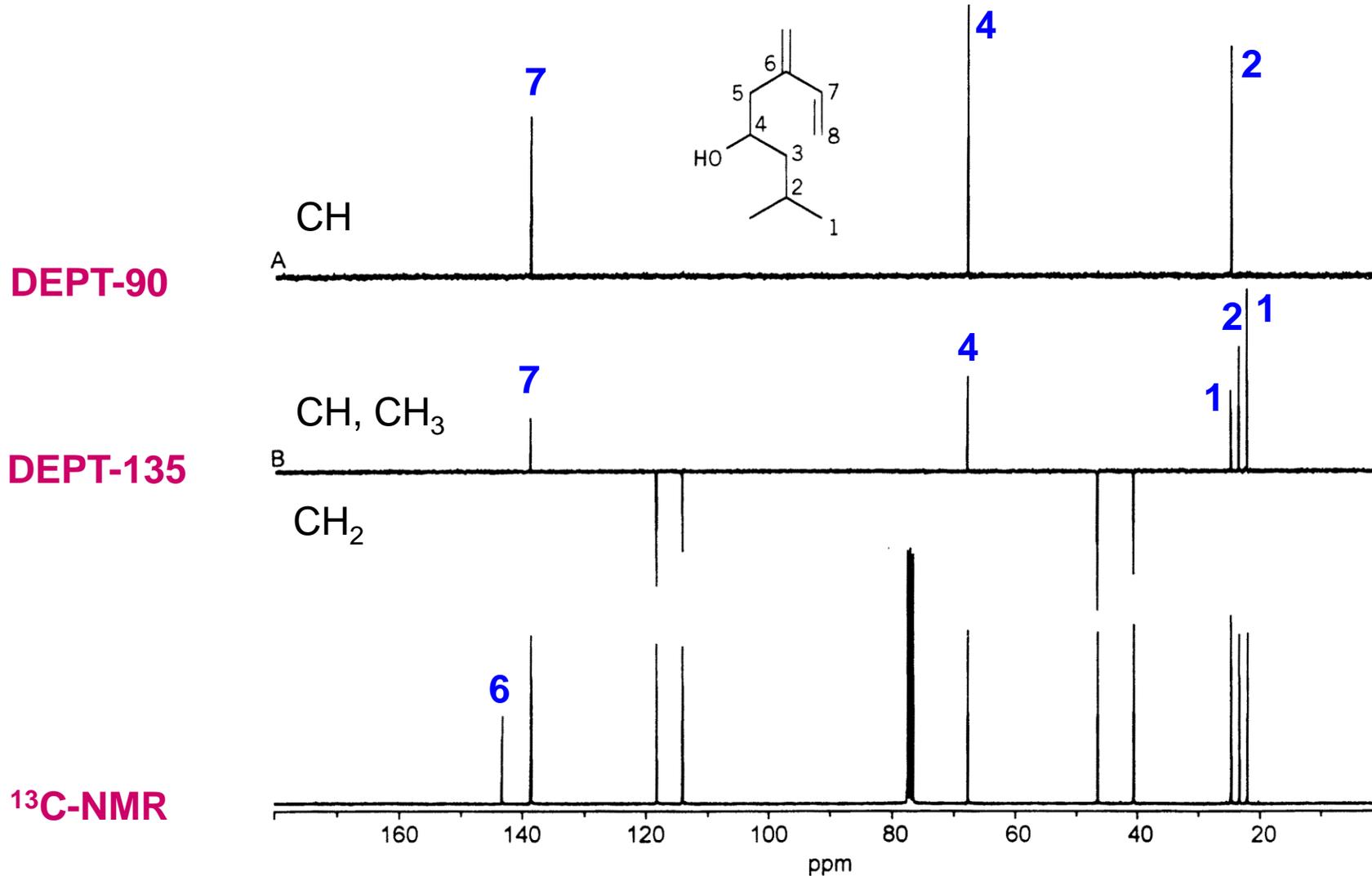
^{13}C

CDCl_3

200 180 160 140 120 100 80 60 40 20 0

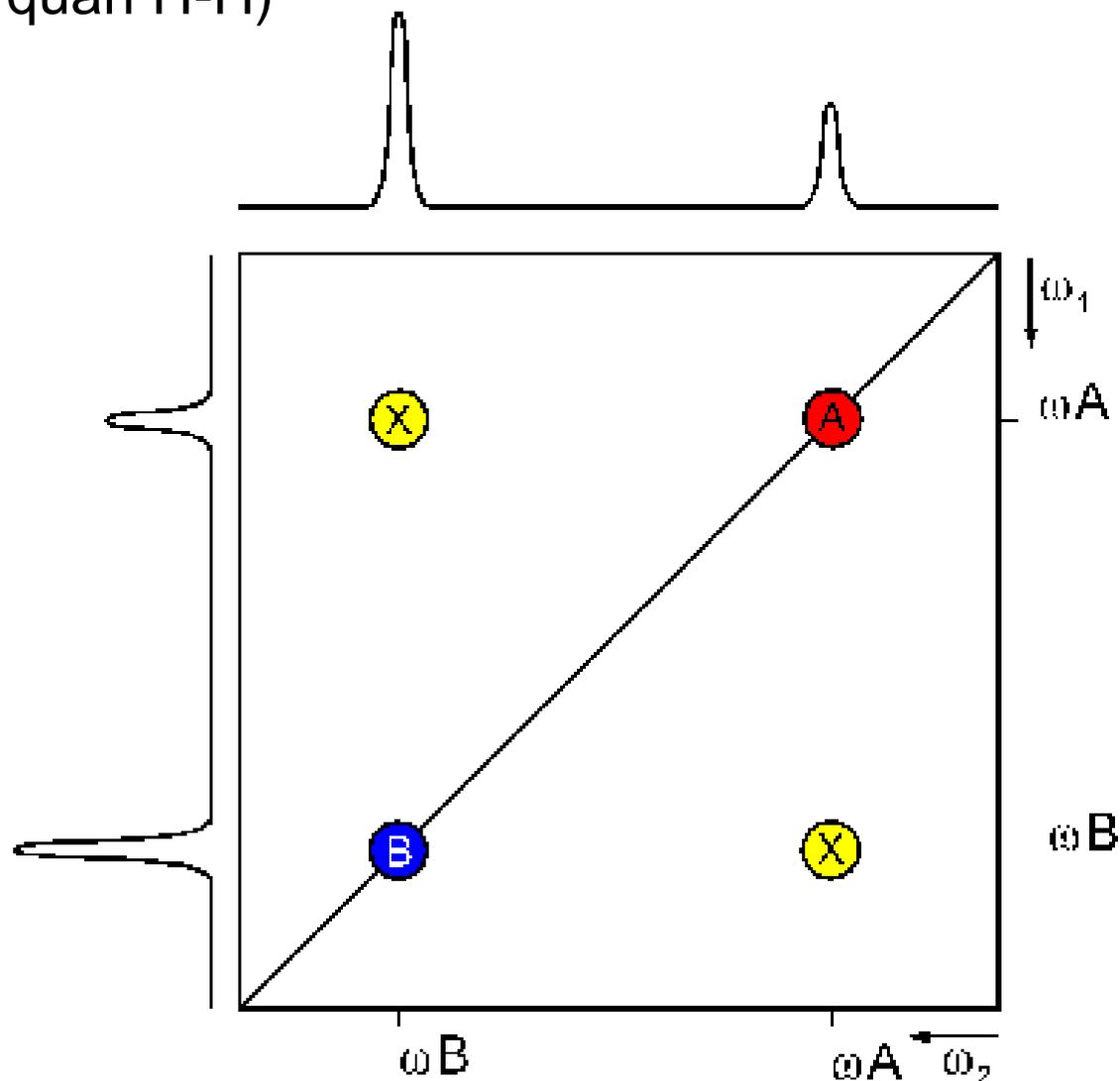
9. DEPT (Distortionless Enhancement by Polarization Transfer)

Cho phép phân biệt CH, CH₂, CH₃, C bậc 4

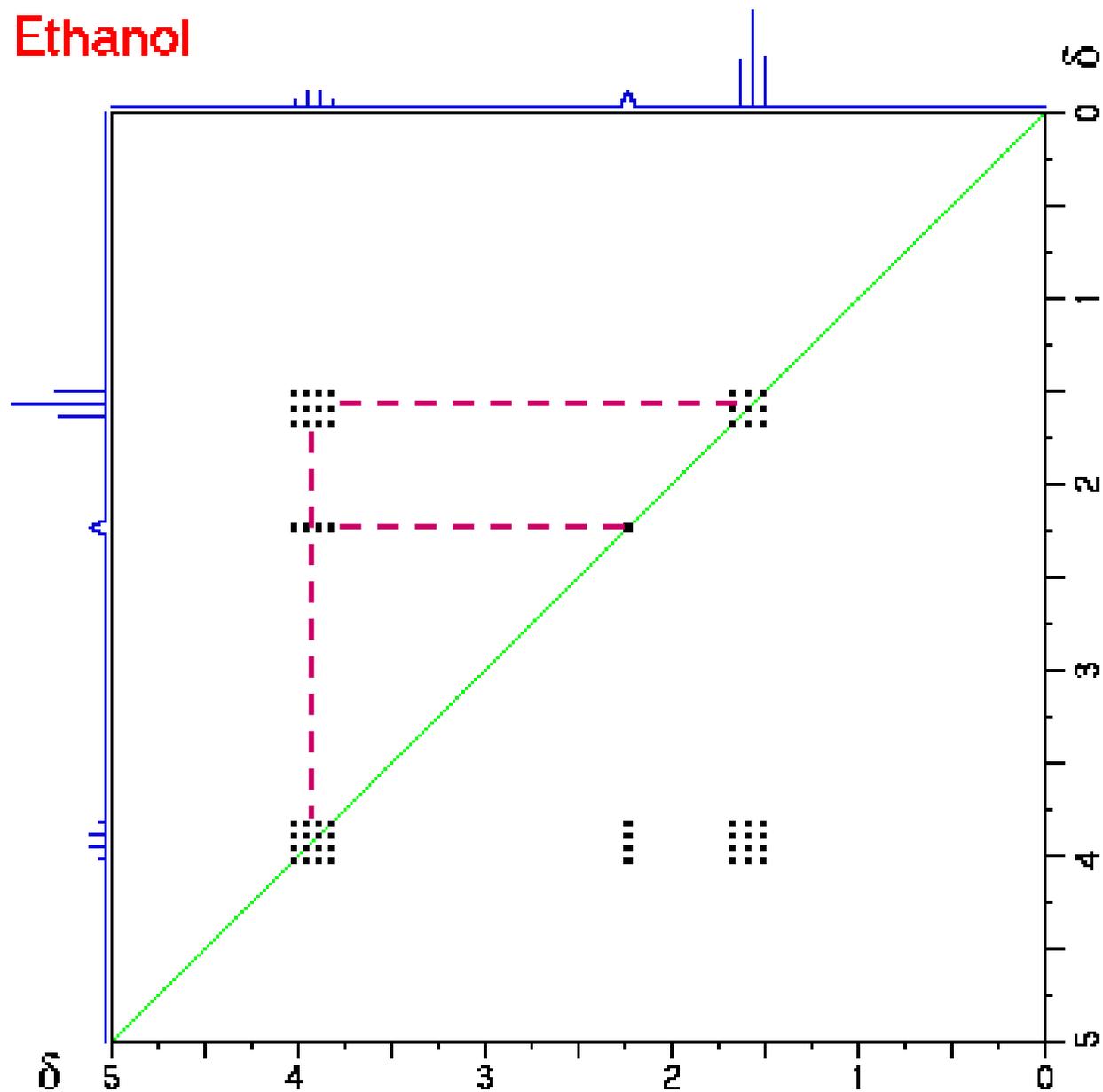

10. COSY (Corelation Spectroscopy)

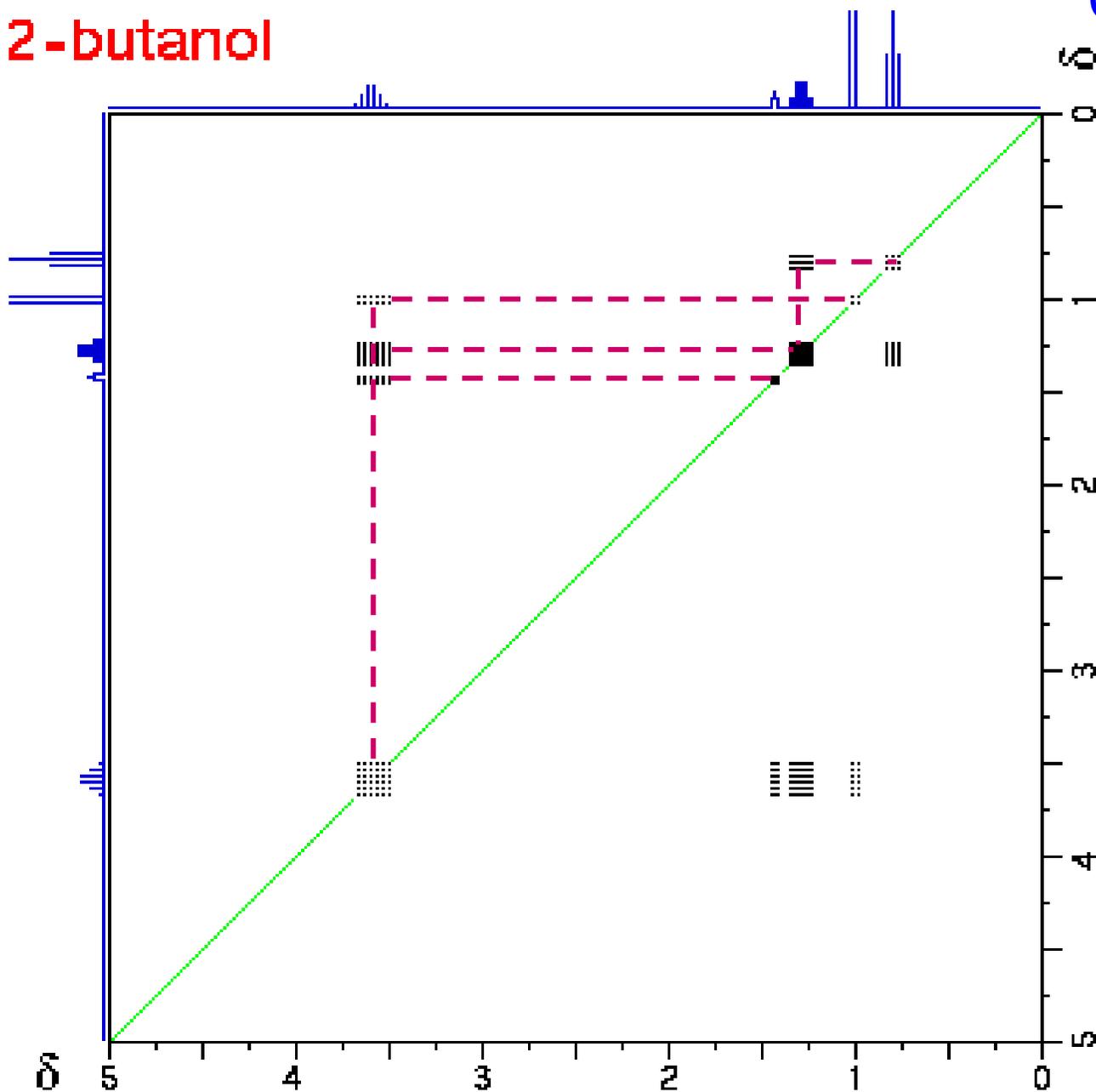
Cho phép phân biệt các H gắn trên những carbon kế cận nhau
(mối tương quan H-H)

Ethanol

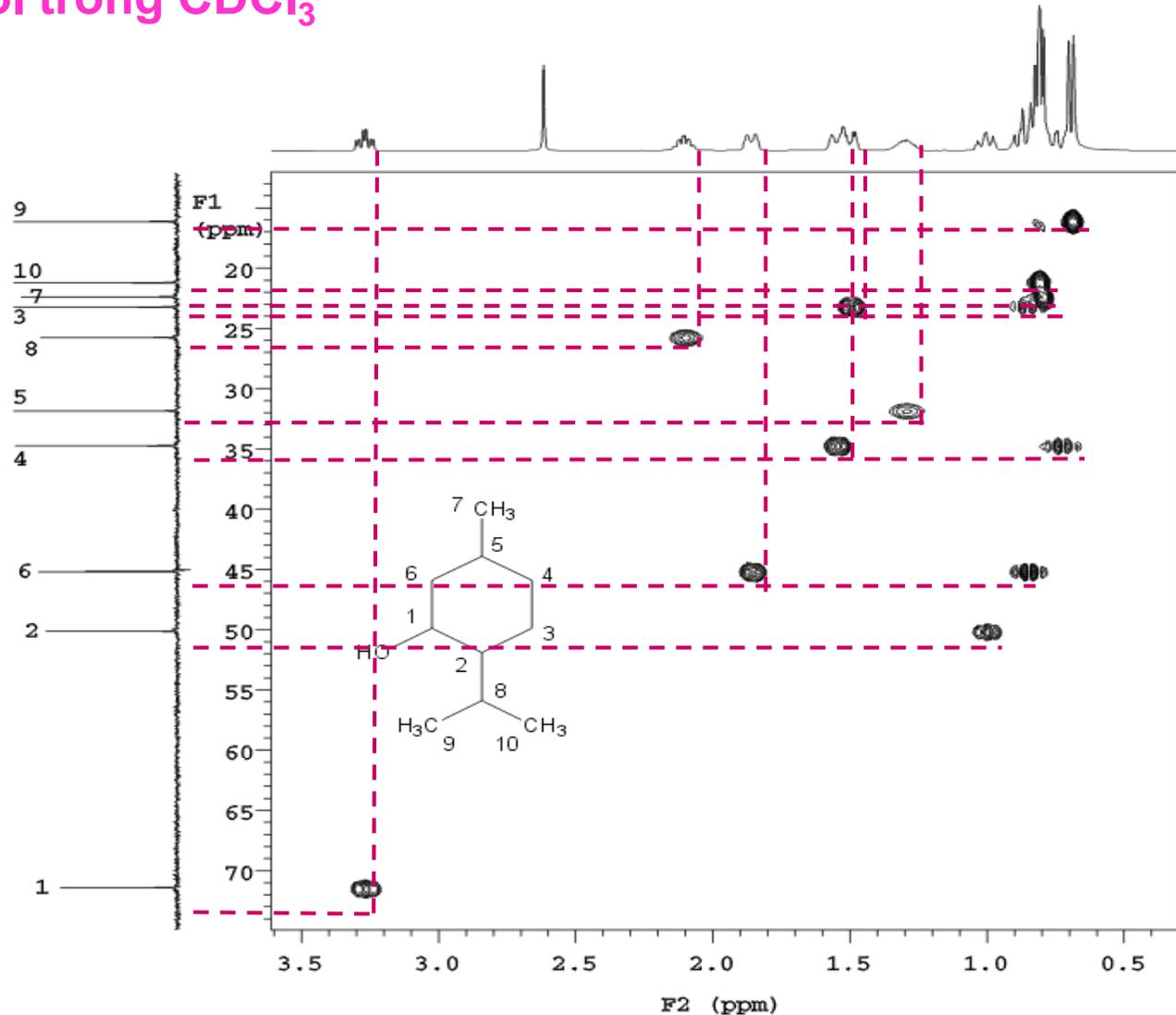
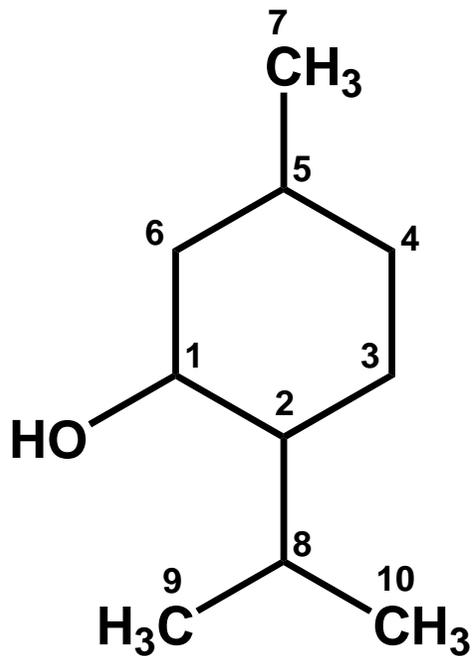
2-butanol

11. HMQC (Heteronuclear Multiple Quantum Coherence Spectroscopy)

Cho phép xác định H nào gắn trực tiếp trên C nào

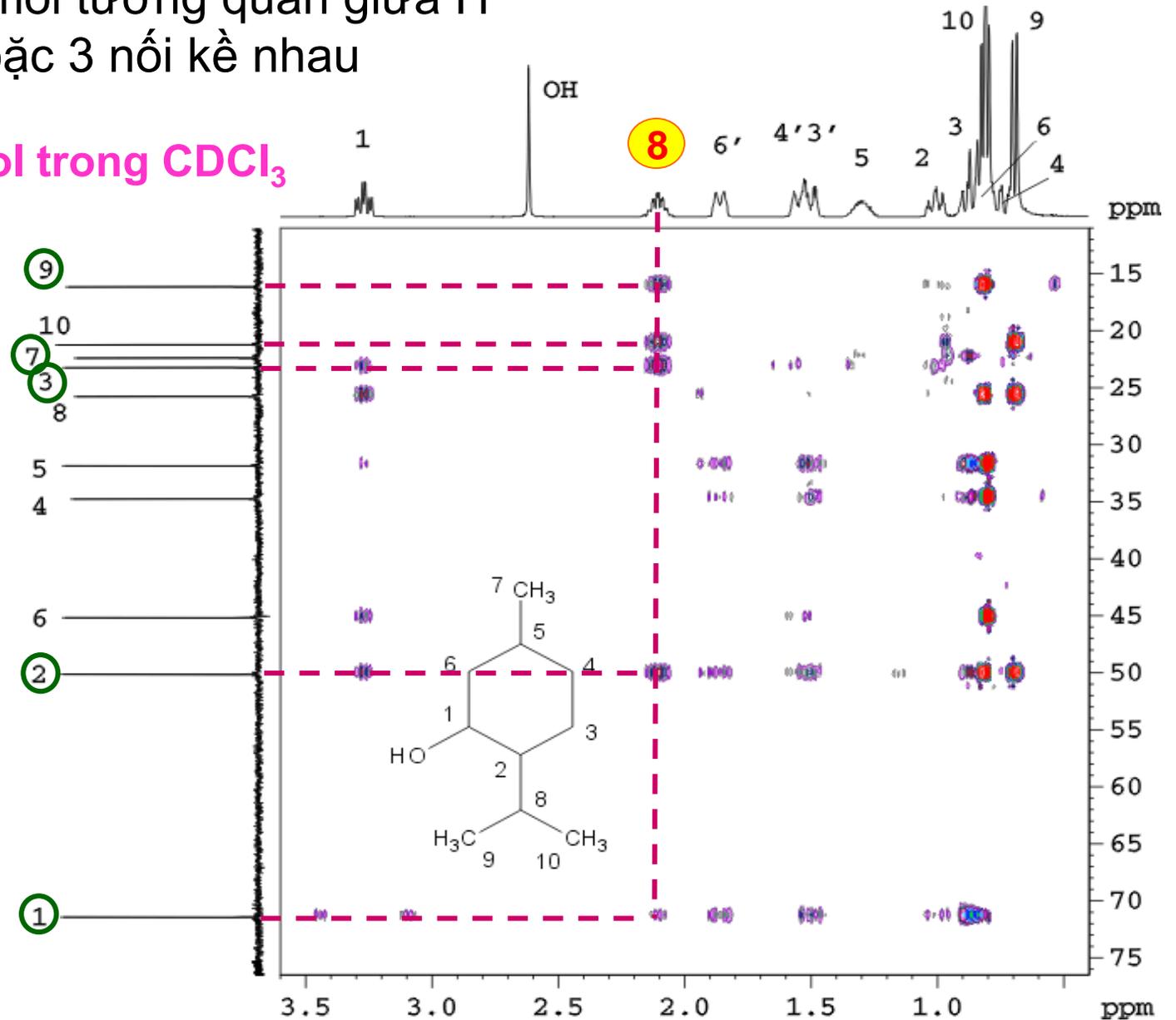
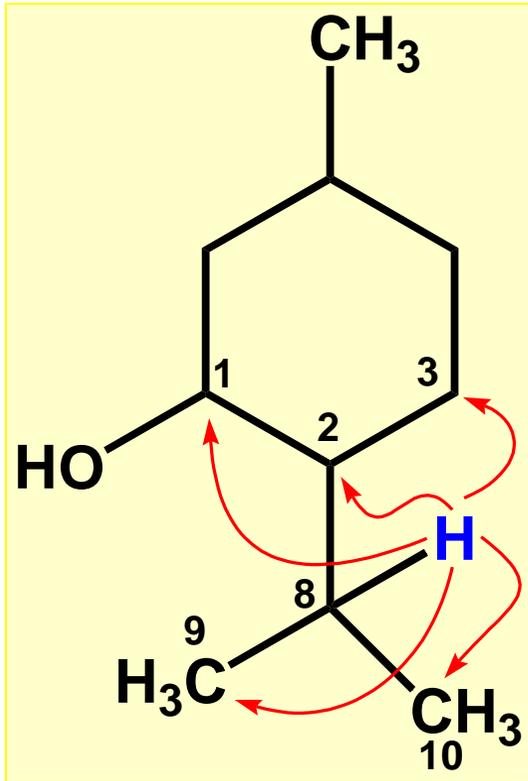
Phổ HMQC của Menthol trong CDCl_3

12. HMBC (Heteronuclear Multiple Bond Correlation Spectroscopy)

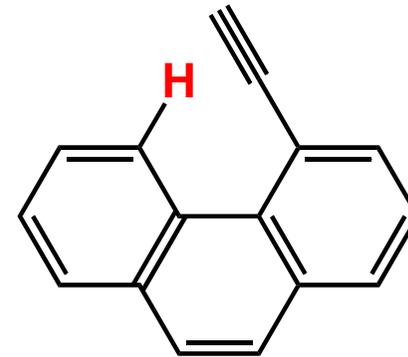
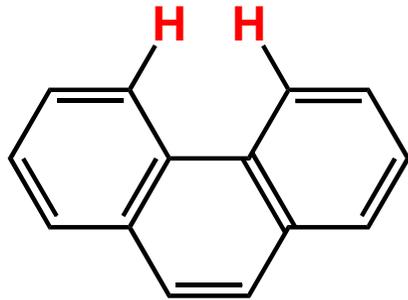
Cho phép xác định mối tương quan giữa H và C thông qua 2 hoặc 3 nối kề nhau

Phổ HMBC của Menthol trong CDCl_3

BÀI TẬP

1. Giải thích tại sao các H trong phenanthren cộng hưởng ở δ 8.93, trong khi dẫn xuất ethynyl của nó lại cộng hưởng ở δ 10.64

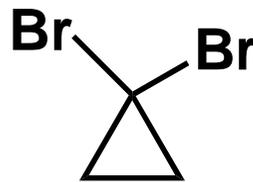

2. Hãy phân biệt 4 đồng phân của hợp chất có công thức phân tử $C_3H_6Cl_2$ bằng phổ ^1H -NMR.

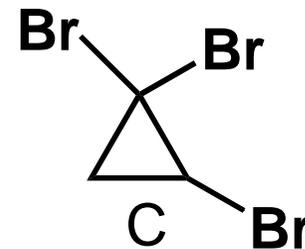
3. Có bao nhiêu mũi cộng hưởng trong phổ ^1H -NMR của mỗi hợp chất sau?

A

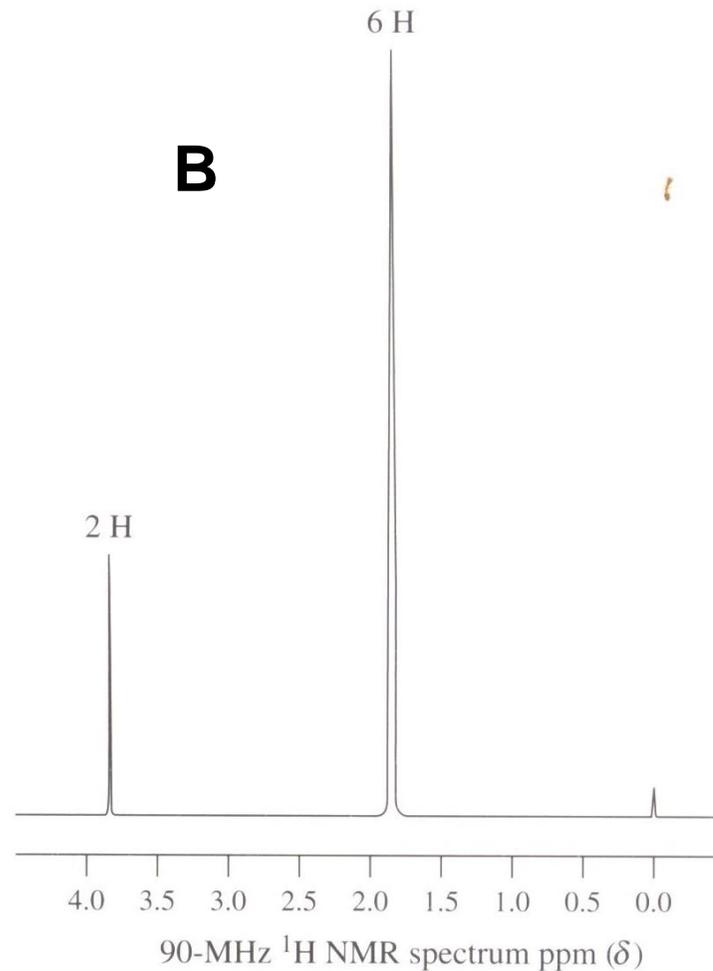
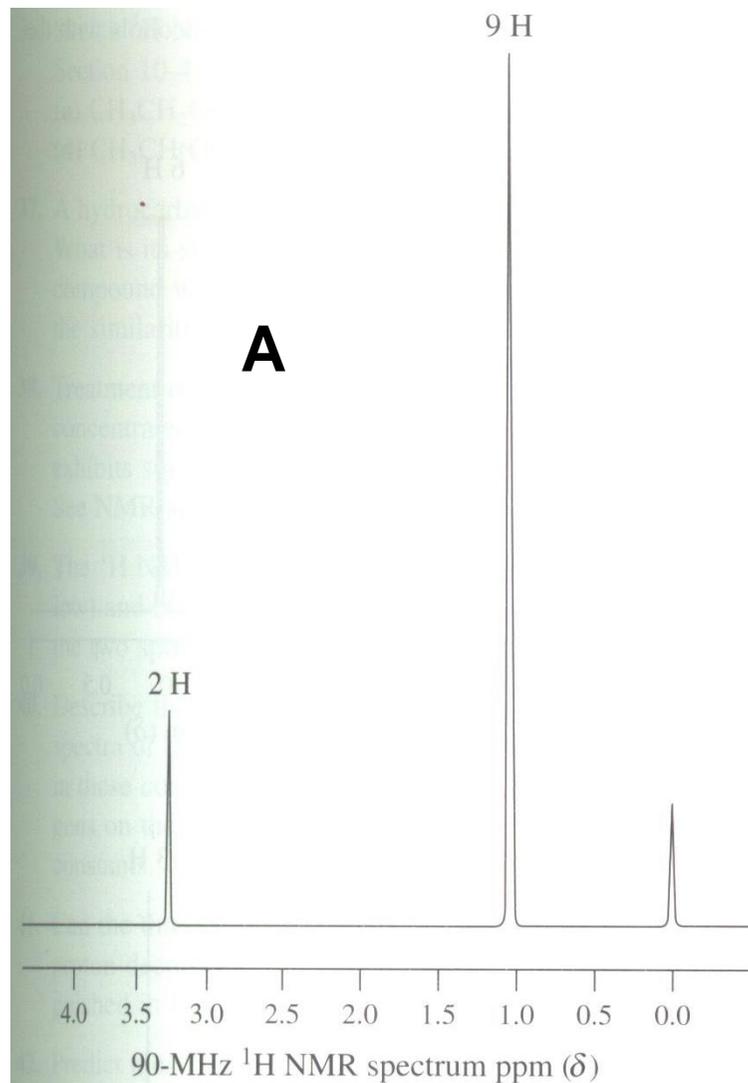

B

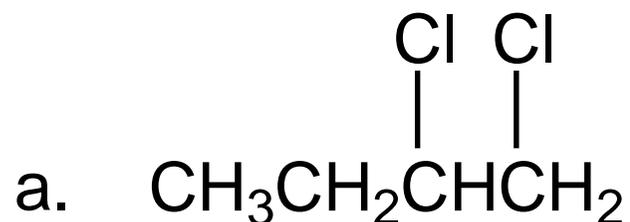

C

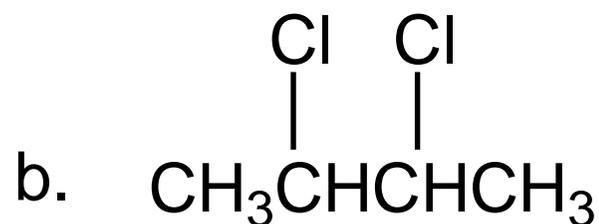
4. Dựa vào phổ ^1H -NMR, hãy đề nghị cấu trúc của 2 chất A ($\text{C}_5\text{H}_{11}\text{Cl}$) và B ($\text{C}_4\text{H}_8\text{Br}_2$).

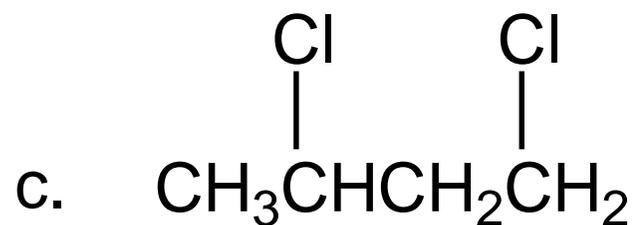
5. Hãy lựa chọn cấu trúc và dữ kiện phổ $^1\text{H-NMR}$ cho phù hợp.

1. $\delta = 1.6$ (d, 6H) và 4.1 (q, 2H) ppm

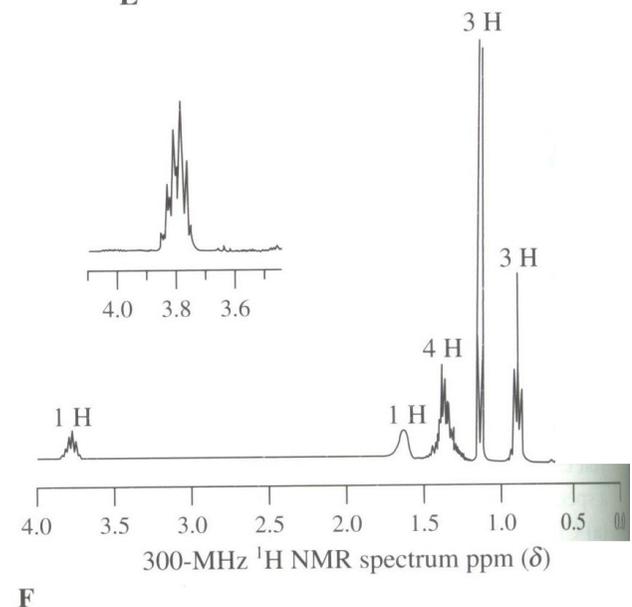
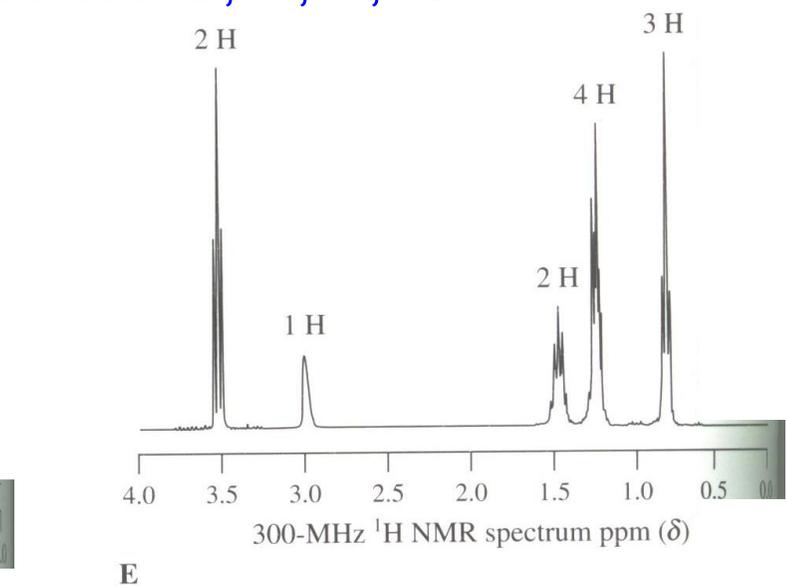
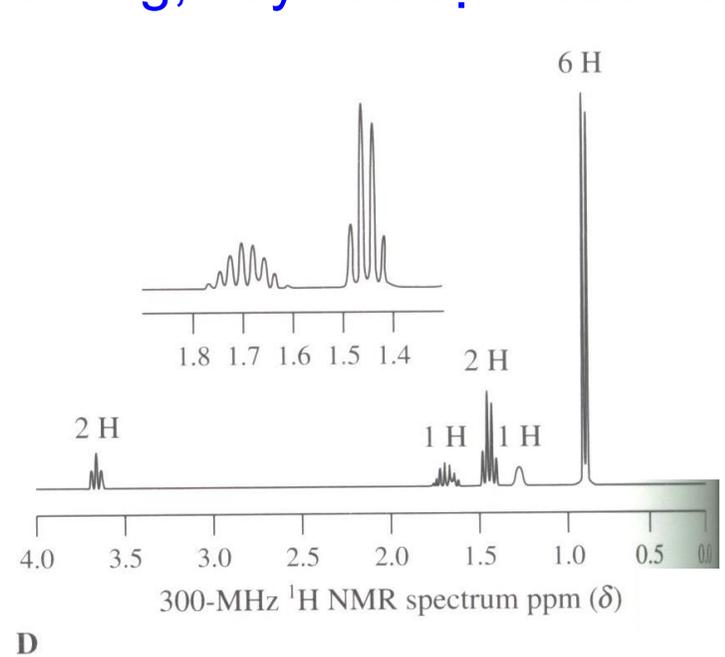
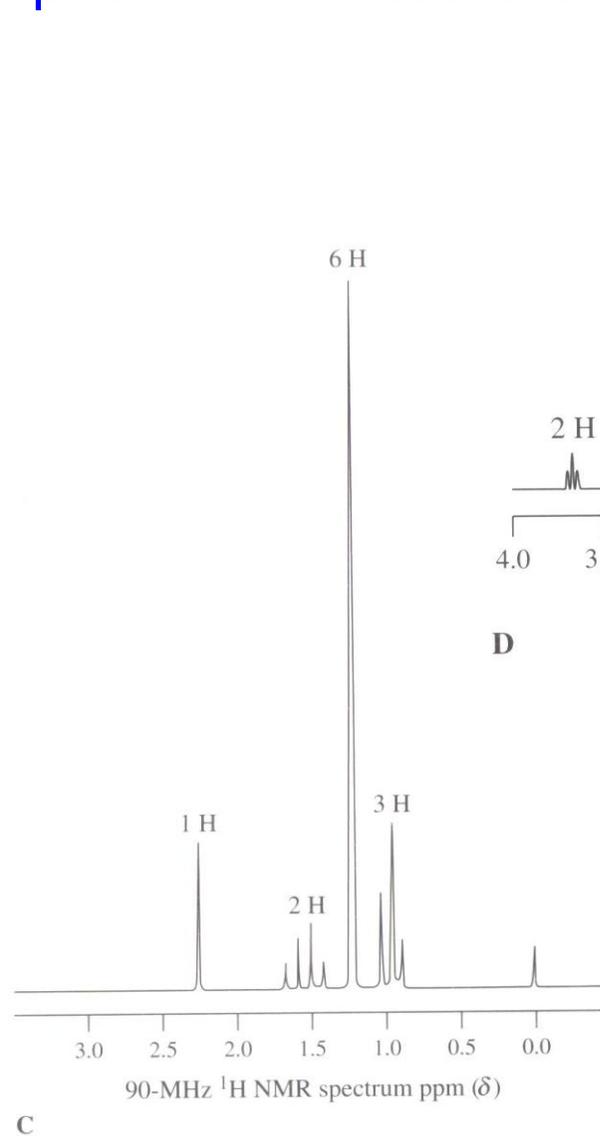

2. $\delta = 1.6$ (d, 3H); 2.1 (q, 2H);
3.6 (t, 2H) và 4.2 (sex, 1H) ppm

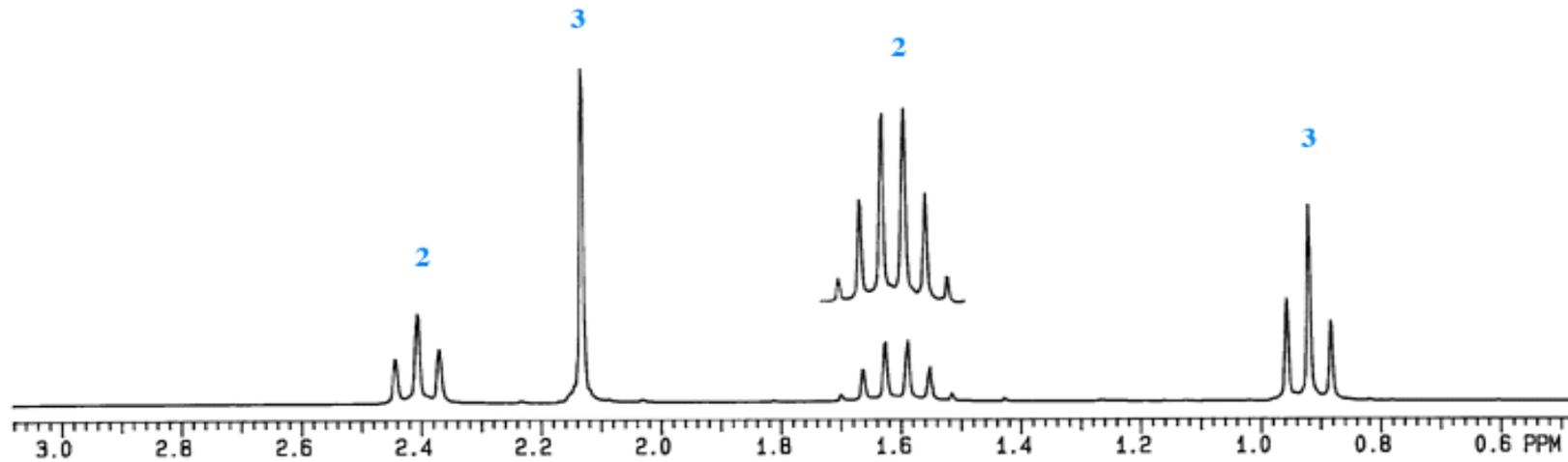

3. $\delta = 1.0$ (t, 3H); 1.9 (quin, 2H);
3.6 (d, 2H) và 3.9 (quin, 1H) ppm

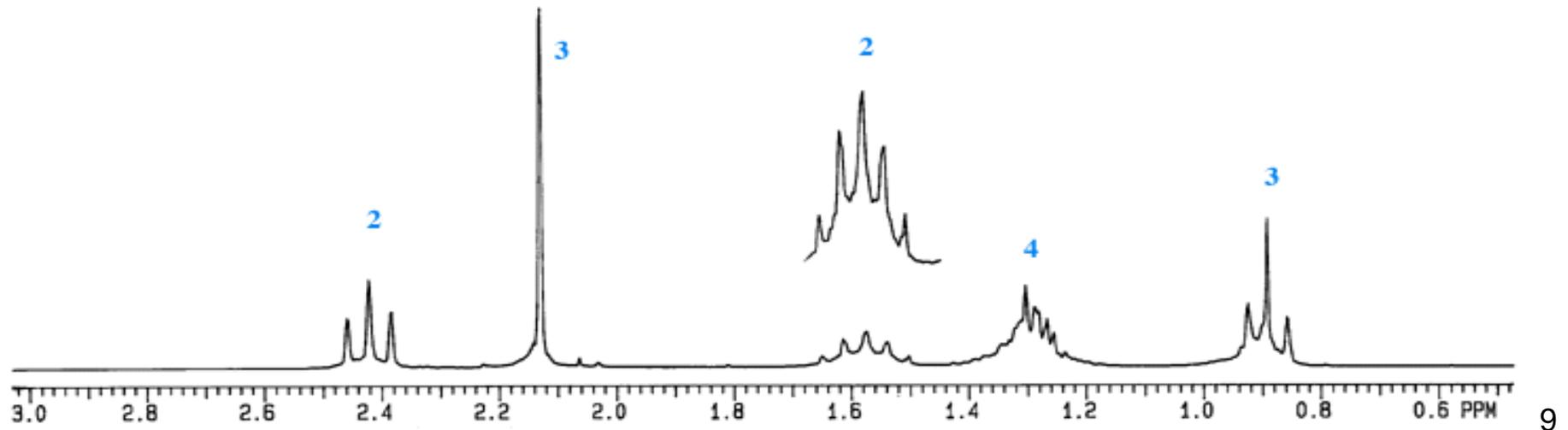
6. C, D, E, F là các dẫn xuất alcohol có công thức phân tử là $C_5H_{12}O$. Dựa vào phổ ^1H -NMR của chúng, hãy xác định cấu trúc của C, D, E, F.

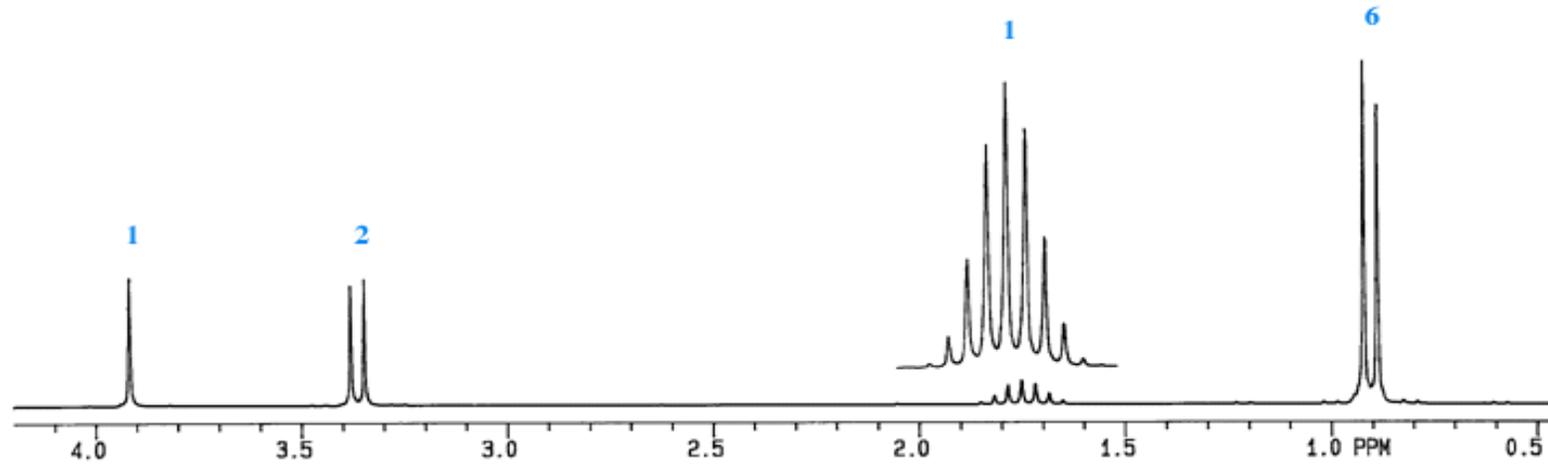
7. Dựa vào phổ $^1\text{H-NMR}$, hãy đề nghị cấu trúc của hợp chất có CTPT $\text{C}_5\text{H}_{10}\text{O}$

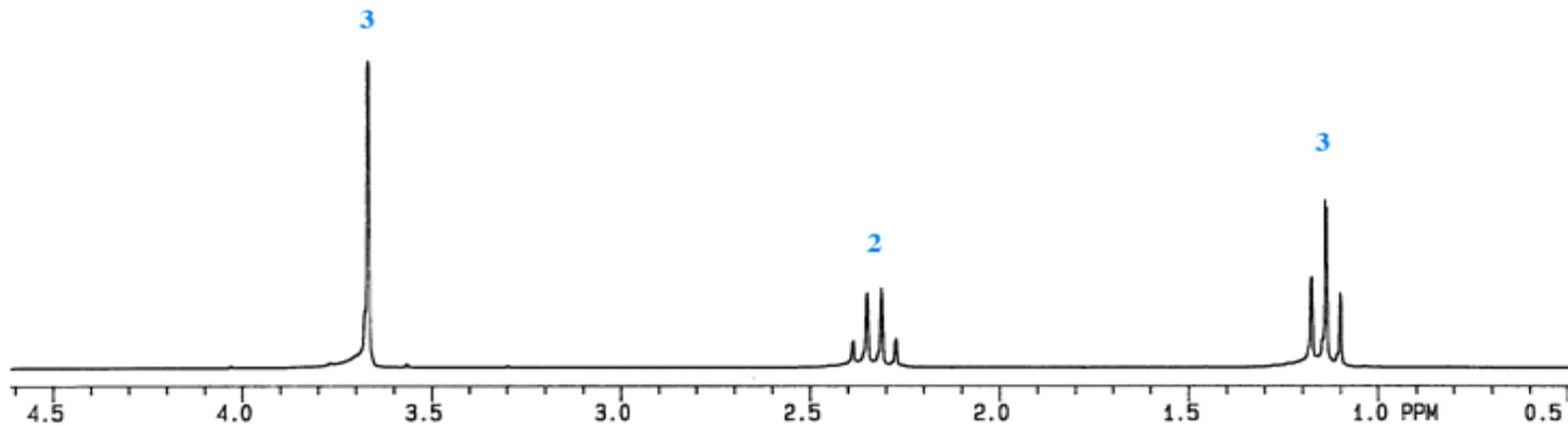
8. Dựa vào phổ $^1\text{H-NMR}$, hãy đề nghị cấu trúc của hợp chất có CTPT $\text{C}_7\text{H}_{14}\text{O}$

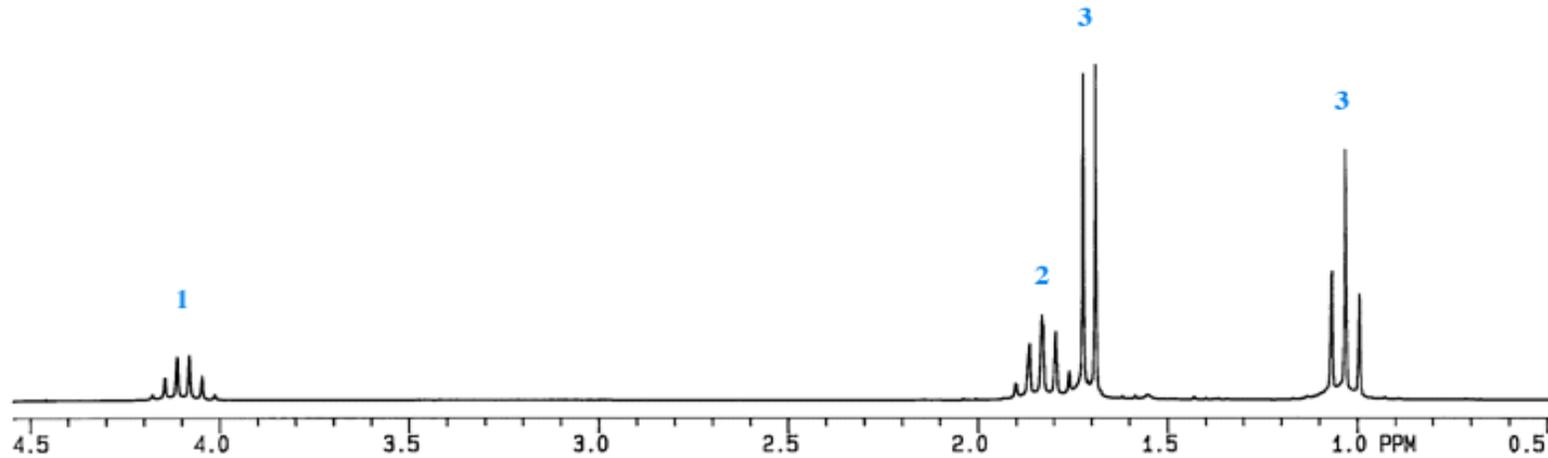
9. Dựa vào phổ $^1\text{H-NMR}$, hãy đề nghị cấu trúc của hợp chất có CTPT $\text{C}_4\text{H}_{10}\text{O}$

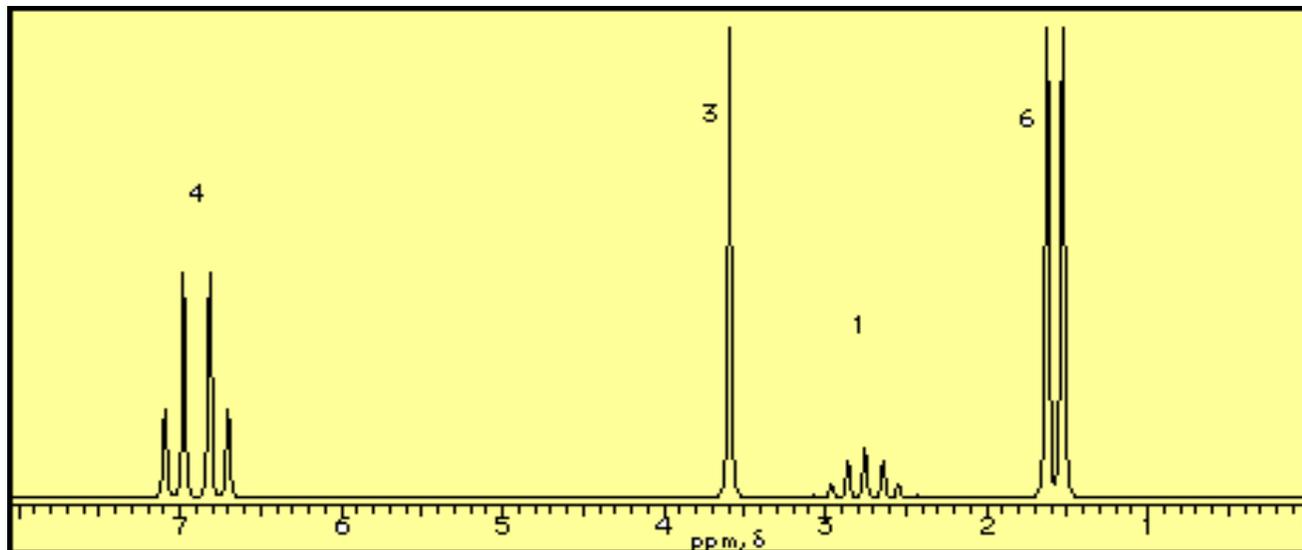
10. Dựa vào phổ $^1\text{H-NMR}$, hãy đề nghị cấu trúc của hợp chất có CTPT $\text{C}_4\text{H}_8\text{O}_2$

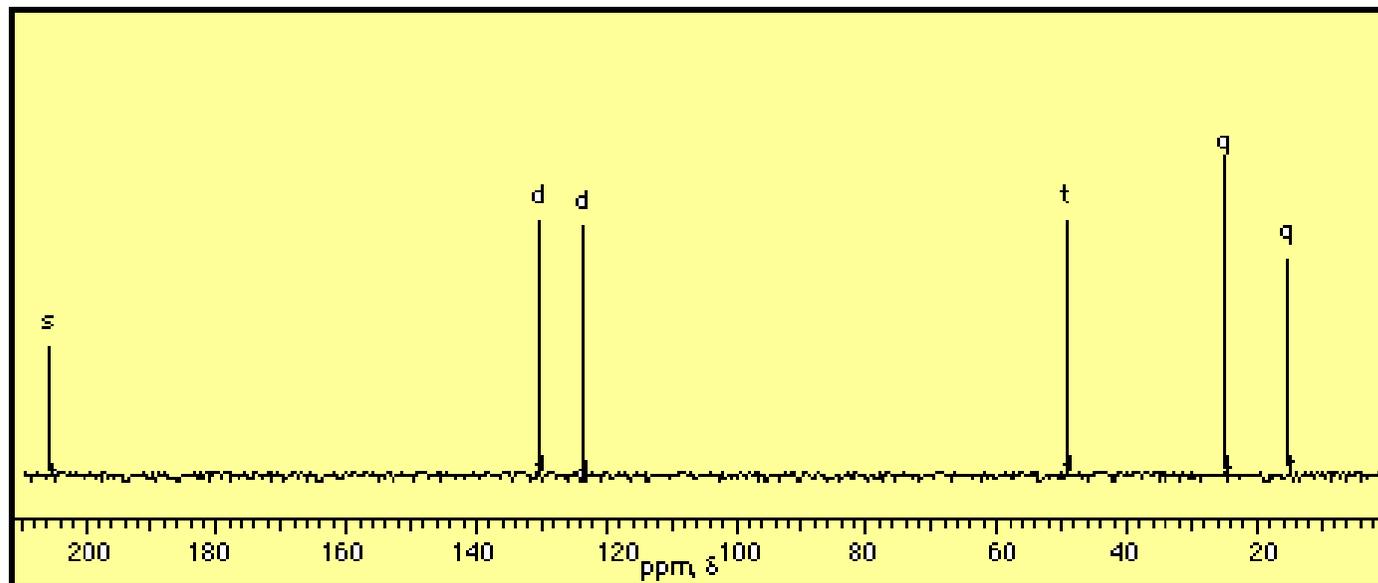
11. Dựa vào phổ $^1\text{H-NMR}$, hãy đề nghị cấu trúc của hợp chất có CTPT $\text{C}_4\text{H}_9\text{Br}$

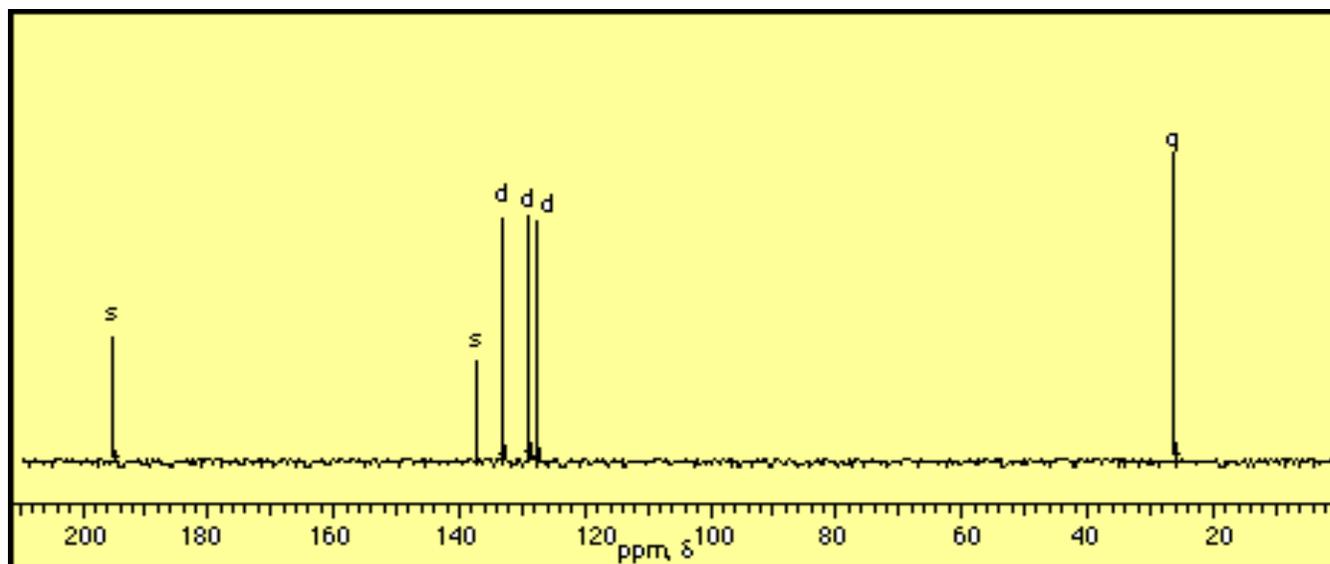
12. Dựa vào phổ $^1\text{H-NMR}$, hãy đề nghị cấu trúc của hợp chất có CTPT $\text{C}_{10}\text{H}_{14}\text{O}$

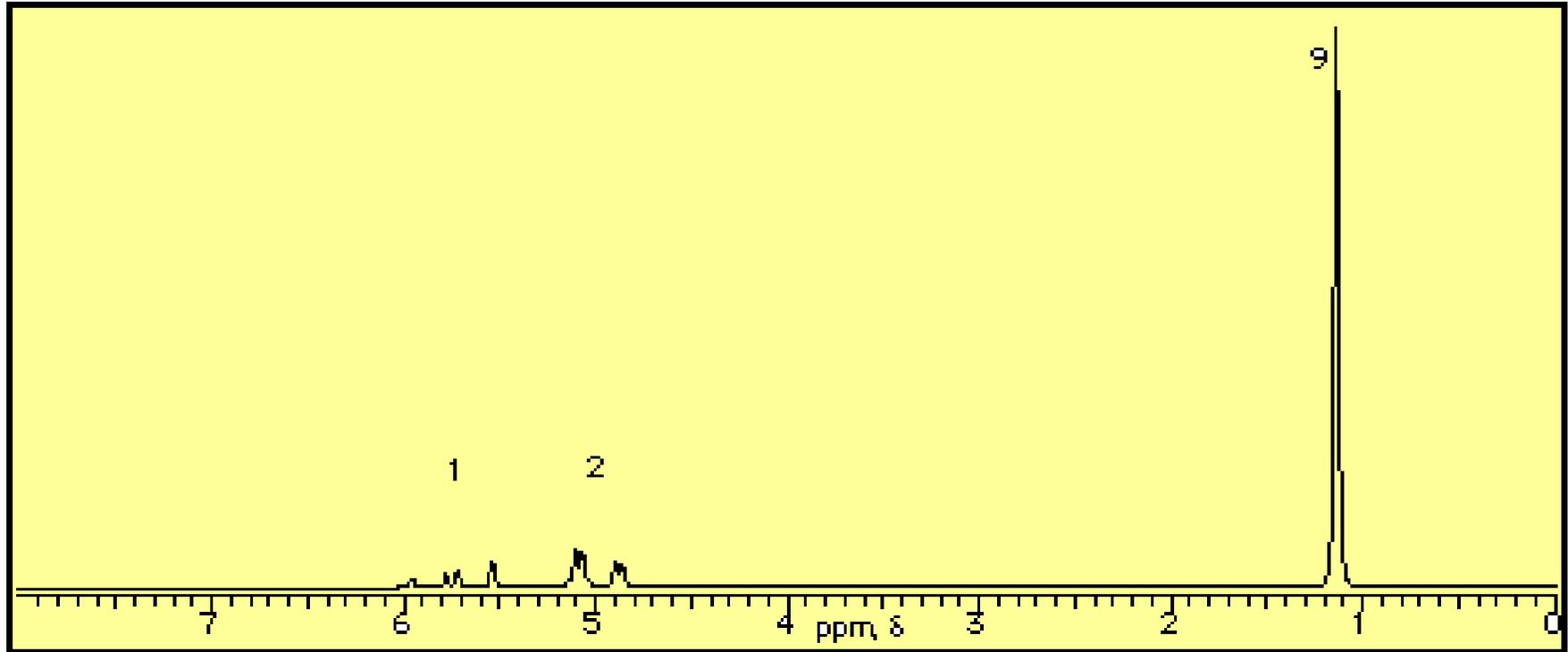
13. Dựa vào phổ ^{13}C -NMR, hãy đề nghị cấu trúc của hợp chất có CTPT $\text{C}_6\text{H}_{10}\text{O}$

14. Dựa vào phổ ^{13}C -NMR, hãy đề nghị cấu trúc của hợp chất có CTPT $\text{C}_8\text{H}_8\text{O}$

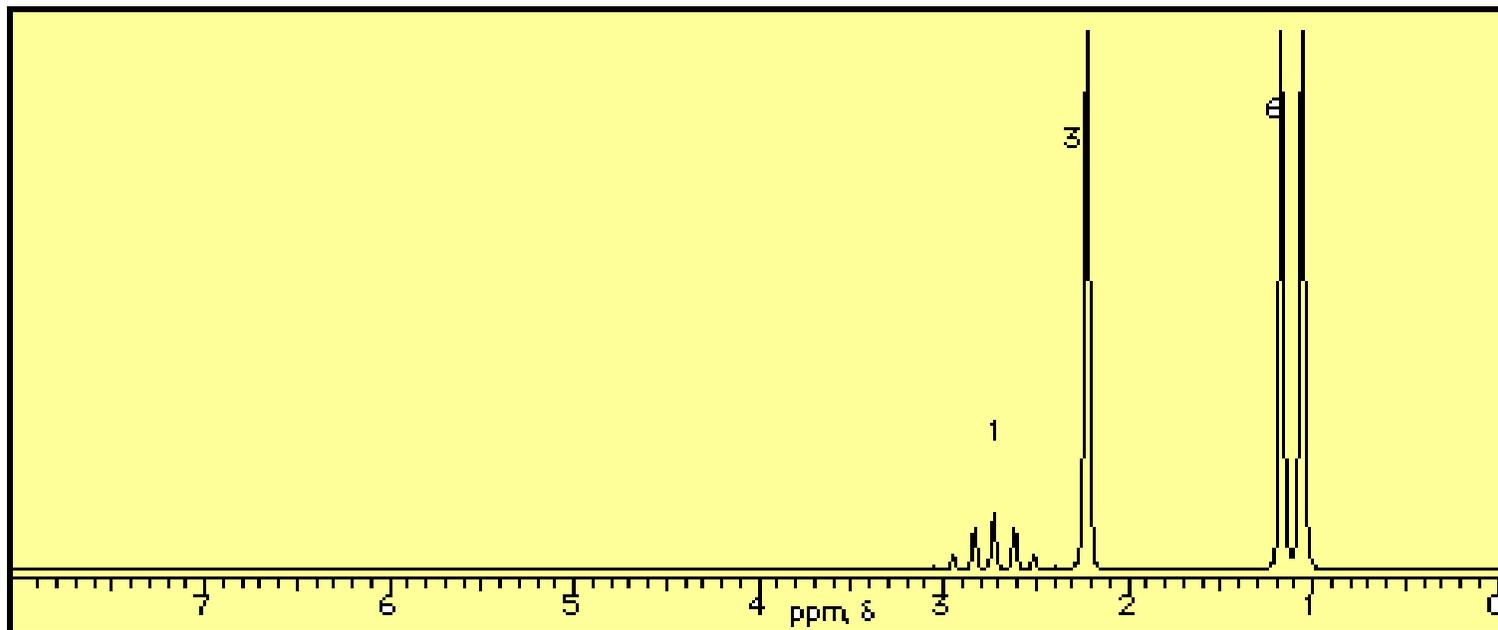

15. Dựa vào phổ ^1H , ^{13}C -NMR, hãy đề nghị cấu trúc của hợp chất có CTPT C_6H_{12}

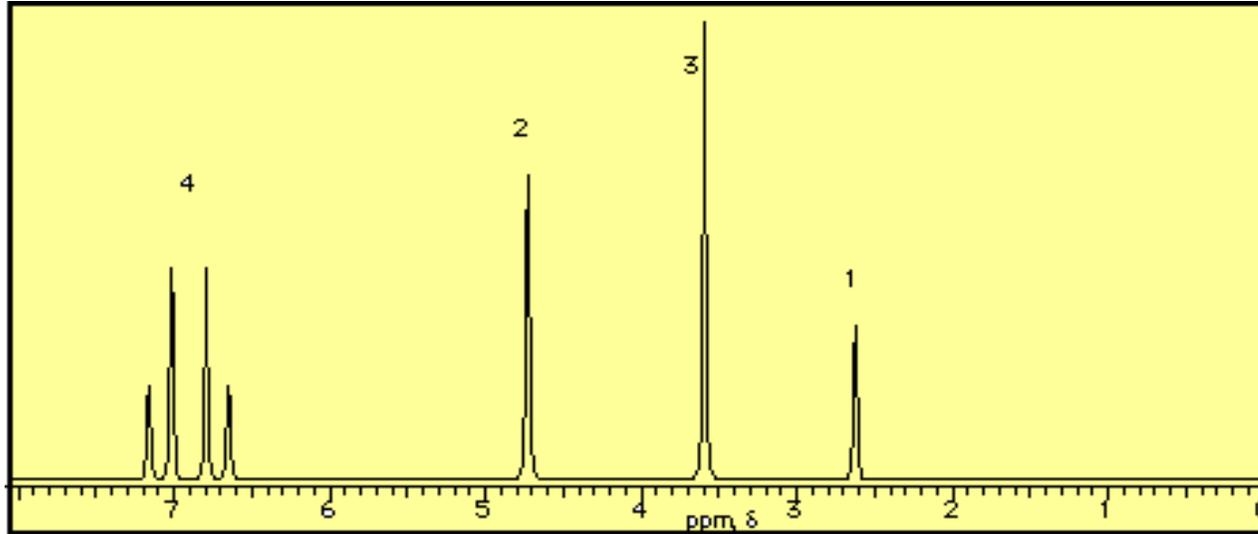
^{13}C -NMR (ppm): 30.6 (q), 45.2 (s), 108.5 (t), 149.3 (d)

16. Dựa vào phổ ^1H , ^{13}C -NMR, hãy đề nghị cấu trúc của hợp chất có CTPT $\text{C}_5\text{H}_{10}\text{O}$

^{13}C -NMR (ppm): 16.7 (q), 22.0 (q), 45.2 (d), 210.2 (s)

17. Dựa vào phổ ^1H , ^{13}C -NMR, hãy đề nghị cấu trúc của hợp chất có CTPT $\text{C}_8\text{H}_{10}\text{O}_2$

^{13}C -NMR (ppm): 56.0 (q), 71.0 (t), 114.3 (d), 128.3 (d), 133.2 (s), 160.9 (s)